

191. Perjantaina 18 päivänä joulukuuta 1992

kello 17.30

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotukset laiksi ulkomaalaisten yritystösten seurannasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 5645

Hallituksen esitys n:o 120
Lakivaliokunnan mietintö n:o 16

2) Ehdotukset laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 5680

Hallituksen esitys n:o 324
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 58

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Täysistunnon kuluessa ilmoittautuu toinen varapuhemies Pesälä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laiksi ulkomaalaisten yritystösten seurannasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 120
Lakivaliokunnan mietintö n:o 16

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. Lax: Arvoisa puhemies! Suomi on hyväksynyt Eta-sopimuksen. (Ed. Laine: Valitettavasti!) Suomi on hakenut Euroopan yhteisön jäsenyyttä. (Ed. Laine: Valitettavasti!) Suomi on näillä toimenpiteillä osoittanut, että se haluaa ryhtyä kohtelevaan ulkomaalaisia samalla tavalla kuin omia kansalaisiaan. Nyt käsiteltävien ulkomaalaisten yritystösten ja kiinteistönhankintaa koskevien lakien hyväksyminen ja nopea voimaan saattaminen on ehdoton edellytys sille, että Suomen julistamat pyrkimykset otetaan vakavasti maamme rajojen ulkopuolella. (Ed. Aittoniemi: Entäs siirtymäaika?)

Suomi on raskaasti velkaantunut ulkomaille ja tarvitsee kipeästi muuta kuin ulkomaista velkarahaa. (Vasemmalta: Myydään koko maa!) Suomen kiinteistö- ja osakemarkkinat ovat lamassa. Ellei niitä kyetä elvyttämään, ne kaatuvat lopullisesti veronmaksajien syliin. Ulkomaalaisten mukaantulo tähän savottaan olisi Suomen kansalle suuri helpotus. Tämä mahdollisuus suljettaisiin pois, mikäli ulkomaalaisten omistusta koskevia nykyisiä tiukkoja rajoituksia ei poistettaisi.

Yksin tietysti nämä uudet lait eivät ratkaise ulkomaalaisten mukaantuloa. Siihen tarvitaan myös muita toimenpiteitä. Omaisuusarvojen romahdus maassamme tarjoaa kuitenkin nyt sauman herättää ulkomaisten rahapiirien kiinnostusta maattamme kohtaan edellyttäen, että myös sallimme ulkomaalaisomistuksen.

Lakivaliokunnassa hallituksen esityksestä käyty keskustelu kuvastaa sitä yllättävän nopeaa muutosta, joka on tapahtunut suomalaisten keskuudessa. Ei tarvitse kuin verrata parin vuoden takaiseen keskusteluun, joka käytiin eduskunnassa Eta-sopimusneuvottelujen alla. Silloin vielä vaadittiin jos jonkin näköisiä rajoituksia, joilla

ulkomaalaismörköjä voitaisiin pitää poissa suomalaisista yrityksistä ja evätä heiltä maanomistus. Sen jälkeen toki ulkomaiset omistajat ovat onneksemme vakiinnuttaneet otteensa Suomen teollisuuden lippulaivoina aikaisemmin pidetyistä yrityksistä, kuten Strömbergistä ja Wärtsilä Meriteollisuudesta.

Toisaalta olemme hiljattain Uudenkaupungin tapahtumien myötä saaneet ikävän muistutuksen siitä, että ulkomainen raha ja omistus ei välttämättä tuputa itseään Suomeen, vaan saattaa päinvastoin paeta täältä samalla tavoin kuin viime vuosina koetut suomalaisten yritysten ulosliputuksetkin osoittavat. Me suomalaiset alamme ilmeisesti pikkuhiljaa tajuta, etteivät ulkomaalaiset yritysten ja kiinteistöjen omistajina välttämättä ole sen pahempia kuin me itse olemme. (Ed. Halonen: Se on laiha lohtu!)

Niinpä lakivaliokunnassa oltiin laidasta laitaan valmiit hyväksymään ulkomaalaisomistus yrityksissä pankkeja ja vakuutusyhtiöitä myöten, vaikkakin tämä edellytti kahden uuden lain avaamista. Lähinnä vain yritysten omistukseen kohdistuvasta seurannasta oli erimielisyyksiä. Vapaa-ajan asuntoja ja virkistysalueita lukuun ottamatta oltiin myös pitkälti valmiita hyväksymään ulkomaalaisten maanhankinnat.

Ajatellen tämän lainsäädännön asiallista merkitystä kiistat siis rajoittuvat suppeaan, joskin herkkään alueeseen. Nähtävästi koko asian käsittely olisi käynyt ihan tylsäksi, ellei rantatontitipeikoilla olisi päästy pelottamaan ihmisiä ja kuohuttamaan tunteita. Tiukan köydenvedon tuloksena valiokunta päätyi lopuksi hyväksymään hallituksen esittämän kohtalaisen sallivan toimintamallin vapaa-ajan käyttöön tarkoitettujen alueiden osalta. En lähde arvailemaan, hyväksyykö eduskunta tämän kannan vai lähteekö se vielä tiukentamaan seuraa.

On merkillepantavaa, että valiokunta oli yksimielinen yleisten ympäristönsuojelullisten näkökohtien huomioon ottamisesta kiinteistöjen hankintalupia harkittaessa. Mielestäni asian käsittely valiokunnassa selvästi osoittaa, että ympäristönäkökohdat voidaan parhaiten ottaa huomioon maankäyttöä koskevia yleisiä määräyksiä kehittämällä eikä muita kansalaisuuksia syrjivien säännösten avulla.

Fru talman! Det har på ett par år skett en dramatisk förändring i inställningen till utländskt ägande. Lagutskottet föreslår nu enhälligt att begränsningarna för utlänningar att köpa

finländska företag skall upphävas. Med undantag för fritidsbostäder och rekreationsområden skall det också bli fritt fram för utlänningar att äga fastigheter i landet.

Och väl så. Finland är nu i trängande behov av utländska pengar och utländskt ägande särskilt i företagen. Får vi inte utlänningarna med oss blir det svårt att få fart på aktie- och fastighetsmarknaden, vilken nu hotar att helt ramlar i famnen på skattebetalarna.

När allt kommer omkring är det enda egentliga tvisteämnet, utlänningars förvärv av fritidsområden, om än känsligt, så med tanke på syftet med denna lagstiftning lika fullt av underordnad betydelse. Behandlingen av denna reform hade uppenbarligen blivit en dyster, en tråkig föreställning, om det inte ens hade varit möjligt att skrämman upp folk med att utlänningarna måste kunna hindras från att invadera våra stränder.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkomaalaisomistuksen lisääminen yritystoiminnassa ja yleensäkin yhteiskunnassa on tietysti myönteistä. Samoin lomaosakkeiden myynti tukee matkailua, mutta varsinainen rantojen ulkomainen omistus sisältää monia seuraamuksia, joita tulisi arvioida. Tähän ed. Lax ei kyennyt.

Lama-aikaan ja alehintaan tapahtuva rantojen myynti tekee niistä alkuvaiheessa hyviä sijoituskohteita ottaen huomioon järviolueidemme ainutlaatuisuuden Euroopan mitassa. Hallitsematon ulkomainen sijoittaminen luo nopeasti hintabuumien vaaran, jonka on esimerkiksi metsähallituksen eräiden asiantuntijoiden mukaan arvioitu jopa kolminkertaistavan hinnat, ja hyvin nopeasti rannat kaikkoaisivat suomalaisten palkansaajien ulottuvilta. Laki ei anna tässä suhteessa riittävää reagointimahdollisuutta, eikä lääninhallituksen ohjeissa lupakäytäntö tule riittämään. On hämmästyttävää sinisilmäisyyttä, että Suomi ei ole osannut lähteä tässä asiassa Tanskan käytännöstä, jolloin maassa asuvalla olisi rannanhankintamahdollisuus.

Rantojensuojelu muutenkin vaatisi pikaisesti rantalainsäädännön täydellistä remonttia. On huomattava myös, että nykyinen rantojensuojeluohjelmahan näivettyä lähes kokonaan määrärahojen puutteeseen.

Arvoisa puhemies! Rannat ovat yksi keskeisiä taloudellisesti ja matkailun kautta hyödynnettäviä voimavaroja, mikä tulisi ottaa maaseutupolitiikan ja maan matkailun tehostamisessa huomioon. Mielestäni ed. Lax edustaa kehi-

tysmaatyyliä, kun osataan vain myydä halvalla. Taustalla on myös keskeisesti lyhytnäköinen MTK:n rahastus. MTK oli silloin, kun Etatavoitteita eduskunnassa käsiteltiin, ja koko keskustan ryhmä myös ja pääosa kokoomuksesta sitä mieltä, että Tanskan mallilla tulisi tämä asia hoitaa. Eduskunta silloin otti tämän kaltaisen lähestymistavan asiaan.

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että lakivaliokunnan puheenjohtaja ei ole näköjään ymmärtänyt laisinkaan, mistä on kysymys. Ei tässä ole kysymys siitä, mitä kieltä joku rannan omistaja puhuu tai minkä näköinen hän on. Kysymys on siitä, että rantoihin kohdistuu noin satakertainen paine tähänastiseen nähden tämän operaation ja tämän kaupan johdosta. Mutta ed. Laxhan sanoi hyvin selvästi, mistä on kysymys niillä, jotka puolustavat esitystä. On kysymys siitä, että Suomi myydään, koska tarvitaan rahaa. Kysymys on yksinkertaisesti siitä, että hyvin perustavia arvoja ollaan myymässä lyhytneisten materiaalistien etujen toivossa. Ed. Lax, kansainvälisellä ja hienostuneella nimellä tätä kutsutaan prostituutioksi.

Ed. Halonen (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä tulen omalta osaltani kertoamaan vastalauseessamme olevia seikkoja yksityiskohtaisemmin varsinaisessa puheenvuorossani. Mutta jo tässä yhteydessä haluan lausua ääneen ihmetykseni siitä, kuinka ed. Lax voi kuvitellakaan, että olisi tapahtunut jokin kummallinen liberaalisointuminen. Vasta eilen valiokunta aivan yhtä niukalla enemmistöllä toki oli päättymässä aivan toisenlaiseen ja ympäristönsuojelun kannalta huomattavasti tehokkaampaan ratkaisuun.

Minusta tuntuu, että yön yli tapahtuneesta nopeasta liberaalisointumisesta voisi käyttää aivan toisenlaistakin nimitystä kuin silmien avautuminen eurooppalaiselle yhteistyölle. Minulla on päinvastoin sellainen tunne, että väärin käytetty ryhmäkuri on tässä tapauksessa ajanut ympäristönsuojelun yli eräissä hallitusryhmissä.

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtajalle Laxille haluaisin todeta, että hän todellakin jotenkin unohti puheenvuorossaan sen, että käsitteily oli hyvin täpärää lakivaliokunnassa. Lakivaliokunnassa nähtiin hallituksen esityksen ongelmat ja tilanne oli hyvin fifty — fifty.

Mielipiteet jakautuivat siinä, mitä tietä pitäisi nyt edetä, enemmän luonnonsuojelua painottaen vai hallituksen versiota.

Kun ed. Lax toteaa, että luonnonsuojeluasioita hoidetaan paremmin siten, että ei kohdisteta muiden maiden kansalaisiin syrjintää vaan kehitetään maankäytön ohjausta, kenties hän tarkoittaa rantalakia, niin nyt pyydän huomauttaa, että lakivaliokunta ei valinnut kumpaakaan, ei tehdä Tanskan mallin tyyppisiä rajoituksia mutta ei myöskään viedä millään tavalla eteenpäin maankäytön ohjausta tai rantalakia. Kummasakin oli nollatulot luonnonsuojelun kannalta, ja ihmettelen, miten ed. Lax voi millään tavalla puolustella luonnonsuojelunäkökulmasta tällaista tulosta.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikalliseen kulttuuriin kuuluu, että valiokunnan puheenjohtaja esittelee valiokunnassa syntyneen mietinnön. Kuuden vuoden aikana äskenen puheenjohtaja Laxin esitys oli pohjanoteeraus, mitä olen tässä suhteessa kuullut. (Ed. Vistbacka: Toiseksi heikoin!) — Kuulemma toiseksi heikoin, sanoi ed. Vistbacka. Saattaa vielä jokin huonompikin olla ollut.

Ensinnäkin ainut asia, joka siinä varmasti oli totta ja asiallista, oli se, että hän ilmoitti, että suomalaiset firmat ovat hoitaneet tehtävänsä ja taloutensa äärimmäisen huonosti ja ovat nyt niin surkeassa jamassa, että täytyy turvautua kertamyöntikulttuuriin eli jollakin tavalla taloutta kohentaakseen myydä viimeiset rannat ulkomaalaisille.

Masentunut olen siitä, että ed. Lax ei pystynyt lainkaan pohdiskelemaan koko ongelmaticikkaa, ei ympäristönsuojelun kannalta, luonnonsuojelun kannalta, ei omistusproblematiikan kannalta eikä EY:ssä Tanskan mallin mukaisen käytännön kannalta, ei lainkaan missään suhteessa. Voi surkeus teitä ja teidän puheitanne!

Ed. V. Laukkane (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kyllä yhdyin täysin siihen, mitä ed. Halonen sanoi, ja aion varsinaisessa puheenvuorossani käsitellä tätä ryhmäkuri kysymystä, koska itse asiassa se on ainoa järkevä selitys sille, miksi tapahtui niin kuin tapahtui. Toinen asia on tietenkin se, että eihän vahinko ole peruuttamaton, mikäli täällä 200 kansanedustajaa itsenäisesti päättäisi näistä asioista siten kuin kansan etu heidän mielestään vaatii, korostan, että pelkästään siltä pohjalta,

mikä heidän henkilökohtainen vakaumuksensa tässä asiassa on. Näin kai pitäisi olla.

Mutta kyllä toisaalta ihmettelen hieman ed. Rajamäkeä siitä, että hän vastauspuheenvuorosaan murehtii rantojen kohtaloa, mutta minusta hänen pitäisi työväenliikkeen edustajana olla huolestunut työntekijöistä. Eivät nämä rannat ole uhka työntekijöille, vaan ennen kaikkea uhka on se, että suomalaiset yritykset siirtyvät ulkomaalaisomistukseen ja osana maailman laajuisia strategioita nämä yritykset voidaan sen jälkeen lakkauttaa Suomessa. Ed. Rajamäki, muutaman vuoden päästä tämä valvontakaan ei ole enää mahdollista ollenkaan, joten en oikein ymmärrä, miksi te ette huolehdi tästä puolesta lainkaan.

Ed. L a x (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ensin edustajille Pulliainen ja Haavisto todeta, että kyllä tämä oli aivan selvä esittely siitä, mitä valiokunnassa oli tapahtunut. Koko tämä keskustelu ja kaikki nämä vastahyökkäykset osoittavat nimenomaan sitä, mitä sanoin, että ainoa varsinainen kiistan kappale koko tässä asiassa oli nimenomaan rannat ja niihin liittyvät näkökohdat. (Ed. Halonen: Äänestettiin myös työntekijämäärästä!)

Kyllä ed. Haavisto huonosti kuunteli esittelyä. Totesin, että tiukan köydenvedon tuloksena, mikä tarkoittaa juuri fifty — fifty, valiokunta päätyi siihen, mihin se päätyikin. Mutta ajatellen koko tämän lainsäädännön merkitystä Suomen kansantalouden ja yhdentymiskehityksen kannalta tämä on kuitenkin, olkoonkin, että se on tunteita herättävä kysymys, kohtalaisen suppea asia.

Ed. Rajamäeltä kysyn, kun tarvitaan ulkomaista rahaa ja kun halutaan sitä velkaantumatta, mikä on se konsti, (Ed. Aittoniemi: Myydään kaikki!) ellei hyväksytä tänne ulkomaalaisia omistajia.

Ed. Paloheimo pelottaa ihmisiä tällaisella ulkomaalaisten rynnistyksellä Suomeen, josta kyllä valitettavasti ei ole merkin häivääkään. Meidän ongelmamme on tulla tunnetuksi maailmalla, saada kiinnostusta maattamme kohtaan ja myös rahallista kiinnostusta. Tämä on meidän ongelmamme, ei ulkomaalaisten poissa pitäminen.

Ed. B j ö r k e n h e i m (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että olen väärässä, mutta pelkään, että olen oikeassa, kun otaksun, että keskieurooppalaisten kiinnostus hankkia

kesämökkkitontteja Suomesta tulee olemaan arvioitua suurempi. Jos Euroopan talousalueella on 300 miljoonaa asukasta ja jos vaikka 0,1 promillea päättää tulla Suomesta hankkimaan loma-asunnon, se tarkoittaa 30 000 ihmistä eli keskimäärin kuusi jokaista kuntaa kohti. Se ei tietenkään ole kovin paljon. Mutta näinhän ei tietenkään käy, että he tasaisesti asettuvat ympäri maata, vaan niin kuin tässä on tullut sanottua, meidänkin parhaat paikkamme eli saaristo ja rannat ovat ne, jotka ovat uhattuina. Ottaen huomioon, että Hampurista Helsinkiin pääsee melkein tunnissa ja helsinkiläiset ajavat autolaan tuntikaupalla kesämökeilleen, välimatka ei ole viikonloppuisinkaan mikään ongelma. Olen tähän asti jyrkästi vastustanut rantojensuojelulakia, mutta tämän jälkeen ajattelen, että ryhdyn harkitsemaan omalta kohdaltani asiaa uudestaan.

Viimeiseksi haluan sanoa, että olen iloinen siitä, että lakivaliokunta otti mietintöönsä talousvaliokunnan lausuman siitä, että ennen luvan myöntämistä lääninhallituksen on kuultava kiinteistön sijaintikuntaa, koska tämä ainakin estää sen, että kuntien ja kuntien asukkaiden toivomuksia päästään kovin kovasti jyräämään.

Ed. N i i n i s t ö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tyydyn tässä vaiheessa muutama kommenttiin.

Ensinnäkin ed. V. Laukkaselle: Meillä on nyt se ongelma, että yhtiöt Suomessa lakkaavat itsestään mm. pääomien puutteeseen.

Mutta sitten varsinaiseen, ilmeisesti pääkohtaan ainakin tämän keskustelun puitteissa, eli rantarakentamiseen. Tässä on nyt muodostumassa kuva, että ero opposition ja hallituspuolueitten linjauksen välillä on huikean suuri. Haluan lyhyesti kertoa tässä sen eron.

Opposition vastalauseessa lähdetään liikkeelle rajoittamaan suomalaista omistusta. Se on ehkä suurin ero. Siis ulkomaalaisrajoituksiin tuotiin rajoituksia, jotka koskevatkin suomalaisia yhtiöitä.

Toinen ero on siinä, että vastalauseen mukaan tarvitaan erityisiä syitä luvan myöntämiseen. Myönnän, että se kiristää lupapolitiikkaa, mutta toisaalta kun lähdetään hallituksen esityksen perusteluista, siellä aika pitkälle kuvaillaan syitä, joilla lupa tulee evätä ja joilla se sen lisäksi harkinnanvaraisesti voidaan evätä.

Eräs ero on sitten se, että elinkeinotoiminta määritellään vastalauseessa, mutta se määritellään myös hallituksen esityksen perusteluissa

oikeastaan aivan saman ideologian mukaan. Jos on syytä epäillä, että jokin toimenpide onkin hallituksen esityksen tarkoituksenaan kiertämistä, lupaa ei pidä silloin myöntää.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäki mielestäni puhui hieman ristiriitaisesti, kun hän ensin pelkäsi sitä, että ulkomaalaisten mahdollinen kysyntää lisäävä vaikutus nostaa rantatonttien hinnat niin korkeiksi, että suomalainen työmies ei enää voi rantatonttia vaatia. Miltei heti seuraavassa lauseessa hän kuitenkin esitti vasemmiston perinteisen vaatimuksen rantalainsäädännön muuttamiseksi ja tarkoitti sillä varmasti vanhaa rantalakia, ja se vasta toteutuessaan vähentäisi tarjontaa niin paljon, että olemassa olevien rantakiinteistöjen arvot, mitkä rakentamisen kohteeksi voisivat tulla, nousisivat pilviin.

Myös ed. Paloheimon arvio, että kysyntäpaine satakertaistuu, on kyllä äärimmäisen vahvasti liioiteltu. Tähänkin asti ulkomaalaisilla on ollut mahdollisuus yritysten vähemmistöosuuksien kautta olla mukana myös rantojen omistamisessa, sama pelko, johon edelleen tässä keskustelussa on viitattu 49 prosentin omistussuhteen osalta, mutta ei se paine ole ollut mitenkään järkyttävän suuri. Kiertomahdollisuuksia käyttäen Suomen kansalaisia yhteistyökumppaneina on toki ollut tähänkin asti.

Minusta tässä asiassa ei pidä tätä lakia ja rakennuslakia sekoittaa toisiinsa. Ne ovat kaksi eri asiaa. Tiedän, että ympäristöministeriössä on parhaillaan valmisteilla kaavoitusjärjestelmän uudistamishanke, jonka yhteydessä myös rantarakentaminen on pohdinnan alaisena.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Haluan puuttua joihinkin kysymyksiin edellisissä vastauspuheenvuoroissa.

Ensinnäkin ed. V. Laukkasen valitukseen siitä, että ryhmäkuri puree. Minä olen myös siitä erittäin pahoillani siitä syystä, että olen aivan varma, että jos täällä ei tuota vastenmielistä ryhmäkuria noudatettaisi, niin eduskunnan enemmistö hylkäisi tämän lain. Täältä varmasti löytyy yli 100 kansanedustajaa, joiden omantunnon mukaista olisi ehdottomasti äänestää tämän lain hylkäämisen puolesta.

Toinen asia, joka osoitti jälleen sen, että ed. Lax ei ymmärrä tästä asiasta yhtään mitään, on se hänen mainintansa, kun hän sanoi, että tämä ei ole mikään merkittävä laki. Ed. Lax, tämä nyt on ehdottomasti tämän vaalikauden merkittävin

laki. Tämä on vähintään yhtä merkittävä kuin koko Eta-sopimus yhteensä, jos te pystyisitte yhtään ajattelemaan sitä asiaa sen kokonaisuusrausten kannalta, mutta ilmeisesti se on mahdollon vaatimus.

Kun täällä puhutaan siitä, että on pessimististä odottaa, että Euroopasta tulisi jonkinlainen ryntäys tänne Suomeen, niin kerronpa teille, että olen vähän aikaa sitten kysynyt, mitä rantatontit Saksassa maksavat, niitähän on siellä myytävänä myös Reinin varrella. Niiden hinnat ovat noin satakertaiset suomalaisiin rantatontteihin nähden. Olen itse asunut Saksassa kaksi vuotta ja minä tunnen sen mentaliteetin aika hyvin. Voin vakuuttaa teille, että tällaiset puheet, että ei mitään ryntäystä ole odotettavissa, ovat sinisilmäistä hölmöilyä.

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuunteli ed. Laxin puheenvuoron ja vastauspuheenvuoron, niin ei voi välttyä siltä, että tulee kyllä ihmeellinen ajatus siitä, että Suomi saadaan nousuun sillä, että maa myydään pala palalta ja sillä saadaan Suomi nousuun eli kun myydään maat ja mannut, niin sitten lähtee elämä nousuun. Ed. Aittoniemi on täällä aikaisemmin esittänyt hyvin vertauskuvallisen näkemyksen ja varmasti omassa puheenvuorossaan tulee sen esittämään siitä, miten yleensä pakkohuutokaupoissa käy, eli myydään pellot, metsät jne. ja kohta menee mökkikin. Miksei myydä tätä ministereitten Aho ja Viinanen konkurssipesää sitten kerralla? Kun tämä ainut ylimenokausiehto saatiin Eta-sopimukseen, niin ennen kuin täällä keskusteltiin, hallitus toi siitä poikkeavan esityksen eli tämän esityksen, jolloin tämä ylimenovaiheen asia, ainut varauma, joka saatiin, murennettiin.

Ed. M ä k e l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun lakivaliokunnan puheenjohtaja Lax esitteli täällä tätä lakia ja lakivaliokunnan työskentelyä ja mietintöä, hän antoi sellaisen kuvan, että lakivaliokunta oli tätä asiaa käsitellessään hyvin yksituumainen ja oli vähän kiistakohdita tämän lain käsittelyssä. Totuus on kuitenkin se, että tämä oli hyvin monimutkainen laki käsitellä ja siellä oli hyvin erilaisia näkemyksiä ja kiistakappaleita oli ihan loppuun asti. Tuntui siltä, että mitä pitemmälle mennään, aina vain mutkikkaammaksi käsittely menee.

Hän unohti myös mainita sen, että kaikki eivät olleet tätä hyväksymässä missään muodossa. Itse esitin koko lakiesityksen hylkäämistä valio-

kunnassa. Perusteena hylkiesitykselle on se, että SMP:n ryhmä on tietysti suhtautunut hyvin kriittisesti Eta-asioihin, vastustaa EY:tä ja ylipääntensä suomalaisten päätösvallan siirtymistä, maaomaisuuden siirtymistä, kansallisuusomaisuuden siirtymistä vieraisiin käsiin. Me kyllä ihan selkeästi SMP:ssä olemme nähneet, että tämä lakiesitys tekee sen, että ulkomaalaisilla on kohta mahdollisuus omistaa meidän tuotantolaitoksemme, meidän rakkaat rantamme ja maaomaisuutemme. Siksi tätä lakiesitystä ei voi missään tapauksessa hyväksyä.

Kun täällä on puhuttu siitä, että tuskinpa tänne tulee Keski-Euroopasta tai muualta maanostajia, niin kyllä tällä hetkellä, kun Suomi on syvässä lamassa ja ahdingossa ja maanomistajat rahapulassa, suuri vaara on se, että tulee näitä täällä mainittuja saksalaisia ja muita rahamiehiä, jotka ostavat maan, ja vaikeuksissa oleva kansa hädissäänsä myy sitten näille ihmisille maaomaisuutta. Mitä tulee Saksan mökkimaihin ja mökkihintoihin, niin täytyy sanoa, että vaikka hinnat ovat moninkertaiset, tulevat vielä saasteet samaan kauppaan. Kyllä suomalainen maaomaisuus, rantaomaisuus, upea luonto ja järvet kiinnostavat keskieroopalaisia erityisesti. Pelkään, että maat ovat kohta muiden käsissä.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime aikoina on myönteisesti kasvanut ulkomaalaisten ja erityisesti saksalaisten mökinvuokraus Suomessa, ja tämä onkin hyvä esimerkki siitä, että meidän pitäisi hyödyntää matkailu- ja maaseutupoliittisesti juuri näitä mökkimahdollisuuksia, lomaosakkeiden myyntiä harrastaa niin kuin etelässä harrastetaan. Olisi luullut, että keskusta tässäkin asiassa muistaisi sen hyvän viisauden, että lehmä on parempi lypsää kuin tappaa, eli toimintatapa on kyllä hyvin lyhytnäköistä tässä asiassa.

Rantojensuojelu on todella se yksi tekijä, mutta toinen on se, että asiantuntijat arvioivat varsin voimakkaan hintabuumin seuraavan tästä, joka kaikontaa normaalia palkansaajaväestöä ja maatonta väestöä mökkiomistuksesta. Toinen asia on sitten, että tämä maan hintaa nostaessaan nostaa myös valtion vuokramaiden hintoja varsin rajusti. Nyt jo on herättänyt suurta ärtymystä, kun metsähallitus nostaa huomattavasti näitä vuokrausehtoja. Tältä osin olisi erittäin tärkeää analysoida tosiaan tätä asiaa vähän laajemmin. Me lähdemme aika sinisilmäiseen linjavalintaan tässä asiassa: Juuri lama-

aikaan alehintaan, niin kuin aikaisemmin sanoin, myydään.

Hyvin mielenkiintoista on ollut, että kun itse olen mökkiä vuokrannut joka kesä pari viikkoa, niin tapaamani saksalaiset mökinvuokraajat ovat muuten oma-aloitteisesti ottaneet esille tämän kysymyksen. On ollut aika hämmästyttävää, että he ammattini ja työni tietäen itse toivovat, että ette tekisi sellaista virhettä. On se viesti jostain, ilmeisesti saksalaisten omasta lähestymistavasta myös, että he kokevat, että saksalaiset ja pääomapiirit eivät osaisi arvostaa ilmeisesti riittävästi rantojensuojelullisia ym. käyttöarvoja. He pitävät ihmeellisenä, että Suomessa on tällaisia hankkeita ollut vireillä. Toivoisi kyllä, että Suomessa vähän paremmin paneuduttaisiin tämän asian merkittävyyteen.

Ed. K o m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tulee hieman ristiriitaiset ajatukset, kun samalla ollaan kyllä valmiita jakamaan pääomia, mutta ei olla valmiita päästämään niitä Suomeen, jos niitä jotain kautta olisi tulossa. Ed. Rajamäki ottikin esille juuri tämän haja-asutusalueiden ja matkailun kehittämisen. Jollakin tavalla kun me olemme säätäneet nyt jo kiinteistöveron, jokainen rannan omistaja, oli hän mistä tahansa tullut tänne, rakentaessaan on kiinteistöveron piirissä ja tulee matkailun kautta hyödyntämään meitä suomalaisia. Ei tämä omaisuus jää makaamaan hyödyntämättä. Laisa on onneksi jokamiehen oikeudet otettu huomioon. Tämä on ehkä sellainen poikkeus, jota ei muualla maailmassa tunneta. On hyvä, että ne on mainittu, sillä muuten voi tulla ristiriitoja rantojen käytössä.

Vielä Tanskan mallin esille nostaminen. Tanskan rannat ovat aika paljon erilaiset kuin valtaosa Suomen rannoista. Suomen rannat ovat metsäisiä, ja täällä rakentaminen ihan eri tavalla vaikuttaa luontoon. Niitä voidaan paljon enemmän hyödyntää kuin aukeita merien ja saaristojen rantoja. Olen samaa mieltä, että niissä on harkittava entistä tarkemmin.

Ed. L o u e k o s k i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Talousvaliokunta, niin kuin arvoisat edustajat tietävät, käsitteli asian aika perusteellisesti ja antoi käsittelystään tiiviin lausunnon. Mutta kun kuuntelen tätä keskustelua, niin menen aivan hämilleni. Näyttää siltä, että lakivaliokunnan herra puheenjohtajan puheenvuoron perusteella on tehtävä se johtopäätös, että asiat ovat menneet aivan sekaisin. Kysy-

myksen pitäisi olla siitä, että Suomessa sallitaan ulkomainen omistus, maanomistus ja osakkeiden omistus jnp. Se on kuitenkin ihan eri asia kuin kansallisten arvojen suojeleminen rannoilla. Kyllä me tarvitsemme, ed. Lax, myös rantalakeja. Ei myönteinen kanta ulkomaalaisomistukseen saa merkitä sitä, että tänne tulee jokin ulkomainen taho, noukkii parhaat palat ja jättää muuten Suomen kokonaan mielenkiintonsa ulkopuolelle. Toivoisin, että tässä keskustelussa tämä rajankäynti tehtäisiin mahdollisimman selväksi.

Kun talousvaliokunta kuuli erilaisia asiantuntijoita, sielläkin oli hämmästelemisen aihetta. Eniten vapaata ulkomaalaisomistusta tuntui kannattavan Suomen Maanomistajain Liitto. Mitään asiaa en tämän asian yhteydessä ole niin paljon hämmästellyt kuin sitä. Mitä siinä tavoitellaan? Aivan edesvastuutonta ja pidäkkeetöntä kansallisen omaisuuden siirtämistä muihin käsiin.

Korostan vielä ed. Laxille ja muille sitä, että kun Suomi liittyy Etyyn, me emme voi tehdä rantojensuojelussa eroa suomalaisen ja ulkomaalaisen omistajan välillä.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiemmin arvostelin ed. Laxin esittelypuheenvuoroa. Siinä oli kaksi osaa. Toinen oli yleisen esittelypuheenvuoron sisältö ja toinen siihen liittyvät hänen henkilökohtaiset mielipiteensä.

Mitä tulee ensiksi mainittuun asiaan, niin toivoisin, että ed. Lax tulevaisuutta ajatellen tutustuisi esimerkiksi edustajien Väistö ja Sirkka-Liisa Anttila käyttämiin esittelypuheenvuoroihin valiokuntien puheenjohtajien ominaisuudessa ja tekisi siitä johtopäätökset, millainen esittelypuheenvuoron tulee olla ollakseen hyvä.

Sitten itse substanssiin. Minusta järkyttävää on juuri se, että ed. Lax ei mielipidetasolla pysty näkemään, millä tasolla hänen oma mielipiteensä on. Hän etsii ratkaisua kaikkeen kertakäyttökauppakulttuurista. Se on aika järkyttävää. Siis hänen ratkaisunsa Suomen nykyongelmiin on se, että kun nyt kerralla myydään, niin se on sitten sitlivoo ja asiat ovat kunnossa, ottamatta huomioon mitään muita ulottuvuuksia, jotka tässä ovat jo käyneet ilmi.

Ed. Vanhanen sanoi, ettei pidä sotkea rakennuslakia tähän. Tässähän on nimenomaan rakennuslaki mukana sillä tavalla, että rantakaavoitetulla alueella tämä järjestelmä on automaattinen. Ilman muuta ulkomaalainen saa ostaa

rantatontin. Se vain merkitään lääninhallituksen rekisteriin ja siinä kaikki.

Ed. Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Niinistö totesi, että opposition ja hallituksen näkemyserot olivat hyvin pieniä, oli vain ehkä joistakin sanoista kiinni. Sellaistahan se lainsäädäntötyö on; hän otti esimerkkejä esille, joissa se on kellosepän työtä.

Silloin katsotaan, mihin Eta-sopimuksen poikkeukset antavat mahdollisuuden, miten Tanska niitä hyödyntää ja miten Suomessa tätä mallia voitaisiin seurata. Siihen liittyi mm. tämä, että kotimaiset ja ulkomaiset yritykset pannaan samalle viivalle silloin, kun kyse on ranta-alueiden käytöstä, koska yritystä ei voi tietenkään kotipaikan perusteella syrjiä.

Erityiset syyt esitettiin sen vuoksi, että ellei niitä ole, niin kenen tahansa, joka haluaa Suomesta rantatontin ostaa tämän esityksen mukaan, jonka hallitus tuo, pitäisi saada lääninhallituksen lupa. Poikkeukset ovat todella harvoja siellä.

Kolmas asia, mihin ed. Niinistö viittasi, on elinkeinotoiminta. Se on tietysti vähän tällaista tyyppiä, että "tässä laissa kanoista puhuttaessa tarkoitetaan myös kukkoja". Eli me sanomme, että elinkeinotoimintaa ei ole, kun keinottelet rannoilla tai jalostat rantakiinteistöjä vai miten se hienosti sanotaan. Tämä on juuri se malli, jota Tanskassa seurataan. Ainakin varmuus on siitä, että tällainen tulkinta olisi mennyt läpi Etan ja EY:n elimissä.

Ed. Halonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin olisin ed. Laxille halunnut todeta, että jos se meni niin nopeasti ohitse, niin kyllä valiokunta äänesti ihan yhtä vakavasti hallituksen esityksen ensimmäisen lakiehdotuksen kohdalla, joka koskee nimenomaan työntekijöiden määriä. Oli sinänsä mielestäni melkein farssi, että Rissasen komiteasta, joka sentään oli yritysmielinen, mentiin viisinkertaisesti ylöspäin työntekijämäärään nähden. Eli todella haluttiin alleviivata sitä, että min-käänlaista valvontaa tai seuraamista ei haluta.

Toisekseen ed. Vanhaselle: Kai tässä voivat edustajat, vaikka en ollut itse sitä tekemässä, pientä matematiikkaa laskien epäillä, että jos Suomessa on kutakuinkin viisi miljoonaa ihmistä ja jos laskee Etan piiriin tulevat maat, vaikka ne olisivat vähän vähemmänkin kiinnostuneita, niin kyllä siinä aika tavalla kertolaskulla tulee, mitä edustajatoverini täällä esittivät.

Mitä tulee niiden keinojen käyttämiseen, ei se mitään auta, että kirjoitetaan kaunis mietintö, jos ei uskalleta sorvata ensimmäistäkään pykälää, joka voisi toteuttaa mietinnön. Tämä tilaisuus on, kuten valiokunnassa sanoin, ainutlaatuinen. Tehokasta katumista ei ole eräiltä osin lainkaan, koska kansallisen lainsäädännön täytyy olla kunnossa ennen Eta-sopimuksen alkua. Tässä mielessä tätä tyhmyyttä on vaikea katua.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Haavistolle ja myös ed. Haloselle toteaisin, että paremminkin torjun sellaisen mielikuvan, jota ehkä vähän tarkoituksellisesti haetaan, että erot olisivat draamatisia.

Mennään tähän yhteen yksityiskohtaan, jotka muuten kaikki luettelini, kaikki kolme eroa. Jos mennään tähän yksityiskohtaan, että te haluatte laissa kirjoittaa, että kana ei saakaan olla kukko, ero on se, että meidän kantamme mukaan se tulee hallituksen esityksen perusteluissa ohjeena lupaviranomaiselle, joka joutuu miettimään, että jos kana onkin kukko, niin lupaa ei saa antaa. Tällainen selvä tulkintaohje sisältyy hallituksen esitykseen, johon lakivaliokunta viittaa. Joten minä luulen, että tässä suhteessa ero jää todella, niin kuin totesitte, hiuksenhienoksi.

Kaiken kaikkiaan tässä keskustelussa ei tällä kertaa vielä ainakaan ole jyrkkiä kantoja. On kyllä sitten myös kovin ennakkoluuloisesti värityneitä kantoja esitetty, sellaisia että ulkomainen omistus Suomessa merkitsisi sitä, että tänne tullaan rikkomaan meidän lakejamme, estämään suomalaisten jokamiehenoikeuksien käyttämisen. Minusta olisi toivottavaa, että näitä perusteluja ei hirvittävän paljon käytettäisi. Meidän pitäisi kieltää sitten englantilaisten ajaminen autolla täällä, koska he kuitenkin ajavat vasenta puolta jne. Perustelut ovat olleet näiltä osin sitä tasoa.

Ed. Kallio (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on syntymässä sellainen tunne, että ne, jotka ovat tämän lain kannalla, ovat epäisänmaallisia, ja jotka haluavat lain hylätä, ovat isänmaallisia. Kuitenkin luulen, että jokainen yhtyy siihen, että voimassa olevassa lainsäädännössä on selviä puutteita, joita tulisi muuttaa, ja sellaisia asioita, jotka myös väristävät kilpailua yhteiskunnassa. Palautan mieleen, miten esimerkiksi ruotsalainen huonekaluliike, kansainvälinen Ikea, on yrittänyt päästä Helsin-

gin seudulle, mutta sille ei ole annettu tonttia. (Eduskunnasta: On annettu!) — Siis on nyttemmin saanut, mutta yritti vuosikausia, ilman että tonttia löytyi. Nyt on saanut. Se pitää paikkaansa.

Minä en hetkeäkään pelkää sitä, että pienet yritykset ostettaisiin ulkomaalaisten taholta ja lopetettaisiin. Ei niillä ole sellaisia intressejä. Se ei ole edes kannattavaa. Mitä tulee suurempiin yrityksiin, niin tähän edellyttää lupaa.

Mitä tulee taas rantoihin, niin ne pelot, mitä on esitetty, on tietenkin otettu huomioon. Ei lupaa automaattisesti myönnetä. Ed. Björkenheim totesi, että on kuultava kiinteistön sijaintikuntaa. Jos hinnat alkavat nousta liikaa, niin lupaa ei myönnetä jne. jne., eikä maapohjaa minnekään voi siirtää. Mikäli nämä vaaratekijät toteutuvat, niin silloin tietenkään lupaa ei myönnetä.

Ed. Lahti (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä vähän ihmettelen ed. Paloheimoa, kun hän kuvittelee, että tästä salista löytyy yli sata edustajaa, jotka olisivat olleet valmiita hylkäämään tämän lain. Hän syyttää ryhmäkuriä siitä, että nyt ei näytä löytyvän näitä edustajia. Onko muitten ryhmäkuri tартunut myös ed. Haavistoon? Hän ei ole kyllä lain hylkäämistä valiokunnassa esittänyt.

Ed. Mäkelälle haluaisin todeta, että pyytäisin häntä todellakin osoittamaan, missä kohdin annoin väärän kuvan valiokuntakäsittelystä. Minä totesin, että oltiin laidasta laitaan valmiit hyväksymään ulkomaalaisomistus yrityksissä. Näin oli myös ed. Mäkelä ensimmäisessä käsittelystä, mutta joutui teknisistä syistä vetämään ajatuksen takaisin, koska nämä kaksi lakia olivat kytkettyinä toisiinsa. Kun hän toista vastusti, niin kävi näin.

Ed. Louekoskelle haluaisin vain todeta, että minä en oikein jaksa nähdä, missä määrin me tämän ulkomaalaisomistuksen osalta olisimme eri mieltä, koska me molemmat korostamme sitä, että ympäristönäkökohdat voidaan parhaiten ottaa huomioon maan yleistä käyttöä koskevia määräyksiä kehittämällä. Rantalaki on sellainen mahdollisuus, mutta sillä ei ole ihmisten ihonvärin eikä kansallisuuden kanssa tekemistä, tarvitaanko sellaista Suomessa vai ei.

Ed. Halonen sanoi, että kyllä ykkösläistakin äänestettiin. Minä poimin esille ne periaatteellisesti keskeisimmät asiat. Se asia, jonka hän toi esille, koskee siirtymäsäännöstä, joka on voimassa enintään kolme vuotta.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Lehtosaari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monessa puheenvuorossa on noussut huoli siitä, että Suomen rannat ja sen myötä koko Suomi on menossa myyntiin ja Keski-Euroopasta rynnätään tänne rantoja ostamaan ja rakentamaan. Minä olen vakuuttunut siitä, että nämä väitteet ovat kovasti ja pahasti ylimitoitettuja ja liioiteltuja. En usko tällaiseen ryntäykseen.

Toisaalta tässä on huima ristiriita. Ne, jotka ovat vahvasti ajamassa ja viemässä Suomea EY:hyn, jossa kaikenlaisen kaupankäynnin ja omistamisen pitäisi olla lähes saumatonta, täällä jyrkästi tällaista ulkomaalaisomistusta vastustavat.

Toisaalta meillä on maassamme varsin hyvä rakennuslaki ja kuntakohtaiset rakennusjärjestykset, joilla pystytään turvaamaan etumme ja eliminoimaan hyvin pitkälti tällainen uhka, jota täällä on esitetty.

Rantalaki, joka tämän keskustelun aikana on myös esille tuotu, ei sellaisena kuin se on Tanskassa tai Ruotsissa kerta kaikkiaan sovi Suomeen meidän rannoillemme.

Minusta jossain määrin on hupaisaa, että juuri ne tahot, joilla jo on oma kesämökki, oma tontti, ovat ehkä suurimmin vastustamassa tätä hanketta ja valmiit jopa monilla paikoin museomaan kaikki loput rannat, että rauhassa siellä voisi elää ja asua.

Tämä lakiesitys lähtee siitä, että lääninhallituksille ja kunnille jää hyvin merkittävä sananvalta tässä asiassa. Olen vakuuttunut, että siitä tulee toimiva systeemi näin.

Ed. V. Laukkanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua kyllä todella huolettaa tämä yleinen asenne, mitä hieman edustajat Lax ja Komi edustivat, että on kiire saada tämä laki voimaan jo 1.1. riippumatta Etasta, jotta tänne Suomeen virtaisi rahaa. Kuulostaan melkein siltä, että sitten tuolla Euroopassa laitetaan pakettiin seteleitä ja postitetaan ne Suomeen ja tänne virtaa todella rahaa. Ei se niin käy, vaan tänne tulee rahaa, jolla ostetaan äärimmäisen halvasta hinnasta suomalaisia yrityksiä ja meidän tärkeintä kansallisuusmaata, peruuttamattomalla tavalla. (Ed. Skinnari: Ei maata voi viedä pois!) — Mutta se menee, se siirtyy peruuttamattomalla tavalla pois. Jonain päivänä ed. Skinnarin lapsenlapset

eivät voi ehkä enää ostaa maata, kun se on muiden omistuksessa.

Toinen asia on vielä se, että ei tässä ole pelkästään kysymys näistä pienistä asioista. Ehkä keskeisin kysymys tässä on todella se, ja siitä jopa äänestettiin lakivaliokunnassa, tulisiko tätä lainsäädäntöä lainkaan hyväksyä, ellei Etasopimus tule voimaan. Tästä juuri äänestettiin, tämä oli yksi kysymys.

Toinen yhtä tärkeä kysymys on se, että on suuri ero vastalauseiden ja hallituksen esityksen välillä siinä, että nyt liiketoimintaa harjoittavat yritykset saavat täysin vapaasti ostaa rantoja. Vaikka olisi sadan mökin systeemejä, ne voivat ostaa ne kaikki omakseen. Mutta vastalauseessa esitetään, että tällaiset yritysostot eivät olisi mahdollisia ilman lupaa. Tämä on erittäin radikaali ero, ja sitä pitäisi jokaisen täällä salissa vakavasti miettiä.

Ed. Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen piti pahana sitä, että rantakaavatontti menee tässä automaattisesti ulkomaalaisille. En täysin ymmärtänyt tätä, mutta mitä väliä sillä on. Se tontti on tarkoitettu kaavoituksessa rakentamiseen, ja on minusta aika lailla sama, omistaako sen suomalainen vai ulkomaalainen.

Minusta ed. Rajamäellä oli aika terve strategia sittenkin siltä osin, että maaseudun pitäisi tähdätä mökkien vuokraustoimintaan. Uskon, että näin tulee valtaosa maaseudun väestöstä menettelemään, niistä joilla on matkailutoiminnan kannalta käyttökelpoisia alueita käytössään.

Myönnän, että varmastikin kiinnostus Suomea ja Suomen matkailumahdollisuuksia kohtaan kasvaa tämän lain myötä, mutta sitä ennen pitää saada lupa kiinteistön hankintaan. Toiseksi, jos on kyse rakentamattomasta kiinteistöstä, ulkomaalaisen pitää myös saada rakennuslupa kyseiselle kiinteistölle. Jokainen, joka on rakennuslupaviranomaisten kanssa ollut tekemisissä, tietää, että se ei ole järkevää aina suomalaisellekaan.

Tässä keskustelussa vaikuttaa siltä, että vastustajien osalta sekoittuu tähän asiaan perikateus. Sen lisäksi monien mielestä kaikki Suomen rannat olisi luonnonsuojelulailla suojeltava, ja monilla on myös perimmäisenä tavoitteena kaiken kattavan rantalain säätäminen, jolla rantarakentaminen käytännössä pyrittäisiin kieltämään. Tähän tähtää jo valiokunnan vastalauseessa oleva esitys siitä, että myös suomalai-

silta yhteisöiltä ja yrityksiltä edellytettäisiin lupa, jos ne ovat hankkimassa 100 metrin sisältä rantaviivasta mitaten kiinteistöä. Minä luulen, että monet suomalaiset yhteisöt, erilaiset yhdistykset ja seurukset, eivät kovin paljon pitäisi siitä, jos teidän tavoitteenne tässä toteutuisi, että heidänkin rakentamisensa estettäisiin.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Paloheimo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kommentteja joihinkin esitettyihin vastauspuheenvuoroihin.

Ensinnäkin Tanskan rantoja ja Suomen rantoja verrattiin toisiinsa siinä hengessä, että niillä on eroa. Se on totta. Suomen rannat ovat huomattavasti halutumpia. Ne ovat huomattavasti viehättävämpiä keskieuropalaisille ostettaviksi kuin tanskalaisrannat. Siksi ne ovat myöskin huomattavasti uhanalaisempia.

Ed. Rajamäki kertoi jonkun kohtaamansa ulkomaalaisen neuvosta, joka oli ollut, että alkää nyt ihmeessä tehkö tuollaista hölmöilyä. Saman neuvon olen minäkin kuullut useilta ulkomaalaisilta. Eksoottisin henkilö, joka tämän neuvon on antanut, on iriadamentintiaaniapäällikkö, joka sanoi, että suomalaiset ovat lapsellisia hölmöjä mennessään noihin sopimuksiin, joita ollaan tekemässä.

Olen ihmetellyt erityisesti sitä, että tässä ei ole pyrittykään sellaiseen tiukkuuteen, mihin olisi ollut mahdollisuuksia, vaan tässä on tehty löysempi sopimus kuin olisi ollut mahdollista ja kuin muut pohjoismaalaiset ovat tehneet. Minä tulen ehdottomasti vastustamaan liittymistä EY:hyn samoin kuin vastustin Eta-sopimusta sillä perusteella yksinomaan, että tämä laki näyttää menevän läpi eduskunnassa.

Täällä on nyt oltu jotenkin huojentuneita siitä, että jokamiehenoikeus sitten pystytään säilyttämään. Miten kauan, kysyisin. Miten kauan kuvittelette, että tällaiset oikeudet säilyvät sen jälkeen, kun on liitetty EY:hyn ja lait sanellaan Brysselistä, ja kuinka kauan tässäkin salissa enemmistö on sillä kannalla, että jokamiehenoikeus pitää säilyttää, kun kahdessa vuodessa ollaan oltu valmiit lipsumaan niinkin paljon niistä periaatteista, joita täällä useat aikaisemmin nimeltä mainitsemani edustajat ovat esittäneet?

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Lehtosaarelle

ilmoitan, että en omista rantatonttia enkä rantamökkiä. Siitä huolimatta minulla on selvä ja vankka näkemys tähän asiaan.

Ed. Niinistö esitti toivomuksen, että täällä ei tuotaisi esiin mitään näkökohtia sen suhteen, miten ehkä mahdollisesti keskieuropalaiset käyttäytyisivät omaan kulttuuristaansa nojautuen täällä. Minä vain ilmoitan, että tämä toivomus tuli vähän liian myöhään. Tämän lakiesityksen lähetekeskustelussa käytin tätä koskevan puheenvuoron jo, eli se on luiskahtanut läpi pöytäkirjaan jo silloin.

Se kannanotto perustui siihen, että minulla on henkilökohtaisia kokemuksia tästä asiasta kahdessa savolaisessa kunnassa, Kerimäki ja Joroinen, joista jälkimmäisestä ed. Komi on tullut tähän eduskuntaan kansanedustajaksi. Nämä kokemukset perustuvat siihen, että keskieuropalaisen idean mukaan, jos omistan maata, niin suvereenisti hallitsen sitä, mitä siellä tapahtuu. Ja kun naapurissa olen tätä hommaa katsonut, niin olen huomannut, että siinä saattaa olla pieniä sopeutumisvaikeuksia — suomalaisilla naapureilla.

Ed. Tuomioja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En näe mitään ongelmaa siinä, että ulkomaalaiset tulisivat suuremmassakin määrin Suomeen ja hankkisivat täältä rantatontteja, liiketontteja, teollisuustontteja. Sehän on kaikki ihan normaalia ja tervetullutta. Ongelmia ei synny silloin, jos kaavoitusjärjestelmä on vahva, kunnossa ja sitä kunnioitetaan. Ongelma on juuri siinä, että meillä ei ole kaavoitusjärjestelmä kovin vahva ja näyttää siltä, että sitä haluttaisiin edelleenkin heikentää.

Se nimenomainen esimerkkitapaus, jota ed. Kallis käytti ja jota on usein käytetty, oli Ikea. Siinä ei ollut kysymys siitä, etteikö tälle ruotsalaiselle yritykselle olisi löytynyt runsaastikin erilaisia tontteja pääkaupunkiseudulta, vaan ongelma oli siinä, että tämä yritys itsepintaisesti halusi sijoittautua vahvistetun seutukaavan vastaisesti sellaiseen paikkaan, jota kaavoituksellisesti ei voitu sille osoittaa. Tätä yritystä käytettiin sitten murentamaan seudullista virkistysaluekaavoitusta seurauksin, jotka nyt jokainen näkee, kun ajaa Turun moottoritietä ja katselee sitä kaikkien seutusuunnitelmien vastaisesti noussutta pientä aluekeskusta Bembölen risteyksessä.

Minäkin uskon, että ulkomaalainen raha, jos sitä Suomeen ylipääntänsä tulee, pääasiassa hankkii täältä jo olemassa olevia yrityksiä tai kiinteä-

tä omaisuutta. Sekin on tervetullutta, mutta lausuttakoon nyt kuitenkin skeptisyyteni siitä, mitä tälle rahalle sen jälkeen tapahtuu. Minä nimittäin otaksun, että suurimmaksi osaksi tästä hyötävät suomalaiset vievät vastavuoroisesti rahansa joko muualle Eurooppaan tai vielä todennäköisemmin Floridaan ja netto on plus miinus nolla.

Ed. Louekoski (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minäkin jatkan Ikean esimerkissä. Nimittäin se on erittäin havainnollinen tapaus siitä, miten tervetullut ulkomaalainen yritys on Suomeen ja kuinka väärin on käyttää tällaisen yrityksen halua sen mieleiseen sijoittumiseen meidän vapaan kaavoitusoikeutemme murtamiseen. Ikea nimittäin halusi sijoittua Espoossa Bembölen risteyksen läheisyydessä vanhan kartanomaisen pihamiljöön keskelle ja rakentaa siihen oman laatikkomaisen tavaratalonsa, juuri siihen paikkaan, joka oli kaavoituksessa määrätty suojeltavaksi. Se oli hyvin tervetullut Espooseen muutamia kymmeniä metrejä mihinkä tahansa ilmansuuntaan tästä nimenomaisesta paikasta.

Ed. Kallis, huonekaluliikkeet ja muut ulkomaalaiset yritykset ovat ainakin sosialidemokraattien mielestä tervetulleita Suomeen, mutta meidän täytyy säilyttää vapaa oikeus kaavoittaa suomalaisten etujen mukaisesti tätä maata. Siinä on suuri ero.

Ed. Luhtanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun valiokunnan puheenjohtaja Lax totesi, että valiokunnassa ei ollut juurikaan suuria periaatteellisia eroja, minä toteaisin, että silloin oli kyse aika suuresta periaatteellisesta, mutta myös tietysti käytännön kysymyksestä, kun käsitelimme kysymystä siitä, minkälaiset yritykset rajataan seurannan ulkopuolelle. Kun lakiesityksen mukaan seurannan ulkopuolelle rajataan ne yritykset, joiden palveluksessa on alle 1 000 henkilöä, me esitimme, että seurannan kohteena olisivat ne yritykset, joissa on yli 500 työntekijää. Tähän ei suinkaan myöskään valiokunnan enemmistö suostunut, ja totesimme myös sen, että näin ollen rajausta sulkee seurannan ulkopuolelle suurimman osan suomalaisista yrityksistä. Ja kun tätä säännöstä on vielä hyvin helppo kiertää, niin on kyseessä todella kannanotto siihen, mihin se raja vedetään. Se on todella paitsi periaatteellinen myös käytännön seuraamuksia aiheuttava kysymys. Tämä oli eräs asia, josta olimme eri mieltä.

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Olen ajatellut käyttää tämän ensimmäisen käsittelyn puheenvuoron kertoakseni jonkin verran niistä lähtökohdista, joita itselläni on koko maankäyttöön ja maanomistusajatteluun, koska se on selvästi puoli, joka hyvin heikosti tietysti tuli koko tässä lakivaliokunnan keskustelussa ilmi.

Jos etsii surullista lukua eduskunnan historiasta, niin se on on kyllä ehdottomasti tämän syksyn käsittely tämän lain yhteydessä. Mielestäni vielä talousvaliokunta ja ympäristövaliokunta tekivät hyvää tai ainakin kohtalaista työtä omissa lausunnoissaan kiinnittäen aika paljon huomiota juuri maankäyttökysymyksiin, luonnonsuojelulisiin näkökohtiin ja muihin, mutta lakivaliokunnassa minulle jäi ainakin se tunne, että nämä ikään kuin merkittiin tiedoksi ja sitten haluttiin puheenjohtaja Laxin tavoin korostaa tämän koko lakikokonaisuuden tärkeyttä, jota minäkään en kyllä kyseenalaista, mutta jätettiin juuri tämän kiinteistöhankintoja koskevan problemattisen osuuden käsittely hyvin vähälle sillä varjolla, että nämä muut lait, nämä kaikki 17 muuta lakia, ehkä ovat hyviä ja ongelmattomia. Tämä antaa hyvin huteran kuvan kyllä eduskunnan työskentelystä, kun tiedossa on, että ehkä kansalaisten kiinnostus ja kansalaisten eriävät mielipiteet juuri kohdistuvat tähän rantojen ja loma-asuntojen kiinteistöomistukseen.

Esitys kokonaisuudessaan on tietysti Eta-sopimuksen mukainen, mutta ongelma on se, että Eta on näyttänyt valmistelijoille vain suuntaviivat ja sitten on menty reippaasti ohi maalin eli paljon pidemmälle kuin Eta-sopimus edellyttäisi tai EY:n määräykset edellyttäisivät nimenomaan loma-asuntojen ja vapaa-ajan kiinteistöjen osalta.

Erityisesti minua harmittaa se, että täällä eduskunta on nirissyt ja narissut siitä, miten vähän poikkeuksia ja Suomen neuvottelutavoitteita meni Eta-neuvotteluissa läpi, ja sitten kun yksi niistä sattui menemään, joka liittyi loma-asuntojen omistukseen, niin sitä poikkeusta ei nyt käytetä hyväksi. Nyt tavallaan, jos puhuttaisiin kaupankäynnistä, niin myydään ilmaiseksi saavutettu tavoite. "Annetaan nyt sitten mennä" tuntuu olevan ajattelutapa, ja EY:n pääomaliikedirektiivin 6 artiklan 4 kohta mahdollistaa Tanskan mallin käytön ja tarkoittaa sitä, että vapaa-ajan asuntojen omistamista voidaan edelleen säädellä sellaisella kansallisella lainsäädännöllä, joka on voimassa ennen Eta-sopimuksen voimaantuloa. Tässä on myös tavallaan meidän kohtalonhetkemme. Tällaista Tanskan tyyppistä

lainsäädäntöä ei voida säätää Eta-sopimuksen tultua voimaan. Nyt on se hetki, tai sitten sitä hetkeä ei tule, ja eduskunta jättää tämän hetken juuri nyt käyttämättä.

Viitaten esimerkiksi ed. Komin ajatuksiin jotkut varmaan ihmettelevät, miten yhtä aikaa joku voi esimerkiksi kannattaa laajempaa kansainvälisyyttä tai avoimempaa vuorovaikutusta tai jopa yritystoiminnan kansainvälistymistä, kuten minä teen, ja samaan aikaan tiukkapipoisesti puolustaa suomalaisten rantojen ja vapaa-ajan asuntojen säilymistä Suomessa pysyvästi asuvien käsissä, olivatpa he sitten miltä planeetalta tahansa.

Ajattelin sanoa siitä ensin muutaman sanan. Varmasti monille juridiikalle sielunsa myyneelle voi olla kauhistus, kun minä ajattelen, että maanomistus on vain symbolinen käsite. Se ei ole mitään kauhean totta. Se on symbolinen asia. Maanomistus on tapa järjestää järkevästi maan käyttö asumiseen, viljelykseen, metsänhoitoon, virkistykseen Suomessa.

Yksityismaanomistus on yksi järjestelmä hoitaa tämä asia, ja minulla on se käsitys, että yksityismaanomistus sinänsä on monia muita parempi tapa hoitaa se asia, varsinkin kun katsoo, mihin ongelmiin eräät muut maanomistusjärjestelmät ovat joutuneet. Se on siis hyvä joihinkin muihin mahdollisuuksiin verrattuna, mutta kuten joku on sanonut, historiallisesti koko yksityisomistuksen ajatus on tietysti aika nuori. Tähän me olemme törmänneet esimerkiksi saamelaiskysymyksen yhteydessä. Eli saamelaisten käsitys siitä, mitä maanomistus on ja kuka maat omistaa, on toisen tyyppinen kuin suomalaisen juridiikan. Tänä päivänä puhutaan siis joitakin satoja vuosia vanhoista käsityksistä, kun puhutaan modernista maanomistuksesta.

Kuten täällä on todettu, maapalaa ei voi tietenkään rullata mukaansa eikä viedä Eurooppaan eikä sitä voi rullata mukaansa taivaaseen eikä helvettiinäkään, mutta mielestäni on yhteiskunnan asia säädellä, mitkä rajat tälle omistusrajoitukselle asetetaan. Minä hyväksyn sen, että ulkomainen yritys sijoittaa toimintojaan Suomeen, sijoittaa rahaa Suomeen, työskentelee tavallaan sitä kautta Suomen hyväksi, luo suomalaisuutta siltä osalta. Niin ovat tehneet monet kansainväliset yritykset tai kansainväliset yrittäjät, jotka ovat jo sata vuotta sitten tulleet Suomeen, ja se arvo heille annettakoon.

Hyväksyn myös sen, että yksityishenkilö, joka pidempään on asunut Suomessa tai jolla on jokin suhde Suomeen, vaikka hän olisi jo siirty-

nyt täältä muualle, omistaa täältä maata siitä syystä, että hänellä on erityissuhde Suomeen, suomalaisuuteen. Hänelle sitä kautta kuuluu, sanotaan nyt sitten, pala maata tai mahdollisuus sijoittua tänne tai viettää täällä lomiaan tai muuta.

Mutta en ymmärrä sen tyyppistä maanomistusta, että joku kävelee Berliinin Ku'dammia pitkin ja näkee kiinteistönvälityслиikkeen ikkunassa rantatonttitarjouksia ja huomaa, että ahaa, tuolla kaukana Pohjolassa Suomi-nimisesä maassa Saimaa-nimisen järven rannalla onkin nyt varsin edullinen kohde, se on halvempi kuin tämä Turkissa myynnissä oleva, tai siellä on ehkä miellyttävämpiä ihmisiä kuin jossain toisessa, jota hän vertailee. Hän päättää napata nyt juuri Suomi-nimisestä kohteesta Saimaa-nimisen järven rannalta tämän pienen palasen ja tulla sitten Hampurin tai jonkin muun lennoilla tänne Suomeen. Minun on hyvin vaikea ymmärtää, että meillä olisi velvollisuus asettaa maamme myyntiin tällaisia ostajia kohtaan. Minun on hyvin vaikea käsittää sitä. (Ed. Laine: Saadaan kiinteistövero, niin kuin ed. Komi sanoi!) — No niin, saadaan kiinteistövero, riemuitaan siitä. — Varsinkaan en käsitä, kun esimerkiksi Tanskassa, Norjassa tai Ruotsissa tällaista mahdollisuutta ei anneta joko ulkomaalaisiin kohdistuvien rajoitusten kautta tai yleisen rantalain kautta. Me olemme siis tässä mielessä poikkeus Pohjoismaissa.

Suomessa kesämökkirakentaminen on ollut luokkaa 8 000—10 000 kesämökkiä vuodessa. Lamavuodet voivat tehdä suurenkin loven näihin lukuihin, mutta tietysti on jonkinmoinen vaara, että jos kasvu tällä tavalla jatkuu, niin ainakin tietyt alueet suomalaisista järvien ja meren rannoista muuttuvat huvilaslummeiksi. Tämä ei ole pelkästään esteettinen kysymys, vaan samalla tuhoaan suomalaisen luonnon monimuotoisuutta, biodiversiteettiä. Meillä on monia lajeja, jotka ovat riippuvaisia siitä, että on rakentamatonta rantaluontoa. Saimaannorppa on yksi hyvä esimerkki näistä.

Kun puhutaan esteettisistä kysymyksistä, niin jokainen, joka on liikkunut esimerkiksi rakentamattomassa saaristossa verrattuna sellaiseen, joka on rakennettu, ymmärtää, että sen esteettinen arvo, sen virkistysarvo, on monikymmen- tai monisatakertainen verrattuna rakennettuun alueeseen. Nämä ovat arvoja, joita ei meillä nyt rahassa lasketa. Yhteiskunta ei laske niitä rahassa, ja maanomistajatkaan eivät tänä päivänä voi laskea näitä rahassa. Tässä mielessä olemme

vähän hakoteillä minusta koko tässä maiseman-, luonnon- ja rantojensuojelussa.

Alle 5 prosenttia tällä hetkellä rannoista on rantojensuojeluohjelman piirissä. Meillä on rakennettu järjestelmä, joka on varmaan kallein maailmassa, eli jos rantaa halutaan suojella, siitä maksetaan korvaus tai se ostetaan valtiolle. Sen sijaan tulevaisuudessa toivottavasti meillä on järjestelmä, että se, joka rakentaa jonnekin, tai se, joka käyttää maa-aluetta johonkin, maksaa siitä jonkinlaisen maisema- tai haittaveron yhteiskunnalle, että hän muuttaa tätä luonnonmaisemaa. Ajattelutapa pitäisi kääntää tässä ylösalaisin.

Ehkä erityisen hämmästyntynyt olen valiokunnan keskustalaisten jäsenten toiminnasta. Ehkä minä olen ajatellut heistä parempaa tai ajatellut, että maanomistukseen ja maaseutuun liittyy jotain sellaisia alkiolaisia arvoja, mitä maahenkisäilytyksiä voidaan siltä Alkion kopasta kaivaa esiin. Kun minä olen niihin tutustunut, niin kuvittelisin, että ne elähdyttäisivät ainakin joitakin keskustan edustajia, että maahan liittyy myös jotakin henkistä, jotakin henkiseen kansallisvarallisuuteen liittyvää, ei pelkästään aineelliseen ja fyysiseen kansallisvarallisuuteen liittyvää. Yhtään tällaista puheenvuoroa, ehkä lukuun ottamatta ed. Björkenheimin käsityksiä, en ole keskustasta tämän asian käsittelyn yhteydessä kuullut. (Ed. P. Leppänen: Ne ovat hävinneet aikaa sitten!)

Tällaisia päätöksiä vasten on minusta todella naurettavaa nyt mankea, että eduskunta on rahmällään Etan tai EY:n edessä (Ed. Tuomioja: Eduskunta on rahmällään suomalaisten maanomistajien edessä!) ja että meidän pitäisi olla kriittisempiä sen suhteen, millaista lainsäädäntöä me täällä hyväksymme, tai että meidän pitäisi itse säädellä aikatauluamme paremmin ja muuta, kun nyt menee hyvin nopealla aikataululla hyvin periaatteellinen kysymys. Hyvin suuresta asiasta on kysymys, ja se menee vain jonkin toisen asian varjolla, ja me menemme siinä vielä pidemmälle kuin meiltä vaaditaan. Mielestäni puheissa ja teoissa on eduskunnan osalta ristiriita, jos tämän tyyppinen lainsäädäntö voidaan näin täällä hyväksyä ja samalla sitten jäädään jotakin nippeliasiaa jarruttamaan. Nyt on kysymys todella, kuten täällä on todettu, minunkin mielestäni periaatteellisesta ja suuresta asiasta.

Yksityiskohtaisen käsittelyn kohdalla palaan pykäläasioihin, mutta ehkä vielä muutama näkökohta.

Minut ainakin tekee surulliseksi ministeri Viinosen esiintyminen ja hänen tyyliinsä myös lakivaliokunnassa. Hänen ajattelunsa oli vähän tällainen, että kunpa nyt joku tulisi ja ostaisi, kun käydään keskustelua siitä, onko pelättävissä, että kysyntä suomalaisia rantoja kohtaan kasvaa voimakkaasti eivätkä meillä rantojensuojelu ja maankäytön ohjaus ole kunnossa. Siihen vastataan hyvin letkeästi tämän tyypillisillä argumenteilla, että kunpa nyt joku tulisi ja myydään vain pois, jos joku haluaa ostaa.

Silloin kysymys on juuri puhtaasti taloudellisten arvojen korostamisesta viihtyvyyden, virkistuksen ja luonnonsuojelun arvoja vastaan. Vaikka ojan pohjalla suomalaisessa taloudessa ollaankin, ei näin ojan pohjalla pitäisi olla. Jokin itsekkunnioitus pitäisi sentään tässäkin maassa säilyttää kansallisvarallisuuttamme: luontoa, ympäristöä kohtaan. Meillä kuitenkin on metsät ja järvet, joita läheskään kaikilla eurooppalaisilla ei ole. Monella on monta muuta asiaa, mutta meillä tämä on erikoiskysymys. Meillä pitäisi tätä erikoiskysymystä säädellä omalla lainsäädännöllämme.

Minäkään en tiedä, kuinka paljon ulkomaalaisomistuksen vapauttaminen tosiasiaa uhkaa, mikä on määrä, kuinka suurta on kysyntä ja muuta. Mutta viittaen edelleen siihen, että tämä tie on yksisuuntainen. Tässä voi nopeasti huristaa tämän yksisuuntaisen tien loppuun, niin kuin nyt ollaan tekemässä, eikä paluumahdollisuutta ole. Tai tässä voi edetä asteelta, katsoa, kuinka paljon kysyntä kasvaa, kuinka paljon tulee pyyntöjä ostaa suomalaista maata, minkä tyyppisiä pyyntöjä tulee, seurata sitä rauhallisesti, edetä siinä askel askeleelta. Se olisi ainoa järkevä ajattelutapa mielestäni tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi tämän vuodatuksen päätteeksi kommentti ed. Laxille, joka ihmetteli, onko ryhmäkuri purrut, kun ed. Haavisto ei kuitenkaan esittänyt lain hylkäämistä valiokunnassa, vaikka hylkääminen täällä nousi ryhmätoverini puolesta esiin. Minä olen lähtenyt siitä ajatuksesta, että eduskunta vielä järkevöityy toisen käsittelyn yhteydessä, muuttaa pykälät sellaisiksi kuin enemmistö lakivaliokunnan ensimmäisessä käsittelyssä halusi ja voimme mielestäni sen jälkeen turvallisesti mielin hyväksyä tämän lakipaketin. Mutta jos näin ei käy toisessa käsittelyssä, niin mielestäni kysymys toisen lain kohdalla on niin suuri, päinvastoin kuin puheenjohtajan mielestä, että koko esitys saa jäädä. Antaa sitten yritysten osakkeiden vapauttami-

senkin odottaa ja käydään tämä keskustelu ensin kunnolla.

Ed. O. O j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että voin lähes täysin yhtyä siihen, mitä ed. Haavisto totesi. Minusta on myös valitettavaa, että Suomi jättää käyttämättä ainutkertaisen tilaisuuden ennen Eta-sopimuksen voimaantuloa suojata omat rantamme ja myös rajoittaa ulkomaalaisten mahdollisuuksia omistaa vapaa-ajantonttejamme ja ranta-alueitamme.

Aivan kuten ed. Tuomioja totesi, mikäli meillä olisi vahva kaavoitusjärjestelmä, ja mitä hän ei sanonut, mutta mitä mieltä itse olen, mikäli meillä myös olisi voimassa oleva rantalaki, tuntisin huomattavasti vähemmän huolta siitä, että ulkomailla asuvat saavat nyt näin vapaasti, mikäli tämä laki menee lävitse, omistaa rantojamme.

Ed. Paloheimon kanssa olemme taittaneet peistä hyvin useasti julkisen sektorin kysymyksistä, mutta täytyy sanoa, että aivan samalla tavalla kuin hän minäkin tunnen todella huolta tästä laista ja ulkomaalaisomistuksesta. Minäkään en jaksa olla kovin sinisilmäinen siitä, että jokamiehen oikeus meillä pitkään säilyisi.

Olen kierrellyt paljon Italiassa, erityisesti Pohjois-Italiassa. Kokonaisia kyliä on ostettu keskieuropalaisten toimesta, viehättäviä pieniä idyllisiä viinialueella sijaitsevia kyliä. Pahasti pelkään, että Suomesta löytyy idyllisiä rantoja, kuten ed. Haavisto totesi, Saimaan rannalta, Päijänteen rannalta, pohjoisesta Lapista jne., jotka todella kiinnostavat ruuhkassa, saasteiden keskellä eläviä keskieuropalaisia ja muitakin ulkomaalaisia.

Arvoisa puhemies! Toivon, että lakiesitys hylettäisiin, mikäli toisessa käsittelyssä ei saada muutoksia lävitse.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Haavisto käytti odotetusti hyvän puheenvuoron. Hän viittasi erääseen eläinlajiin, saimaanhyлкеeseen, jota hän kansanomaisesti kutsui saimaannorpaksi. Siihen suhtautuminen on ollut minulle niin ratkaisevaa tässä yhteydessä, että muutin Etalle myönteisen kantani kielteiseksi, nimittäin yhdistettynä hallituksen käyttäytymiseen rantaomistusasiasa, kun se ei millään tavalla kantanut luonnonsuojellisesti huolta näistä indikaattorilajeistakaan. Ne ovat lajeja, joista tiedetään tarkkaan, niin kuin saimaanhyлкеestä, että sitä ei ole missään

muualla maapallolla, tiedetään yksilömäärä kymmenen yksilön tarkkuudella, tiedetään, mitkä uhkat ovat sen edessä. Siitä huolimatta mitään rinnakkaistoimenpiteitä tällaisen lajin suojelemiseksi ei esitetä, monien muiden lajien joukossa. Kun näin suhtaudutaan Suomen luontoon, ainutlaatuihin luontoon maailmassa, en voi silloin olla hyväksymässä mekanismeja, jotka käyttäytyvät Suomen nykyisen hallituksen tukemina niin kuin tässä tapahtuu.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ed. Pulliainen otti saimaannorpan esille, niin lakiesityshän lähtee liikkeelle siitä, että suojeluohjelma-alueet olisivat olleet este luvan myöntämiselle. Nyt valiokunnassa asia näytti muuttuvan siihen suuntaan, että huomattava luonnonsuojellinen arvo toimisi tällaisena esteenä. Jos saimaannorppa-alueella tai muualla on tällainen selkeä este, niin kyllähän se on perusteena käytettävissä. On ensi sijassa muun päätöksenteon asiana huolehtia siitä, että tällaisia absoluuttisia luonnonsuojelu-arvoja omaaville rannoille ei lupia myönnetä. Siihen tämä laki antaa mahdollisuuden. Siltä kannalta minusta tästä ei kannata olla tavottoman huolestunut.

Palaan vielä kysynnän ja rakentamisen määrään. Kun ed. Haavisto mainitsi, että huippukautena rakennettiin 8 000—10 000 mökkiä, se tekee vuodessa peräti yhden mökin 40:tä neliökilometriä kohti Suomessa. Tokihan tämä muodostaa vakavan uhan suomalaiselle maaseudulle ja rakentamattomalle ympäristölle. Minusta se uhka ei ole mitenkään katastrofaalinen. Kun jokainen mökki on vaatinut ja tulee jatkossakin vaatimaan erikseen rakennusluvan, niin kyllä tämä jollain tavalla hallinnassa pysyy. Esteettisiä arvoja rannoilla on, mutta niistä esteettisistä rannoista pitää huolehtia rakennusluvan myöntämisvaiheessa.

Minä itse olen varma siitä, että perikeskustalainen ei myy vaan ostaa maata, ja luotamme siihen, että perikeskustalainen maanomistaja tässä kyllä tulee vastuullisesti käyttäytymään.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Haavisto epäili, että keskustalaisille maaseutu ja maaseutuun liittyvät arvot eivät olisi tärkeitä. Haluan todeta, että asia ei missään tapauksessa ole näin. Varmasti meille kaikille maaseutu on elintärkeä osa suomalaisuutta. Mutta meille on tärkeätä, että maaseutu on elävä, että maaseudulla on elinkeinotoimin-

taa, että siellä asuu ihmisiä, joilla on mahdollisuus tulla toimeen.

Minusta maaseudun suurin uhka ei suinkaan ole se, että joku tulee ostamaan rantatontin ja käyttää rantoja virkistystoimintaan, vaan se, että maaseudun elinkeinotoiminnot kuihtuvat ja maaseudusta muodostuu laudat ikkunoissa-maaseutu. En ollenkaan usko, että ulkomaalaisomistus tulee olemaan sellainen vyörynomainen, mitä tässä nyt kuvitellaan, ja että se olisi päällimmäinen uhka. Pääinvastoin se, että meillä on virkistyskäyttöä ja myöskin ulkomaalaisten rantaomistusta, on omiaan lisäämään maaseudun elinmahdollisuuksia ja sitä kautta ylläpitämään elävää suomalaista maaseutua.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Haavisto oli sinänsä ihan oikeassa, kun hän moitti, että kovin kiireisesti tämä laki jouduttiin valmistelemaan. Tosin esityshän oli kyllä pidempään käytössä. Valitettavasti vain sitten valiokunnalle tulivat velkasaneerausmurheet, joitten esiintulo ehkä oli suurin syy siihen, että kiireeksi pisti.

Kun ed. Haavisto totesi, että tässä on nyt paikka rajoittaa ja että pitää luoda järjestelmä, joka hivenen pystyy elämäänkin ajan mukaan, tässä luodaan juuri sellainen lupajärjestelmän kautta, joka lupaharkinta on kuitenkin suhteellisen väljää ja vapaata; sitä voidaan myöskin kiristää.

Ed. Haavisto otti hyvin merkittäviä omia näkökulmiaan esiin, mutta se ei muuksi muuta, ed. Haavisto, sitä, että meidän lakiehdotuksemme ovat kovin saman tyyppisiä. Molemmat rakentuvat kaikilta osin luvan myöntämiseen. Myönnän, että vastalauseessa on jonkin verran tiukempia asteita, mutta kun mainitsitte esimerkiksi metsät, teidän kantanne ei mitenkään poikkea meidän kannastamme siinä suhteessa, jos näitä ehdotuksia vertaillaan toisiinsa.

Minusta tuntuu, että tässä nyt haetaan aivan muita asioita tai sanoisinko ei mitenkään mala fides, vaan varmasti aivan vilpittömästi pyritään kiinnittämään huomiota ed. Haaviston tärkeinä pitämiin muun tyyppisiin kysymyksiin, mutta niitten yhteyks juuri tähän erimielisyyteen on aika lailla löyhä.

Haluaisin ed. Pulliaiselle todeta vielä sen, että kun täällä leimataan automaattisesti ja etukäteen rikollisiksi sellaisia ulkomaalaisia, jotka saattavat tänne tulla, niin minulla on yksi ainoa sana sellaista leimaamista varten. Se on rasismia.

Ed. H a s s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiinnittää huomiota asiaan, jonka ed. Haavisto totesi puheessaan ihan lopuksi, että jos nyt eduskunta hyväksyy mietinnön mukaisena tämän lain rantojen omistuksen kohdalta, niin se on semmoinen asia, mitä on hyvin vaikea, käytännössä mahdotonta, peruuttaa. Sen sijaan jos me nyt omaksuisimme Tanskan mallin eli rajoittaisimme rantojen omistuksen Suomessa asuviin ihmisiin, niin mikäli se käytännön kokemuksen valossa osoittautuisi huonoksi järjestelyksi, siitä olisi täydet mahdollisuudet edetä siihen malliin, mihin valiokunnan enemmistö on nyt päätenyt. Mielestäni tämä on niin suuren luokan kysymys, että tässä todella tulisi edetä varovaisesti eikä ottaa suin päin kiireessä peruuttamattomia askeleita.

Monikin on keskustelussa todennut, että maata ei voida Suomesta viedä pois. Se on sinänsä totta, mutta toinen asia on se, että maa ei ole uusiutuva luonnonvara. Tämä on aivan erityyppinen kysymys kuin oikeus omistaa yrityksiä Suomessa. Yrityksiä syntyy ja kuolee, niitä voidaan perustaa uusia, mutta maata ei saa uutta.

Ed. Vanhaselle haluaisin huomauttaa, että kun Eta-alue syntyy, niin aivan ylivoimainen valtaosa sen rantaviivasta sijaitsee kolmessa maassa: Kreikan saaristossa, Tanskassa ja Suomessa. Kun kuitenkin esimerkiksi Suomessa sijaitsee tämän alueen väestöstä vähäinen osa, niin kyllä on aivan selvä asia, että näin pitkälle menevä vapauttaminen, jota valiokunnan enemmistö on päätenyt kannattamaan, on erittäin suuren luokan muutos.

Ed. L e h t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa maahan liittyä paljon tunnearvoja, ja siksi tämän lain vaikutukset kiinnostavat. Tässä on keskusteltu myöskin potentiaalisten ostajien määrästä ja siitä, kuinka toteutuu ulkomaalaisten kiinteistöostoja. Useat tahot ovat kuitenkin esittäneet, että luotettavia arvioita ostajien määrästä on vaikea esittää tässä vaiheessa. Tämän vuoksi on yhteisesti ja yleisesti todettu, että tarvitsemme seurantaa.

Lakiesityksessä 11 §:ssä todetaan kiinteistö-hankintojen seurannasta, että ”ympäristöministeriön tehtävänä on huolehtia niiden kiinteistö-hankintojen seurannasta, joissa ulkomailla asuva on luovutuksensaajana”. Sen jälkeen 12 §:ssä todetaan, että ”jos ulkomailla asuvien kiinteistönomistuksen valtakunnallinen tai alueellinen kasvu uhkaa aiheuttaa vakavia ja todennäköi-

sesti pysyviä taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöä koskevia alakohtaisia taikka alueellisia vaikeuksia, asetuksella voidaan säätää, että ulkomailla asuva saa vain asetuksessa säädettyihin edellytyksiin hankkia 4 ja 5 §:ssä tarkoitetun sekä muun asetuksessa säädetyn kiinteistön". Edelleen 18 §:stä löytyy säännös, jonka mukaan lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella tarkempia säännöksiä.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Haaviston puheenvuoroon viitaten ed. Vanhanen totesi, että luonnonsuojelulliset asiat on jätetty ikään kuin huomisen haltuun, että ne ratkaistaan erikseen. Kysymys onkin siitä, luotammeko siihen huomiseen ja voimmeko ylipäättään luottaa huomiseen silloin, kun hallitus on lipsunut Tanskan mallistakin nyt, kun siitä olisi ollut mahdollisuus pitää kiinni ja käyttää sitä hyväksi luonnonsuojelua edistäviin tarkoituksiin ja pyrkimyksiin. Siis minä en luota, en pienimmässäkään määrin tässä suhteessa. Näiden toimenpiteiden olisi pitänyt ajoittaa samaan. Silloin olisi luottamusta herättävää toimeliaisuutta hallituksen puolella ollut.

Ed. Niinistölle totean, että ei tässä mistään rasismista ole kysymys. Tässä on kysymys yksinomaan reaalihavaintojen tekemisestä ja vain sen kertomisesta, että kun kulttuuritautit ovat niin kovin erilaiset liittyen maan omistamiseen ja käyttäytymiseen omistetulla maalla, niin kerrotaan vain, että tapahtuu tällainen kulttuurien törmäys. Se on vain realiteetti, kun ei muusta tiedetä mitään.

Ed. Ukkola (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että kuuntelin edustajien Korkeaojan ja Vanhasen puheenvuorot. Minä olin jo huolissani, joko olisivat peruskepulaiset myyneet omat arvonsa eli sen, että maata ei myydä vaan sitä ostetaan. Oli myös hyvä, että he selvittivät sen perusteen, minkä vuoksi he ovat hyväksyneet vapaamman rantojensuojelun, rantojen myymisen myös ulkomaalaisille ja rantojen omistamisen sallimisen myös ulkomaalaisille.

Kun on kuunnellut vihreiden puheenvuoroja, niin on saanut sen käsityksen, että nyt ollaan tekemässä kerta kaikkiaan maanpetoksellista lainsäädäntöä.

On aivan yksi ja sama pienessä syrjäisessä pitäjässä, kuka siellä omistaa, kunhan se pitää, kylä säilyisi elävänä edes kesäaikana. On riittävästi 60-luvulta niitä kyliä, joissa lyötiin laudat ikkunoihin ja jotka olivat surkeita katseltavia,

kun siellä ei ollut ketään. Kyllä silloin sinne olisi voinut aivan hyvin joku ulkomaalainen tulla ja pitää sitä kylää elävänä. Minä en pelkää ulkomaalaisia, en edes rantojen omistajina.

Ed. Biaudet (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päinvastoin kuin ed. Haavisto ja ed. Hassi en myöskään minä voi nähdä uhkaa itse siinä, että ulkomaalainen omistaa jonkun rantakiinteistön. Ympäristönsuojelun näkökulmasta on tärkeää ainoastaan, miten maata käytetään, ei, kuka sen omistaa. Maan käyttöä minusta on taas ohjattava kaavoituksella eikä maan ostoa rajoittamalla. Ongelmahan on oikeastaan siinä, että kaavoitusta ei ole tarpeeksi. Jos ranta on kaavoitettu, ei sillä ole eroa, ostaako sen Suomen kansalainen, joka on aina asunut ulkomailla, vai ulkomaalainen, joka asuu ulkomailla.

Yhdyn myös täysin ed. Ukkolaan siinä, että suurempi uhka on se, että maaseutu autioituu kuin että sinne muuttaisi joku ulkomaalainenkin.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pesälä.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Hassille haluaisin huomauttaa, että teillä on virheellinen käsitys vastalauseen sisällöstä, jos te luulette, että se estää kaikkien muiden kuin Suomessa asuvien maan hankinnan. Myös vastalauseessa lähdetään siitä, että luvalla saavat muutkin hankkia, aivan samalla tavalla kuin hallituksen esityksessäkin lähdetään liikkeelle.

Ed. Pulliainen, te kerroitte kahdesta esimerkiksi jostakin savolaisesta kunnasta, ilmeisesti kaksi yksittäistapausta, joista te vedätte sen johtopäätöksen, että jokainen keskieuropalainen tulee rikkomaan suomalaista lainsäädäntöä järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti ja ilmeisesti rangaistuksista piittaamatta. Minusta tämä on aika reipasta ennakkoluuloa. Meillä Suomesahan on ennakkoluuloja esimerkiksi pakolaisia kohtaan. Jotkut puhuvat, että he tulevat tänne varastelemaan, rikkomaan suomalaista lainsäädäntöä. Minusta sellainen ennakkoleimaaminen ja tuntemattoman ihmisjoukon etukäteen tapahtuva leimaaminen lain rikkojiksi on ainakin aika lähellä rasismia. Se ruokkii sentapaista ajatusmaailmaa, että nuo ihmiset ovat väärä ihmisiä, jo etukäteen, heitä tuntematta.

Ed. R ä t y (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottaisin kantaa ed. Lehtisen puheenvuoroon, jossa hän puhuu tunnearvoista ja liikeloudellisista arvoista. Kyllä nimenomaan tunnearvoilla on erittäin ratkaiseva merkitys siinä, kuka maan omistaa ja kuka maata ei omista. Sama koskee myös rantoja. Tunnearvojen vuoksi ovat ihmiset lähteneet jopa erittäin koviin seikkailuihin aina sotiin saakka. Tällä hetkellä, jos ajatellaan tunnearvoja, suomalainen maaseutuväestö vuodattaa katkeria kyyneleitä sen takia, että sen historiallisesti periytynyt maanomistus, joka on rakentunut kovalle työlle, on nyt menetetty tai tullaan menettämään. Ne ovat niitä, jolloin rupeaa tulemaan traktorimarssit jne. Se on nähty myös Euroopassa. Kyllä tunnearvoilla on erittäin suuri merkitys siinä, miten tätä maata rakennetaan ja mihin tätä maata ollaan viemässä.

Kokoomuksellahan näyttävät olevan tällä hetkellä myös itsenäisyyteen liittyvät tunnearvot mitättömiä, koska ollaan menossa Euroopan yhteisöön ja siitä varsin hyvin tiedetään, miten itsenäisyydelle tulee käymään ja kuka sen jälkeen maita voi omistaa, ja koska olette hyväksymässä tällaista lakia kuten tässä on hyvin tullut esille.

Viellä sanoisin sen, että meidän suomalaisten suhteessa romaaneihin eli mustalaisiin, jotka ovat tulleet naapureihin omistamaan naapuritonttia tai muuta, nimenomaan tunnearvo on ratkaisuna. Aina tunteisiin vedoten ja siihen ryöppyyn, joka suhteessa romaaneihin on, on suhtauduttu niin, että heitä ei haluta naapureiksi tai omistamaan meidän kylässämme yhtään mitään. Tässä on aivan sama suhde siihen, kuka maata haluaa ostaa ja halutaanko maapalstoja vuokrata vai ei vai ollaanko todella sitä mieltä, että kuka tahansa eurooppalainen voi ostaa ja hallita meidän maitamme.

Ed. T o i v o n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hämmästelen ed. Pulliaisen pelkoa kulttuurien törmäyksestä. Olen pahoillani, jos hänellä on tämän laatuksia kokemuksia. Minä olen ammatikseni 25 vuotta ollut matkailuelinkeinon harjoittajana tekemisissä ennen kaikkea saksalaisten ja hollantilaisten ihmisten kanssa, jotka kesä kesän jälkeen tulevat tänne, talvi talven jälkeen tulevat tänne vuokramaan kesä- tai talviasuntoja. Minun kokemukseni heistä on, että sen suurempia luonnon rakastajia, sen suurempia hiljaisuuden etsijöitä, sen aktiivisempia luonnossa ulkoilijoita en ole tavannut.

Me suomalaiset jääme heidän luonnonrakkautaan jälkeen. Minä en todellakaan ole kohdannut kulttuurien törmäystä, päinvastoin pelkästään positiivisia kokemuksia. Vain sen laatuksiset ihmiset pyrkivät tänne kylmään, kaukaiseen, metsäiseen maahan.

Ed. A i t t o n i e m i: Herra puhemies! Sitä ollaan nyt niin integraatiovastaisia, niin integraatiovastaisia ja kaiken lisäksi rasisteja. Tehän teitte tämän ratkaisun jo siinä vaiheessa, kun te hyväksyitte Eta-sopimuksen kuukausi tai kaksi sitten. Vain 12 kansanedustajaa, jos oikein muistan, oli silloin sopimusta vastaan. Nyt tuntuu, että teitä on siellä paljon enemmän ja rasismikin on leviämässä. Tämä elämä ja iankaikkisuus huomioon ottaen on yhdenmukaista, tuleeko sopimus voimaan ensi vuoden alusta vai kolmen vuoden kuluttua. Näinhän asia on, jos oikein sitä ajattelee. Näin ollen minä lähdän asiassa pitkälti tänä päivänä periaatteellisista kysymyksistä, eduskunnan arvovallasta ja päätöksenteosta.

Kun aikoinaan ulkoasiainvaliokunta ja eduskunta päätöksellään lähetti Jukolan veljekset Simeonin ja Eeron, niin kuin aikaisemmin olen sanonut, Salolaisen ja Sundbäckin neuvottelemaan, he saivat tietynlaiset ohjeet, mitä pitää vaatia, missä pitää pysyä. Kun he tulivat takaisin, kaikki muu oli myyty neuvottelualttarilla paitsi kolmen vuoden siirtymäaika ulkomaaalaisomistuksessa. Sekin oli jo päätetty, ennen kuin Eta-sopimus edes eduskuntaan annettiin päätettäväksi, että laki, joka nyt on päätettävänä, tulee joka tapauksessa eduskuntaan ilman kolmen vuoden siirtymäaikaa, toisin sanoen saatettavaksi voimaan sillä tavalla kuin nyt on tapahtumassa. Tässä on periaatteellinen kysymys. Käytännön kysymykset on myyty jo pienellä siirtymäajalla siinä vaiheessa, kun Eta-sopimus on tässä paikassa hyväksytty. Nyt meidät on eduskunnassa syvästi häväistyt niin kuin kaikissa muissakin asioissa, kuten on nähty tänä päivänä. Meidän sanallamme ei ole mitään merkitystä.

Tämän lisäksi on toinen asia se, että tämä laki hyväksytään esimerkiksi vuoden 93 alusta tai heti sen jälkeen. Maa on köyhässä tilassa, jolloin jokainen maanomistaja on valmis polkuhintaan myymään maansa ulkomaaalaiselle, kunhan saa siitä jonkinlaisen hinnan, mieluummin kuin pakkohuutokaupan kautta. Jos laki olisi hyväksytty kolmen vuoden kuluttua eli 96, tilanne saattaisi olla ja toivon mukaan on toisenlainen, jolloin myyntipaineet eivät olisi olleet niin suuret kuin tänä päivänä pakon edessä.

Vuoden 93 alusta aletaan Suomea myydä, niin kuin olen aikaisemmin sanonut, mihin myös ed. Vistbacka ennakoivasti viittasi, kuin köyhtynyt-tä taloa yleensä. Ensin parturoidaan metsät, sitten kun metsänhoitoyhdistys ei enää leimaa, myydään puustoineen ja sitten myydään rannat ja pellot, jätetään puolen hehtaarin tontti torpan ympärille. Eräänä päivänä pankki myy sitten senkin veloista. Näin käy Suomen nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, kun laki astuu voimaan nyt eikä 96, jolloin tilanne saattaisi olla toinen. Siis se on periaatteellinen kysymys ja käytännön kysymys. Minä lähestyn asiaa tältä pohjalta.

Sama on tilanne myös teollisuuden kohdalla. Meillähän on positiivisia esimerkkejä ulkomalaisomistuksesta. ICL osti Nokiasta osan. On myös laivayhtiö, entinen Wärtsilä, joka on menestynyt varsin hyvin norjalaisomistuksessa. Mutta on myös selkeitä uhkaavia merkkejä siitä, mitä suuri saksalainen tai yleensä ulkomainen pääoma voi tehdä: Uudenkaupungin Opel Calibra. Siinä ei paljon kysytty, kun lähdettiin, ovat sitten sopimukset olleet minkälaisia hyvänsä.

Toisin sanoen nyt, kun ulkomaalaiset pääsevät ostamaan Suomesta huonossa taloudellisessa tilanteessa olevia yrityksiä, niitä ostetaan ja eräänä päivänä ilmoitetaan, että toiminta loppuu kuukauden kuluttua ja tuotanto siirtyy Reinin varrelle, koska se on siellä huomattavasti edullisempaa. Tämä on teollisuuden puolella suuri vaara. Minä en usko kuitenkaan vaaran olevan olemassa sillä tavalla kuin maanomistuksen kohdalla, ja sehän nähdään hyvin pian tämän jälkeen, mitä tulee tapahtumaan, ja juuri siitä syystä, että laki saatetaan voimaan kolmea vuotta ennen kuin siirtymäsopimuksessa on sovittu, Eta-sopimuksessa, jolloin tilanne todennäköisesti ja toivon mukaan olisi taloudellisesti toinen kuin tänä päivänä. Nämä ovat, herra puhemies, minun näkemykseni asiasta.

Jos mennään luonnonsuojelulliseen puoleen, en vähättele sitä mutta katson, että vihreät käyttävät sitä nyt keppihevosenä tässä asiassa. Meillä Suomessa on joka tapauksessa rakennuslait, kaavoituslait. Jos me haluamme, meidän rantamme ovat suojeltuja. Jos katsotaan ranta-kaava tarpeelliseksi, se on sillä siisti: Se kaavoitetaan silloin suomalaisen järjestelmän mukaisesti. Minulla esimerkiksi on rantatila. Minä olen sen kaavoittanut. Kaava on astunut tämän vuoden helmikuussa voimaan. Olisi valmista myytävää saksalaisille, jos näin katsottaisiin. Minä en tule koskaan myymään; minä en puhu

ainakaan taloudellisten intressien pohjalta omasta puolestani. Siellä olisi sakemannille valmiina tontteja, mutta minä en tule niitä sakemannille koskaan myymään.

Herra puhemies! En lähde enää toistamaan, tämä oli vähän eri näkökohta minulta kuin yleisesti on esitetty. Tämä ratkaisu oli periaatteellinen ja käytännöllinen: kolmesta vuodesta kysymys, kuinka suomalaisten käy.

Yksi asia vielä lopuksi, herra puhemies. Jos roskapankkijärjestelmä, niin sanottu rosvojen kirpputori, toteutuu, siitähän tulee juuri sellainen paikka, mistä ulkomaalaiset saavat käydä ostamassa polkuhintaan omaisuutta, kiinteätä omaisuutta, köyhiltä ihmisiltä otettua maata. Se on varsinainen kanava ulkomaalaisten suuntaan, ja hinnat ovat taatusti halvat, kunhan vain päästään eroon. Toivon mukaan ei näin tapahdu, mutta katselin, kun ed. Halonen nyökkätteli päätään. Saattaa olla, kun hän imeskelee pastillia, että johtui siitä, mutta minä ajattelin, että hän ajattelee myös tällä tavalla kuin minä. On olemassa suuri vaara silloin, kun ollaan köyhiä ja kipeitä. Roskapankista tulee kanava ulkomalaisomistukseen. Ministeri Viinanen, teidän roskapankkinne tulee olemaan kanava ulkomaalaisten polkuhintaostoksille suomalaisesta omaisuudesta.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä todella hymyilin muustakin syystä kuin pastillin vuoksi: Olen kuullut aikaisemminkin väitteet siitä, että kiire, joka nyt on seurannut sen jälkeen, kun kymmeniä miljardeja on sijoitettu suomalaisen pankkimailman tervehdyttämiseen, ja sen jälkeen, kun roskapankki-idea keksittiin, johtuu siitä, että se idea täydennyksekseen tarvitsee ainoastaan nämä lait, jotka tuotiin niin kiireellä eduskuntaan, että ne eivät kuulu edes hallituksen esitykseen, nimittäin nämä, jotka mahdollistavat myöskin pankkipuolen avaamisen tähän samaan. Tässä suhteessa näyttää siltä, että olemme vielä huomattavasti joustavampia valtiosäännön tulkinnassa kuin aikaisemmin. Aivan kuten me lakivaliokunnan mietinnössä sanomme avoimesti, siinä on kaksi lakia, jotka avataan vasta eduskuntavaiheessa ja pyynnöstä.

Minä toivon myös syvästi, että näin ei käy, että ensin menevät rahat, sitten pistetään roskapankkiin ja lopuksi myydään paremmassa kunnossa ulkomaille. Mutta pankkiasiantuntijat sanovat hyvin kauniisti tämän asian, että ulkomainen pääoma on tänne tietenkin terve-

tullut, kun me saamme asiat hieman parempaan kuntoon.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi pelotti sillä, että konkurssiin ajautumassa olevat yritykset tai maatilat ajetaan myymään kiinteistönsä ulkomaalaisille tai joillekin muille, ja sitä kautta päätyi siihen, että olisi parempi lykätä voimaantuloa 96:een, jotta näin ei kävisi. Ed. Aittoniemi, jos konkurssiin jokin yritys on ajautumassa, sen konkurssi ei odota vuoteen 96. Minusta on ehkä parempi sekä mautilojen että tällaisten yritysten kannalta, että laki astuu voimaan nyt aikaisemmin, jos se tuo heille jonkin ostajaehdokkaan sitä ennen, joka saattaisi tuoda pääomia yritykseen tai ostamalla osan vapaa-ajan kiinteistöiksi saattaisi olla pelastamassa maatilan. Minusta tämä ei ole ehkä sittenkään ratkaisevaa sen kannalta, pitääkö laki hyväksyä nyt vai vasta 96. Minusta, kun Eta-järjestelmään siirrytään — ed. Aittoniemi oli oikeassa siinä — tämä on looginen jatko sille.

Palaan vielä keskusteluun rantojen luonnon-suojeluarvosta. Lain 5 §:n 2 momentti lähtee yksiselitteisesti siitä, että jos maalla on huomattavaa luonnonsuojelullista merkitystä, sellaiselle maa-alueelle ei voida tässä mainittua maanhankintalupaa antaa, ei voida antaa. Tältä osin laki on hyvin kategorinen, ja minusta laki rajaa sen mahdollisuuden, että ulkomaalaiset voisivat luonnonsuojelullisesti arvokkaita maa-alueita hankkia.

Ed. V. L a u k k a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ehkä liiankin paljon toistuu sana saksalainen, haluaisin nyt varmuuden vuoksi sanoa, että olen vakuuttunut siitä, ettei ole kysymys siitä, että saksalainen ostaisi esimerkiksi hollantilaisen asemesta, vaan saksalaisiin viitataan siksi, että he ovat potentiaalisimpia ostajia, eikä kansalaisuudesta ole kysymys. On vain kysymys siitä, että ei ole Suomen kansantalouden etu eikä ole Suomen etu, että nämä maat menevät halvasta hinnasta ulkomaalaisomistukseen.

En minäkään usko, että konkurssikypsät yritykset siirtyisivät ulkomaalaisomistukseen. Ei niitä kukaan osta, eikä kukaan tuo tänne rahaa niiden pelastamiseksi, vaan kysymys on siitä, että Suomen kansantalouden tilanne on niin katastrofaalinen, että kaikki yritykset ovat varmasti suhteellisesti paljon halvempia kuin parempana aikana.

Mitä tulee vielä rantojensuojeluun, ed. Aittoniemi, laki menee huomattavasti pidemmälle kuin Etakaan edellyttää ensinnäkin sen takia, että Etan ulkopuolisten valtioiden kansalaisten osalta voitaisiin rajoitus pitää kokonaisuudessaan voimassa. Kaiken lisäksi Tanskan mallihan sallii Etasta tai EY:stä riippumatta pysyvän järjestyksen, jolla voidaan rajoittaa sitä, että yritykset saavat ostaa omakseen ranta-alueita, missä harjoittavat liiketoimintaa. Tämän vuoksi olisi ollut välttämätöntä, että tämä rajoitus olisi tehty, ja se voidaan tehdä täysin riippumatta Etasta.

Ed. L e h t o s a a r i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä en saanut ed. Aittoniemen puheesta aivan selvää kuvaa siitä, oliko ed. Aittoniemi lakiesityksen takana vai ei. Ehkä merkittävänä rannanomistajana tämä saattaa olla ed. Aittoniemelle vähän vaikea asia.

Sen sijaan puheesta kävi selvästi esille se, miten tulee käymään, ja toisaalta, minkä seurausta asia on. Alkiolaisen kasvatuksen saaneena ed. Aittoniemi varsin hyvin tiesi sen, että tämä on todella seurausta Eta-lakisäännöksistä, jotka tulevat ja tuovat tullessaan myös tämmöisen kehityksen.

Siltä osin olen eri mieltä ed. Aittoniemen kanssa, että tämä ei johda missään tapauksessa kehitykseen, että polkuhinnalla tullaan myymään tontteja Keski-Euroopan raharuhtinaille. Voi olla, että joillakin tiloilla, kun maanomistajilla on taloudellisia vaikeuksia, saatetaan rannalta tontti pari myydä, mutta jos se johtaa tilanteeseen, että elämä voi jatkua siellä kylillä ja tiloilla, minusta se on nähtävä myönteisenä asiana. Myös myönteisenä on tässä asiassa nähtävä se, että jos ja kun tämmöistä rakennustoimintaa tullaan harjoittamaan, se tuo työtä rakennusmiehille mökkien rakentamisvaiheessa ja se tuo sitten elämää näille seutukunnille ja kylille, minne mökkejä nousee. Nämä ovat myönteisiä asioita.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Oli hyvä, kun sain vastauspuheenvuoron, kun ed. Lehtosaarelle jäi asia epäselväksi. Minä olen vastustanut Etaa ja vastustan loppuun saakka tätä lakia ja katson, että mitkään vaihtoehdot esimerkiksi vastalauseiden osalta eivät ole minäkään veroisia. Ne ovat hyviä vastalauseita, mutta minä tulen äänestämään niiden keskinäisessä systeemissä myös tyhjää. Minä en ota mitään kantaa näihin asioihin ja äänestän hylkyä sitten kolmannessa.

Ed. P o l v i : Herra puhemies! Ulkomaalaisien yritysostojen ja kiinteistöhankintaa koskeva lainsäädäntö on keskeinen osa Euroopan talousalueeseen liittyvää sopimusta. Sopimuksen voimaantulo on kuitenkin lykkääntynyt sen vuoksi, että Sveitsin valaliitto kansanäänestyksessä ei hyväksynyt sitä omalta osaltaan. Sen vuoksi en pidä myöskään aiheellisuutta kiirehtiä ulkomaalaisten yritysostojen ja kiinteistöjen hankinnan vapauttamista ennen Eta-sopimuksen voimaantuloa. Siksi olenkin vastalauseessani esittänyt voimaannaprosäkönnösten muuttamista kaikkien lakien osalta sidottaviksi Eta-sopimuksen voimaantuloon.

Yritysostojen seurannan osalta hallituksen esitys poikkeaa merkittävilta osiltaan ulkomaalaismarkkinoita mietinnössä esitetystä. Muutoksista keskeisin on seurannan piiriin kuuluvien yritysten rajaaminen niin, että seuranta koskee vain sellaisia yrityksiä, joissa henkilökunnan määrä on 1 000 henkeä suurempi. Henkilömäärän nostaminen viisinkertaiseksi komitean esittämästä ei ole kuitenkaan millään tavalla perusteltu. Omasa kannassani päädyin kuitenkin muiden vähemmistöön jääneiden mukana esittämään rajaksi 500 henkilöä jonkinlaisena kompromissiesityksenä.

Nykyisen rajoituslain mukaan kaikki ulkomaalaiset yritysostot ja perustamiset edellyttävät jonkin asteista viranomaisen lupaa tai myötävaikutusta. Näin ollen on ollut mahdollista harkita yritysoston tai sulautumisen vaikutuksia myös kilpailun kannalta edes silloin, kun toisena osapuolena on ollut ulkomaalainen.

Nyt ehdotetut muutokset rajoittavat tätä seuranta merkittävästi. Komiteamietintöön verrattuna hallituksen esitys edelleen heikentää yritysostojen ja sulautumisten valvontaa. Ulkomaalaisten yritysostojen seuranta loppuu Etamaiden kansalaisten osalta 1.1.96 Eta-sopimuksen perusteella, 12 §:n mukaan kuitenkin asetuksella. Tällöin lakkautetaan seuranta. Samalla tai myöhemmin taas asetuksella voitaisiin lakkauttaa muistakin maista tulevien ulkomaalaisten yritysostojen seuranta. Näin ollen seurannan poistuminen laajenee merkittävästi.

Tuon esityksen mukaan asetuksella voitaisiin seuranta palauttaa tärkeän kansallisen edun niin vaatiessa ottaen huomioon Eta-sopimuksen artikla 112. Tällöin 1.1.96 jälkeen ei ole olemassa mitään mekanismeja, jolla viranomaiset voisivat saada tietoonsa ja tarvittaessa estää sellaisia yrityskauppoja tai sulautumisia, jotka voisivat vinouttaa kilpailua tai synnyttää monopoleja

edes niissä tapauksissa, joissa toisena osapuolena on ulkomaalainen. Mikäli joidenkin yritysostojen perusteella vuoden 96 jälkeen haluttaisiin palauttaa seuranta, silloin ei ole enää kuitenkaan mahdollista puuttua palauttamisen aiheen antaviin tai antaneisiin tapauksiin.

Kilpailun varmistamiseksi ja markkinatalouden puolustamiseksi olisikin välttämätöntä luoda yleisesti syrjimättömät säännöt yritysostojen ja sulautumisten valvomiseksi. Muussa tapauksessa ei ole olemassa mekanismeja, joiden kautta suomalaiset viranomaiset voisivat puuttua yritysostoihin. Eta-sopimus tai mahdollinen EY-jäsenyyssä ei sinänsä kiellä yritysostojen tai sulautumisten seuranta taikka valvontaa, kunhan niihin ei vain sisälly syrjintää. Päinvastoin mm. EY:n komission maalausunto korostaa tällaisten kansallisten säännösten tarpeellisuutta. Jo kilpailulainsäädäntöä viimeksi uudistettaessa vasemmistoliitto on esittänyt sulautumisten ja yritysostojen valvontaa koskevien säännösten ottamista lakiin. Mutta nämä kilpailun ja toimivan markkinatalouden suojaksi tarkoitetut ehdotukset eivät silloin ole kelvanneet. Vastalauseessa, joka liittyy valiokunnan mietintöön, esitän perusteluissa lausuttavaksi, että hallituksen tulisi antaa eduskunnalle lakiesitys sulautumisista ja yritysostoista ja niiden valvonnasta.

Toiseen lakiesitykseen, joka käsittelee maanomistamista tai sen mahdollistamista ulkomaalaiselle, ei mietintöön sisälly lakiesityksen osalta mitään yleisperusteluja. Käytännössä se johtuu siitä, että eilen käsitellyssä enemmistö jonkin verran paransi sitä esitystä, mikä oli hallituksen esityksenä. Tänäpä käsitellyssä se muutettiin vastaamaan suunnitteen hallituksen alkuperäistä esitystä, ja niitä ratkaisuja ei ilmeisesti voikaan yleisesti ja asiallisesti perustella.

Rantojen omistamisen osalta kysymys kai on oikeastaan kahdesta osittain toisiinsa kietoutuvasta asiasta: rantojensuojelusta ja toiseksi rantatonttien varaamisesta Suomessa asuville, ajatuksena ennen kaikkea taustalla Suomen kansalaisille.

Hallituksen esitys lähtee lähinnä jälkimmäisestä kysymyksestä. Hallituksen lähtökohta on sinänsä ymmärrettävä, koska se yrittää yhdistää toisaalta maanomistajan rajoittamattoman oikeuden ja toisaalta kuitenkin ottaa huomioon ulkomaalaisia kohtaan tunnetun pelon ja epäluulon. Hallitus ei kuitenkaan välitä niinkään virkistymismahdollisuuksien turvaamisesta eikä rantamaisen ja rantaluonnon suojaamisesta.

Minun lähtökohtani valiokunnassa on ollut

hyvin pitkälle rantojensuojeluun painottuva, niiden säilyttäminen suurelta osin rakentamattomina sekä rantamaiseman suojaaminen ja virkistyskäyttömahdollisuuksien turvaaminen. Parhaiten se toteutuisi poistamalla rakennusoikeus veden ääreltä.

Tällaista rantalakia tai rakennuslain muutosta ei kuitenkaan nyt esitetä säädettäväksi eikä sellaista ole odotettavissa vuoden 1993 alkuun mennessä. Sen vuoksi ulkomaalaisten omistusoikeuden vapauttamisessa tulisi edetä varovasti.

Lakiesityksestä tulee poistaa mahdollisuus kiertää sen tarkoituksia esimerkiksi muodostamalla sekayhtiöitä. Hallituksen esityksen mukaan sekayhtiöt, joista ulkomaalaiset voivat omistaa merkittävän osan, eivät tarvitsisi hankintalupaa. Lain tarkoituksena on siten helppo kiertää. Tämän vuoksi Tanskassa on kaikki yhtiöt, myös täysin tanskalaiset, saatettu lupavelvollisuuden piiriin. Se menettely on täysin Eta-sopimuksen mukaista ja jo vuosikautia voimassa ollut järjestelmä. Norja ja mahdollisesti myös Ruotsi aikovat seurata Tanskan esimerkkiä.

Ulkomaalaisomistuksen paine Suomen rantoja kohtaan saattaa olla paljon suurempi kuin esimerkiksi Norjassa ja Ruotsissa, koska Suomi on Euroopassa ainoa maa, jossa rannan voi rakentaa ja sulkea muilta yksityiskäyttöön. Vaikka rantapalstojen hinnat ovat korkeita, ovat ilmeisesti monet ulkomaalaiset valmiita maksamaan tällaisesta edusta. Ranta on ilmeisesti edelleen tällä hetkellä edullinen ja varma sijoituskohde yhtiöille, ja houkuttelevuutta lisäävät suomalaisten rakennussäädökset, jotka antavat huomattavat perusrakennusoikeudet haja-asutusalueellakin.

Kiinteistönhankintalain osalta vastalauseessa on ehdotettu muutosta 5 §:n 1 momenttiin saman sisältöisenä kaikissa vastalauseissa. Lähtökohtana niissä on, että luvan myöntämiseen tarvitaan erityinen syy. 5 §:n 1 momenttiin valiokunnan enemmistö sai erään parannuksen, kun säännökseen lisättiin lääninhallituksen velvollisuus kuulla sijaintikuntaa ennen lupaharkintaa.

Vastalauseeseen liittyvässä 5 §:n 2 momenttiin viittaavassa kohdassa on jäänyt tarpeettomasti kyseinen kappale tuohon vastalauseeseen. Se esitys, mihin valiokunnassa on päädytty, tyydyttää. Osittainen kiire oli syynä tuon jäämiseen epähuomiossa mukaan. Vastalauseessani ehdotan uutta 3 momenttia 5 §:ään siltä pohjalta, mitä ympäristövaliokunnan lausuntoon liite-

tyssä eriväessä mielipiteessä on rantojen suojelemiseksi ehdotettu. Se lupahan edellytettäisiin myös suomalaisilta yhtiöiltä, milloin kyse on rantatontista.

Tällä muutosesityksellä on yritetty paikata sitä, että rakennuslain tunnustama perusrakennusoikeus ja rantakaava nykyisellään sallivat sulkea rantojen käytön ulkopuolisilta. Mikäli maanomistaja laatii rantakaavan ja lisää sen avulla rantarakentamista merkittävästi, on ilmeistä, että tällä säännöksellä ei kuitenkaan voida rajoittaa maassa asuvien oikeutta hankkia rantakaavan mukaista tonttia. Se on hoidettavissa rakennuslain muutoksella.

Ed. Helle on viimeksi lakialoitteessaan n:o 1/91 esittänyt rakennuslain muuttamista niin, että tietyille etäisyydelle rantaviivasta rakentaminen olisi luvallista vain asemakaavoitetulla alueella. Tämä olisi rantojen rakentamattomina säilyttämisen kannalta parempi vaihtoehto. Samanlainen säännös on voimassa mm. Ruotsin lainsäädännössä.

Helteen aloite siis kumoaisi rantakaavamahdollisuuden. Rantakaavan keskeisin merkitys hän onkin pikemminkin turvata maanomistajalle rakennusoikeus kuin rajoittaa ja suojella rantoja kohtuuttomalta rakentamiselta. Helteen lakialoitteessa ehdotetaan koko maan kattavaa yleistä säännöstä rantojen jättämisestä rakentamatta. Sen mukaan rantaviivasta 100 metrin päähän ulottuisi vyöhyke, jolle ei voisi rakentaa. Rakentamiskielto ei kuitenkaan rajoittaisi rantavyöhykkeen muuta käyttöä esimerkiksi maa- tai metsätalouteen. Tuon lakialoitteen tarkoituksena on varjella vesistöjen rantoja rakentamiselta, jolloin rantamaisema samalla säilyisi ja rantojen yleinen virkistyskäyttö olisi mahdollista.

Valiokunnan mietintöön sisältyvässä vastalauseessa esitänkin perusteluissa lausuttavaksi rantojen suojelemista koskevan uuden lainsäädännön aikaansaamisesta.

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä, joka lakivaliokunnassa oli hyvin kiireellä käsiteltävänä, oli koko joukko erilaisia probleemeja. Mutta kuten on jo useissa puheenvuoroissa tuotu esille, tämä sinänsä varmasti koko tämän eduskuntakauden eräs tärkeimmistä lainsäädäntömuutoksista — on vähän vaikea pitää sitä uudistuksena — jäi toisaalta velkasaneerauspaketin alle ja toisaalta myös sen toisiansian jalkoihin, että lausunnot, jotka pyydettiin muilta valiokunnilta, ottivat oman aikansa.

Sitten vähän myöhäisherännäisyytenä huomattiin, että tähän pakettiin pitäisi vielä liittää laajennuksia, joita alkuperäisessä esityksessä ei ole. Kuten eilen velkasaneerauspaketin yhteydessä varsin pitkään riideltiin, on aikaisempi tiukka valtiosäännön tulkintakanta ollut se, että jos kyseinen muutos ei perustu hallituksen esitykseen, sen pitäisi perustua ainakin lakialoitteisiin, kummassakaan näitä pankkipuolen laajennuksia ei ole. Mutta kuten eilen olin rikoslain uudistuksen yhteydessä eduskunnan laajan tulkintavallan kannalla, niin olen sitä tässäkin, vaikka se tässä tapauksessa sotii sisällöllisesti omaa ajatteluani vastaan jossakin mielessä. Mielestäni nimittäin valtiosääntöoikeudellisesti on kyllä niin, että kun eduskunta kerran on ylin lainsäädäntöelin, niin kyllä sillä täytyy olla mahdollisuus myös päättää siitä yhteiskunnallisesta uudistuskokonaisuudesta, joka sillä kulloinkin on käytössä. Mutta se huono puoli tietysti tällaisessa asiassa on, että jos kovin kiire tulee, ei voida aina olla varmoja, että asiaa on valmisteltu sillä laajuudella, mikä olisi tarpeen.

Tämäkertaisessa tilanteessa toisena aikarajana oli meillä nimenomaan Eta-sopimus ja sillä perusteltu nopeutettu aikataulu. Valiokunnan puheenjohtaja Lax toi kyllä useamman kerran esille myös toisen syyn. Hän sanoi, että suomalaiset yritykset ovat jo ennakoineet tätä tilannetta jossakin määrin ja erilaisia kauppvoja on tehty sillä klausuulilla, että tämä laki tulee vuoden alusta voimaan. Näin ollen hän ja varmasti monet hänen kanssaan samalla tavoin ajattelevat kantavat huolta siitä, että jos nyt sitten ei näin käykään, vaikka tilanne olennaisesti oli muuttunut EY:n ja Efta-maiden välillä nimenomaan meistä riippumattomista syistä, niin tämä saattaisi heikentää suomalaisten yritysten arvostusta kansainvälisissä pörseissä vielä ennestäänkin.

Minun on hieman vaikea ollut käsittää tällaista argumentointia, koska mielestäni se, mistä meidän tulisi ennen kaikkea olla huolissaan, on tietysti turvallinen siirtyminen aikaisemmin suhteellisen paljon hyvinvoivemmasta ja vakaammasta yhteiskuntajärjestelmästä paljon avoimempaan, paljon epävarmempaan, vielä paljon enemmän puhtaammin markkinatalouden lakien varassa olevaan järjestelmään kuin se, mitä meillä on ollut. Jos nyt ainakin joku on luonnossa tottunut liikkumaan, tietää sen, että tuntemattomassa maastossa ei kannata kovin kovaa juosta ja ainakaan ei pitäisi silmiänsä sulkea.

Tässä useammat lakivaliokunnan jäsenet ja moni muukin ovat jo tuoneet esille sen, että lakivaliokunnan enemmistö ei tuntunut ottavan kovin vakavasti sitä, että tehokas katuminen tässä lainsäädäntötilanteessa ei ole mahdollista, mitä tulee nimenomaan rantojen suojeeluun.

Minun on hyvin vaikea ehkä sitten varovaisena ihmisenä käsittää sitä, mitkä ne syyt voisivat olla, jotka nimenomaan vapaa-ajan asumisen osalta estävät käyttämästä tässä alkuvaiheessa hieman varovaisempaa järjestelmää. Mikä on nyt tässä tapauksessa se mahdoton ulkopuolinen vahinko, mikä sattuisi, jos lähtisimme liikkeelle hieman varovaisemmin? Ed. Haavisto puheenvuorossaan vertasi tätä yksisuuntaiseen katuun; tätä voidaan mennä tiettyä vauhtia eteenpäin, mutta paluuta sitten tässä suhteessa ei enää ole. Sen sijaan voimme milloin tahansa tulevaisuudessa tehdä juuri niin kuin nyt ollaan tekemässä, jos nähdään, että se on turvallinen ja hyvä tapa.

Tulee kysymys siitä, olisiko tämän voinut tehdä toisinkin. Haluan viimeistään tässä vaiheessa sanoa sen ääneen, mitä olen mutissut pitkän aikaa, että on kovasti vedottu siihen, että vanha lainsäädäntöemme edellyttäisi, että nämä nyt täytyy käsitellä yhdessä — katson tahallani tiettyyn suuntaan. Tämä on vain yksi tietty tekninen ratkaisu. Jos valmistelu olisi alkujaan tehty toisella tavalla, olisi voitu asia ratkaista myös erillisenä. Mutta sen kyllä myönnän, että kun tämä perusratkaisu on tehty, nyt sitä ei enää voi tehdä muuten kuin tällä järjestelmällä, joka meille on annettu. Mutta siitä, että vanha laki olisi meitä niin paljon sitonut, että emme olisi voineet asteittain siirtyä, en pysty nielaisemaan.

Toisaalta myös ed. Haavisto kuvasi omaa käsitystään maanomistuksesta. Voin pitkälti siihen yhtyä, ja jos hän olisi paikalla, voisin kertoa myös hänelle, että ei siinä mitään ongelmallista ole juristeillekaan. Päinvastoin, omistusoikeus on elastinen käsite. Sen jokainen oikeustieteen ylioppilas oppii jo ensimmäisen lukukautensa aikana. Juuri sen vuoksi se säilyttää sen oman omistusoikeuden ominaisuutensa, vaikka sitä rajoitettaisiin muidenkin hyväksi. Päinvastoin sellaiselle hyvin tiukalle markkinataloudelliselle ajattelulle omistusoikeudesta, jota meillä Suomessa on viime vuosikymmenien aikana aina vain vahvistettu ja vahvistettu, ei ole mitään varsinaista lainsäädäntöteoreettista pohjaa, että juuri näin pitäisi olla. Kyllä se säilyy omistusoikeutena, vaikka sitä vähän rajattaisiinkin. Se on omistusoikeuden keskeinen ominaisuus.

Toiseen ongelmaan ensimmäisessä käsittelyssä, minkä haluan tuoda esiin tästä lainuudistuksen rakenteesta. Me olemme viimeisten vuosien aikana täysin tietoisesti vahvistaneet hallituksen asemaa huomattavasti siitä, mitä se oli muutama vuosi sitten. Sosialidemokraatit ovat vielä oppositiosta käsin olleet mukana uudistuksessa, jolla on mahdollistettu hallitukselle ns. normaali parlamentaristinen järjestelmä. Kun me todennäköisesti joskus siirrymme EY:hyn, niin siinä vaiheessa entisestään ja vielä Eta-vaihetta enemmän hallituksen asema vahvistuu. EY:n organisaatio on nimenomaan hyvin hallituspohjainen. Myöskin EY:n jäsenmaiden yhteydenpito on rakennettu siten, että normaalin parlamentin lisäksi meillä on vielä kilpailemassa EY-parlamentti päätöksentekovallasta. Näin ollen tulevaisuus näyttää minun mielestäni siltä, että hallituksella on koko ajan kasvava määrä mahdollisuuksia vaikuttaa, mutta tämä ei nähtävästi Suomen eduskunnan mielestä vielä riitä, vaan sen lisäksi eduskunnassa on jälleen uudelleen herännyt halu tehdä sellaista lainsäädäntöä, jossa hyvinkin löysäkäteisesti annetaan hallitukselle valtuuksia toimia aina sen mukaisesti kuin hallitus hyväksi näkee. (Ed. S.-L. Anttila: Ihän normaalia parlamentarismia!) — Siinä mielessä kysymys ei ole normaaliparlamentarismista, millä ed. Anttila koettaa kai huonoa omaatuntoaan lohduttaa vanhana parlamentaarikkona.

Nimittäin normaaliparlamentarismia olisi tietysti se, että hallituksen saisi kumoon joko sillä, että enemmistö äänestäisi, mikä on hyvin yleinen tapa Pohjoismaissa, joissa on vähemmistöhallituksia. Taikka sitten toinen tapa on se, että hallitus myöntäisi joskus, että se ei enää nauti kannatusta. Meidän lehtemme ovat täynnä tällä hetkellä vitsejä, joissa kerrotaan, miten Viinanen voittaa. No, voittaahan se nimenomaan sillä, että vaikka 450 000 on sitä mieltä, että hänen pitää mennä, niin jos hallituspuolueiden kansanedustajat ovat sitä mieltä, että ei pidä mennä, se on riittävää, lainatakseni erästä tämänpäiväistä poliittista pilapiirtäjää.

Nopea liikkuminen voi olla tarpeellista nyky päivän yhteiskunnassa, ja minäkin olen sitä valmis tukemaan. Hallituksella on oltava sille delegoitua valtaa sellaisessa tilanteessa, joka edellyttää nopeaa puuttumista markkinoiden epäsuotuisaan kehitykseen. Mutta se todellakin edellyttäisi, että hallitus haluaisi näin tehdä.

Tästä syystä pidän hyvin ainutlaatuisena asetusrakennelmaa, joka tässä hallituksen esityksessä on tehty valvontajärjestelmään. Siitä perus-

tuslakivaliokunta sanoo hyvin kauniisti, että se on erikoinen vai outo, kumpaa sanontaa nyt käyttää, mutta sanoo sen kyllä sitten sopivan pykälien sisään, ja mikäpä siinä sitten. Perustuslakivaliokunnalla on tässä suhteessa meillä lainsäädäntömonopoli, mutta ulkopuolisen silmin kyllä näyttää vähän siltä niin kuin aikamoista akrobatiaa olisi tässä suhteessa jouduttu tekemään.

Mitä tulee näihin kohtiin, joissa enemmistö — vähemmistö-tilanne vaihteli lakivaliokunnassa, ehkä vielä muutama sana omaltakin puoleltani, vaikka muut vastalauseiden allekirjoittajat ovat niitä jo omalta osaltaan kommentoineet. Ensinnäkin ei voi sanoa, että me olisimme olleet tavanomaisen yksimielisiä lakivaliokunnassa, kuten olemme aivan hävettävyyteen asti näin opposition näkökulmasta sanottuna monissa asioissa olleet, vaan tässä kyllä on hyvin erimielisestä tilanteesta kyse sen suhteen, mitä todella halutaan käytännössä tehdä. Tästä noin 30 sivun mietinnöstä puolet on nyt vastalauseita, ja niissä kaikissa on johtavana ajatuksena se, että ei riitä, että me haluamme suojella ympäristöä, vaan täytyy tehdä jotakin konkreettista nimenomaan tämän siirtymäkauden ajaksi, jolloin meillä ei ole vielä niitä käyttökelpoisia välineitä, joita mm. Tanskalla on, joka on kaavoittanut lähes koko saaristonsa ja siitä huolimatta käyttänyt tätä tiukempaa mallia.

Näistä erilaisista näkökulmista voi oikeastaan vielä kerran tuoda ihan kohta kohdalta esille sen, että minun mielestäni on hyvin mielenkiintoista, että I vastalauseen ensimmäistä lakia koskevat yleisperustelut kuuluivat alkujaan valiokunnan mietinnön yleisperusteluihin. Kun te luette nämä lävitse, siinä kerrotaan, millä tavoin Eta-sopimus mahdollistaa sääntelyn, siinä kerrotaan pohjoismaisen lainsäädäntökäytäytymisen ja siinä kerrotaan, miksi Suomi on samanlaisessa tai erilaisessa asemassa. Mitkään näistä asioista eivät ole muuttuneet sen yön aikana, jolloin valiokunnan enemmistö vaihtui vähemmistöksi. Mutta kuten valiokunnassa käytettiin sanontaa ”toimituksellisista syistä”, ei ollut enää sovelias näyttää näitä kappaleita, koska sen jälkeen olisi ollut aika mahdotonta loogisesti enää perustella sitä, mikä nyt on valiokunnan enemmistön lopputulos.

Silloin tietysti ajattelevainen lukija jää miettimään, olisiko tätä muutosta pitänyt tehdä. Saari ei niin olennaisesti muutu Ahvenanmaan maakuntarajalla, johon asti vanhat säännökset tulevat olemaan voimassa, vaan nimenomaisesti

kyse on halusta suojella omaa aluettaan tai ei. Pidän lähes törkeänä sitä, että täällä on puhuttu rasismista. Oikea termi ehkä tässä kohtaa, jos nyt halutaan toisia haukkua, olisi ksenofobia, muukalaisvihamielisyys, koska rodullisiin tunto-merkkeihin täällä ei kai vielä kukaan ole puuttunut. Mutta jos pidetään kaikin käytettävissä olevin keinoin huolta siitä, että muutosvaiheessa ympäristöä ja luontoa voidaan suojella, ei siinä tilanteessa kannata pelotella ksenofobialla tai muilla kielteisillä nimikkeillä, kun nimenomaan on oltu sitä mieltä, että silloin kun se liittyy läheisesti kyseisten ihmisten ja yhteisöjen elämään, tämä lupa annetaan, mutta muussa tapauksessa ei.

Tässä mielessä, arvoisa puhemies, kun nyt minulle varattu puheenvuoro alkaa päättyä, haluan tuoda esille tässä ensimmäisessä käsittelyssä, että minun mielestäni on ollut hyvin kaksinaismoraalista se, että eduskunta ensin itkee omien vaikutusmahdollisuuksiensa menoa ja kun sille suoraan on tarjottu ja vaikeiden neuvottelujen kautta aikaansaatua mahdollisuus niitä käyttää, niin se jostain kummallisesta perusteesta ei sitten uskalla käyttää. Tässä suhteessa, jos ruotsalaisen kansanpuolueen edustajista joku olisi paikalla kiinnostuneesti seuraamassa, häneltä voisi kysyä, missä on se yhteinen pohjoismainen perinne.

Viimeisenä seikkana vielä, minä en kyllä oikein jaksa uskoa, että edustajatoverini olisivat niin sinisilmäisiä, että he kuvittelevat, että mitään ongelmia ei synny. On vain kätevä tapa olla etukäteen sinisilmäinen ja jälkikäteen ihmetellä, kuinkas tässä kävikään, kun tavoitteena on aivan selvästi se, että nähdään itselle tai taustayhteisölle sopiva tapa hankkia lisää rahaa silläkin uhalla, että se suuremman yhteisön kannalta ei olisi nyt kaikkein järkevin tapa. Tässä mielessä ed. Louekosken esille tuoma ihmetys siitä, että nimenomaan maanomistajien puolelta on nyt eniten oltu vapaamielisiä, viittaa mielestäni vahvasti tähän suuntaan. Mitään en toivoisi enempää kuin että olisin tässä suhteessa väärässä. (Ed. Helle: Valitettavasti ette ole!)

Ensimmäisen lain osalta jätän pykäläkohtaiseen käsittelyyn selvityksen siitä, mikä tässä kohdassa on erityisempää, koska meillä on tästä myös pykäläkohtainen muutosehdotus.

Ed. Viljanen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Halonen syytti eduskuntaa, että se harjoittaa kaksinaamaisuutta. En näkisi, että eduskunta harjoittaa kokonaisuudessaan,

vaan sen sosialidemokraattiset edustajat. Te olette menossa EY:hyn suin päin ja otatte sieltä kaikki ne kielteiset asiat, mitä Suomelle tulee, mutta mahdollisia myönteisiä ette halua. Te olette sanoneet, että suomalaiset menettävät maansa ulkomaalaisille. Eivät he menetä. Meillä on olemassa ja voimassa tämänkin jälkeen laki oikeudesta hankkia maata, joka rajoittaa niin suomalaisia kuin ulkomaalaisiakin määrättyllä tavalla. Näin ollen jos me pidämme sen lain voimassa, tätä pelkoa ei ole. Tosin sosialidemokraatit ovat olleet myös tätä maanhankintaoikeuslakia murentamassa. Älkää murentako sitä, niin eivät ulkomaalaiset suomalaista maata ja maaseutua mihinkään vie.

Täällä on tullut hyvin selvästi ilmi myös se, että tarkoitus ei ole rajoittaa ulkomaalaisia hankkimasta maata Suomesta, vaan tarkoitus on rajoittaa maan käyttöä. Omistusoikeus sallitaan, mutta minkäänlaista käyttöoikeutta, joka tämänhetkisessä lainsäädännössä on, ei sallittaisi. Se, että rantalaki olisi säädettävä ja rantakaavoituslaki olisi purettava, viittaa siihen, että te ajatte maan ja rantojen sosialisointia.

Ed. Lehtinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ed. Halonen viittasi puheenvuorossaan poistettuihin perusteluihin. Nämä perustelut koskivat kakkoslain 5 §:ää. Perustelut oli tietenkin ensimmäisen käsittelyn mukaan laadittu ja sinänsä sisälsivät aivan toisia asioita. Kun toisessa äänestyksessä 5 § muuttui, niin on mielestäni varsin luonnollista, että myös perustelut pykälän osalta muuttuvat.

Itse olisin toivonut, että lain käsittelyyn olisi ollut enemmän aikaa, niin että mahdollisesti olisi löytynyt jonkinlainen yksimielisyyskin asiasta. Asiantuntijat totesivat silloin, että luotettavia arvioita ostajien määrästä on vaikea tehdä. Lain 11 §:ssä on todettu, että tämän lain osalta tehdään seuranta. Toteaisin, että seuranta on erittäin tärkeää, mutta vielä tärkeämpää on reagoida, mikäli seurannassa tulee esille sellaisia asioita, jotka vaativat reagointia. Edelleen on mahdollisuus, että tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

Ed. Härmäläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole pelännyt ulkomaalaisia enkä ole pelännyt EY:tä. Olen nähnyt vierasmaalaisissa kulttuureissa monia arvoja ja nähnyt heissä kanssaihmisii silloinkin, kun monet täällä alkiolaisiksi itseään nimittävät ovat käpertyneet omissa peloissaan.

Mutta jotakin varsin kummallista tässä keskustelussa tänä iltana on ollut. Tässä suomalaisessa syvässä talouslamassa näyttää nyt siltä, että eduskunnankin keskustelussa kuullaan puheenvuoroja, joissa toivotaan saksalaisen maanostajan tulevan suomalaisen talonpojan avuksi ja tässä pakkomyyntien ja konkurssien kierteesä jollakin tavalla pystyvän sitä asiaa edesauttaamaan. Minusta tässä täytyy olla jokin täydellinen harha ja taloudellisten realiteettien ymmärtämättömyys. Ei näillä maanostoilla suomalaista talonpoikaa eikä suomalaista kansantaloutta pelasteta. Suomalainen kansantalous pelastetaan sillä, jos ymmärretään, että talouspolitiikkaa muutetaan sillä tavoin, että maakin on jälleen arvossaan, ja pyritään deflaatiokierre katkaisemaan ja saamaan tasapaino talouteen. Ei Suomeen investoi edes saksalainen maanostaja, kun investoinneilla ei ole mitään taloudellisen tuoton odotusta.

Kaiken kaikkiaan sosialistipeloista sanoisin, että tässä keskustelussa kuitenkin näyttää siltä, että eduskunnan sosialistit suojaavat suomalaisia talonpoikaa ja perittyä kansallista maaomaisuutta joutumasta pakkohuutokauppoihin.

Ed. H a l o n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tuli ihan hyvä olo, että joku vielä uskoo, että sosialisteilla on valtaa Suomessa. Kiitoksia tästä kannatuksesta.

Mutta mitä tulee siihen, miten meidän pitäisi suhtautua tuleviin maanhankintajärjestelyihin, rantakaavoihin, rantalakiin jne., niin tässä suhteessa on ihan turha asettaa olemattomia peikkoja vastakkain. Ensinnäkin, kyllähän maan hankkimisen ja omistamisen pitäisi olla edes kaikille suomalaisillekin sallittua. Toisekseen kyllä me olemme todella sillä kannalla, että järviä, jokia, metsiä ja vuoria pitää suojella ihan kaikilta.

Juuri sen takiahan me olemme kauhean epäluuloisia, kun te sanotte tässä keskustelussa, että kaavoitus on se oikea tapa. Kun taas tulee kaavoituksesta tai erityislainsäädännöstä kyse, niin sitten te olette taas ihan yhtä taantumuksellisia kuin te olette olleet kaikkina näinä 13 vuotena, jotka olen ollut eduskunnassa. Eli minusta tuntuu, että tämä on erittäin huono verho sen ajatuksen edessä, että te haluatte nyt vain tehdä rahaa. Minä sanon sen sillä vakaavuudella, että minä olen aina luottanut työläisten ja talonpoikien liittoon, lapsuudessani. Vanhemmiten olen tullut sitten kovia kokemaan.

Ed. Lehtinen, en minä pyytänytkään mitään muuta kuin että hän lukisi ja muutkin lukisivat ne perustelut. Niin kuin ed. Lehtinen sanoi, ne ovat yhtä totta kuin eilenkin. Juuri sen vuoksi: mihin johtopäätökseen niistä voi tulla? Miksi niitä ei voinut sanoa ulos?

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Tarkoitukseni oli puhua paikalta, mutta ed. Viljanen antoi äsken keskusteluun sellaisen lisän, joka pakotti arvioimaan, ettei kaksi minuuttia ihan taida riittää.

Herra puhemies! Minun tarkoitukseni oli kiinnittää huomiota — vaikka aikaa on jo vierähtänyt kovin pitkälti — ed. Laxin avauspuheenvuoroon. Minusta siinä näkyi todella voimakas innostus. Hän puhui todella innosta puhuen ulkomaalaisomistuksen rajoitusten poistamisesta. Kun hän liitti tähän innostukseen eräänlaisen halveksunnan eduskunnassa Eta-asioiden yhteydessä parisen vuotta sitten asetettuja reunaehtoja ja silloin esitettyjä mielipiteitä kohtaan, niin mielestäni se oli kohtuuton tapa, jolla hän kohteli eduskunnan aikanaan asettamia reunaehtoja. Tosin silloiset ns. reunaehdot, kaavailut, olivat eri valiokuntien mietinnöissä hieman eri tavoin painotettuina, ja kun ulkoasiainvaliokunta kokosi kaikki yhteen, niin asia ei tullut sanoisinko samalla selvyydellä ja selkeydellä esiin, jonka arvelin kuitenkin useimpien tarkoituksena olleen.

Tarkoitukseni olikin pyytää ed. Laxin jälkeen heti vastauspuheenvuoro, mutta kun minulla on pikkasen vanhanaikainen käsitys siitä, mitä vastauspuheenvuoroissa saa puhua, niin sen vuoksi tyydyin tähän varsinaiseen puheenvuoroon, vaikka aikaa on vierähtänyt näin paljon.

Miksi en yhdy siihen innostukseen, joka oli ed. Laxin puheenvuorossa? Nimenomaan siksi, että olen tyytymätön tähän lopputulokseen, mikä nyt on eduskunnan käsissä. Kun eduskunta, mihin äsken viittasin, asetti näitä eräänlaisia reunaehtoja, ensin niistä luopui neuvotteluohjeiden antaja, sitten neuvottelijat, jossakin välissä maan hallitus, ja nyt näyttää olevan se hetki käsillä, jolloin eduskunnan pitäisi luopua. Niin nyt edellytetään, että eduskunta luopuu siitä, mitä se ajatteli vielä parisen vuotta sitten.

Kun katselen tätä lakivaliokunnan mietintöä, niin minun mielestäni siitä puuttuvat myös ympäristövaliokunnan näkökohdat. Kun kuuntelin äsken ed. Polven puheenvuoroa, niin hän kertoi, miten vasemmistoliiton vastalauseessa on mm. tältä osin edellytetty valiokunnan mietinnön täydentämistä.

Ennen kuin sanon vielä pari sanaa ed. Viljasen puheenvuorosta, niin haluaisin viitata siihen, että ministeri Salolainen esiintyi eduskunnassa eilen maatalouspoliittisen keskustelun yhteydessä, jossa hän sanoi, että maatalouden osalta ei ole vielä mitään sellaisia ratkaisuja EY:n suunnassa tehty, jotka sitoisivat Suomea. Minä jäin miettimään, miten on ymmärrettävä ministeri Salolaisen puheenvuoro, sillä eihän siitä ole vielä kahtakaan kuukautta aikaa, kun hän kävi Hampurissa kertomassa, että ei ole mitään esteitä, hän ei ainakaan näe mitään sellaisia esteitä, jotka antaisivat aiheen olettaa, että EY-neuvotteluissa tulee jotain sellaisia vaikeuksia tai sellaisia ongelmia, joita Suomi ei voi hyväksyä. Minä joudun nyt uudelleen toistamaan, että en voi antaa arvoa sellaiselle ministerille, jonka esiintymiset liikkuvat kuin tuuliviiri.

Ed. Viljasen puheenvuorosta: Kun te annoitte sellaisen käsityksen, että vasemmisto on nyt tämän asian yhteydessä luomassa jotakin sosialistista järjestelmää tai menetelmää, niin kyllä kai tuo on hyvä tavoite, mutta ei se tämän lain käsittelyn yhteydessä millään ole toteutettavissa. Sitä paitsi, ed. Viljanen, jos te olette tai ryhmänne edustajat ovat käyneet tutustumassa Keski-Euroopassa tilanteeseen, niin teidän pitäisi tietää, että siellä ovat olemassa rantalait, joissa hyvin tarkasti säännellään rantojen käyttöä. Nämä suuret keskieuropallaiset maat, vaikkapa mainitsen nyt Ranskan nimet, eiväthän ne ole mitään sosialistisia maita. Nehän ovat kapitalistisia, tai jos halutaan käyttää jotain muuta kieltä, niin sanotaan sitten sekatalousmaita jnp. Mutta eivät ne ainakaan ole sosialistisia maita, ainakaan siinä mielessä kuin te äsken tarkoittitte.

Näin joudunkin toteamaan, että, ed. Viljanen, te olette ottamassa Kullervo Rainion täältä pitkään tyhjänä olleen paikan. Nimittäin Kullervo Rainio aina päättäessään puheenvuoronsa kääntyi herra puhemiehen puoleen ja sanoi: "Herra puhemies! Olen varoittanut!" Ja hän varoitti juuri sosialismista.

Ed. Viljanen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Laine puheenvuorossaan ilmoitti, että ympäristövaliokunnan mietinnöstä ei ole mitään otettu. Kyllä toisen lain 5 §:n 2 momentissa on melkoisen hyvin sanottu siitä luonnonsuojelulle aiheutettavasta haitasta, joka on luvan eväämisen peruste, niin että väitteet siitä, ettei mitään ole otettu sieltä, ovat kyllä perättömiä.

Ed. Halonen sanoi, että kaikilla suomalaisilla ei ole oikeutta. Ei täysin vapaasti ole mutta määrättyin ehdoin, että maa ei joutuisi keinotekijöille. (Ed. Helle: Tehän keinottelette koko ajan!) Haluatteko te sitten, että maalla keinotekilaan? Ed. Halonen haluaa, että maalla keinotekilaan.

Vielä sen verran, että kaiken kaikkiaan täällä on epäilty, että tämä laki aiheuttaa sen, että maan hinta nousee liikaa tai ed. Aittoniemen näkemyksen mukaan menee polkuhintaan. Tämä osoittaa sen, että kysymys ei ole itse tästä asiasta vaan ihan täysin muusta. Näen, että tämä ei aiheuta kumpaakaan. On täällä 5 §:n 2 momentti, ns. kateuspykälä, joka toisaalta estää maan hinnan liiallisen kohoamisen.

Ed. Lehtinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toteaisin ed. Haloselle, että nykyiset kakkoslain 5 §:n perustelut ovat kyllä loogiset pykälän kanssa. Tosiasiallisuus perusteluissa esitettyjen faktojen osalta sinänsä ei riitä siihen, että ne esitetään perusteluina.

Ed. Laine viittasi ympäristövaliokunnan lausuntoihin. Tässä kyllä mielestäni pätee selvästi se, että lakivaliokunnassa oli hyvin kiire tehdä mietintöä. Viittaisin esimerkiksi vain siihen, että mietinnön sivulla 6 todetaan 5 §:stä mm. seuraavia kohtia: "Lakivaliokunta yhtyy ympäristövaliokunnan esittämiin perusteisiin ja ehdottaa pykälän 2 momentin muuttamista." Lisäksi valiokunta korostaa jokamiehen oikeuksia koskevan tiedottamisen tärkeyttä ja viittaa tältä osin myös ympäristövaliokunnan ja talousvaliokunnan lausuntoihin. Vielä on myös sivulla 7 viittauksia ympäristöllisiin asioihin.

Itse haluan myös uskoa, että tämä laki osaltaan tulee lisäämään paineita rantalakiin. Uskon ja toivon, että asenteet tässä suhteessa kypsyvät hitaasti, mutta varmasti.

Ed. Halonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Viljaselle, kun hän koetti käyttää tilaisuutta hyväkseen laittaa sanoja minun suuhuni: Minä ja muut sosialidemokraatit emme halua keinotekila maalla. Me olemme päinvastoin koettaneet puolustaa tänään suomalaista maata ja suomalaisen talonpojan omaisuutta paljon paljon innokkaammin, kuin keskustapuolue on konsanaan halunnut tehdä.

Ed. Lehtiselle vielä: Haluaisin vain uudelleen toistaa sen, että kakkoslain kohdalla alussa todettiin se, että Eta-säännöstö antaisi mahdolli-

suuden poikkeamiseen ja se pitää tehdä nyt; että ulkomaalaisten hankintaoikeutta vapaa-ajan kiinteistöihin on rajoitettu muissa Pohjoismaissa ja että myös Ahvenanmaa käyttää sitä; että Suomessa rakentaminen kohdistuu erityisesti rantoihin, joista vain alle 5 prosenttia kuuluu rantojensuojeluohjelman piiriin; ja että tuleva muutos merkitsee uhkaa tälle. Kun tämä kaikki kerran on totta, miten voi olla johdonmukaista sen jälkeen olla tekemättä yhtään mitään?

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhä varmemmin minusta näyttää siltä, että tässä keskustelussa ei ole kysymys ympäristönsuojelusta vaan näyttää siltä, että tästä laista maanomistajat uskovat saavansa oljenkorren, johon he hukkuvina tarttuvat. He kuvittelevat, että tästä laista syntyy sampo, joka tuo maahan uutta vaurautta. He kuvittelevat, että tämä laki antaa heille mahdollisuuden myydä soiset rantapajukot ja kaislaiset mutarannat raharikkeille saksalaisille. Mutta tässä te potkutte kyllä nyt valitettavasti väärään maaliin. Kyllä asia on nyt niin, että kotoisella talouspolitiikalla te saatte maanne, kiinteistöjenne ja tuotantorakennustenne arvon säilymään ja nousemaan ja vakuutenne säilymään, niin että ne pystyvät olemaan teidän luottojenne vakuutena. Vain tällä tavalla, omilla kotoisilla keinoilla, tästä talouslamasta ja talouspulasta päästään.

Ed. P a l o h e i m o: Herra puhemies! Varaan voimiani kolmanteen käsittelyyn. Tässä käsittelyssä käytän vain lyhyen puheenvuoron. Kolmannessa tulen käyttämään luultavasti useitakin pitkiä puheenvuoroja.

Puutun ainoastaan erääseen asiaan ja haluan osoittaa sanani niille kansanedustajille, jotka ilmeisesti vielä horjuvat kahden vaiheilla. Toisaalta heidän ryhmänsä heitä painostavat, heidän ryhmänsä maanomistajasiipi painostaa heitä, nämä ihmiset, jotka periaatteessa haluavat luopua perimmäisistäkin arvoista lyhyttenäisten taloudellisten etujen vuoksi. Toisaalta jollakin tavalla heidän alitajunnassaan ilmeisesti jyskyttää ajatus siitä, että tässä ollaan nyt luopumassa peruuttamattomasti jostain erittäin arvokkaasta asiasta.

Kun nämä kahden vaiheilla olevat kansanedustajat kuuntelevat toisaalta omaatuntoaan ja toisaalta kuiskutteluja, jotka tulevat maanomistajapiirien, rahanahneiden maanomistajapiirien, suusta, he hyvin helposti painostuksen alla luo-

puvat kuuntelemasta omaatuntoaan ja kuuntelevat näitä rahanahneita painostuksia.

Siitä syystä minä haluaisin nimenomaan näille kansanedustajille esittää joitakin perustavia näkökohtia ihmiskäsityksestä — ed. V. Laukkanen, puhun ihmiskäsityksestä — ja siitä, minkälaiset ihmiset ovat itse asiassa kaikkein vahingollisimpia. Vahingollisimpia ovat tietysti pahat ihmiset, mutta toiseksi vahingollisimpia ovat hyväuskoiset hölmöt, jotka luovat maaperää pahille ihmisille. Hyväuskoiset hölmöt ovat ehdoton pahan ihmisen taustavoima. Siitä syystä kaikille niille, jotka mahdollisesti tuntevat sisimmässään olevansa taipuvaisia hyväuskoiseen hölmöyteen, haluan sanoa, että tämän lain yhteydessä on siihen erinomainen tilaisuus.

Täällä on puhuttu esimerkiksi siitä, että meillä on jokamiehenoikeus. Sitähän ei ole edes laissa. Kuinka kauan te kuvittelette, että tämän painostuksen alla, joka meihin tulee kohdistumaan, se jokamiehenoikeus tulee säilymään? Ette kai te kuvittele, että kun täällä jotkut nyt sanovat, että meidän puolustamme jokamiehenoikeutta, he tulevat kaikissa olosuhteissa puolustamaan sitä kaiken painostuksen alla ja kaikkia houkutuksia vastaan? Eivätpä tietenkään.

Sitten täällä puhutaan siitä, että meillähan on kuitenkin kaavoitus-oikeus. Kuinka kauan? Milä hinnallako hyvänsä? Ei, siitäkin tullaan luopumaan tarvittaessa, kunhan maksetaan riittävästi. Nämä samat ihmiset, jotka kääntävät takkiaan jatkuvasti, jotka luopuvat kaikista periaatteistaan, tulevat luopumaan myös näistä periaatteistaan.

Kolmantena eräänlaisena hyväuskoisena toiveena sitten esitetään, että ei niitä ostajia varamaan ole niin paljon. Te tulette näkemään hyvin lyhyen ajan sisällä, että Suomeen tulee kehittymään uusi bisnesluokka, joka katselee Helsingin Sanomista kiinteistöjä myydään -ilmoituksia, lähettää niitä telefaxina tai etäispäätteilleen Keski-Eurooppaan, missä nopeasti todetaan, että ah, sielläpä on maata myytävänä sadasosalla siitä hinnasta, millä meillä sitä täällä myydään. Siellä sitä menee kaupaksi sitten. Tämä yhteys tulee pelaamaan ja tämä tulee toimimaan ensi vuoden alusta lähtien. Te, hyväuskoiset hölmöt, tulette sen huomaamaan!

Minä luen nyt teille täällä joitakin täsmällisiä sitaatteja kahden vuoden takaa osoituksena siitä, kuinka eräät ihmiset ovat valmiita muuttamaan kantojaan hyvin lyhyen ajan sisällä. Voitte siitä päätellä, kuinka tulee käymään jokamie-

henoikeudelle, kuinka tulee käymään kaavoitus-oikeudelle jne., kun nämä samat ihmiset, nämä samat hyvin selkärankaist ihmiset, ovat sitten päättämässä näistä asioista.

Siis, arvoisa puhemies! Vuodelta 89, 29 päivä marraskuuta seuraavat sitaatit. Silloinen ed. Esko Aho: "Ulkomaista omistusta koskevien rajoitusten purkamisessa tulee lähteä siitä, että maapohja ja keskeisimmät luonnonvaramme sekä niitä jalostava teollisuus voidaan säilyttää suomalaisessa omistuksessa." Älkää olko huolissanne, minä luen nämä uudestaan vielä tiistaina, kolmeen kertaan.

Ministeri Suominen, joka nykyisin on puhemies, sanoi seuraavaa: "Hallituksen kantaa muotoiltaessa on lähtökohtana ollut, että on ensiarvoisen tärkeää säilyttää raaka-ainevaramme kotimaisessa omistuksessa. Nyt omaksutun kannan mukaista on, että esimerkiksi maa- ja metsäomaisuus, siis kaikenlainen maapohja, pysyy vastaisuudessa kotimaisessa hallussa." Näin siis puhemies, silloinen ministeri Ilkka Suominen.

Sitten ed. Seppo Kääriäinen: "Kyllä määräysvallan yritystoiminnassamme ja luonnonvarojen omistamisen suhteen täytyy pysyä suomalaisissa käsissä. Se on meidän kantamme, koska ajatlemme sen olevan nimenomaan Suomen ja suomalaisten etu."

Sitten ed. Paavo Väyrynen, nykyinen ulkoministeri Paavo Väyrynen ryhmäpuheenvuorosaan 14.3.90. Kuunnelkaa ehdottomuutta: "Meidän on ehdottomasti pidettävä huoli siitä, että Suomen talouselämän keskeiset osat eivät siirry ulkomaiseen omistukseen ja määräämisvaltaan. Tämä edellyttää sitä, että kiinteän omaisuuden omistusrajoitusten lisäksi tulee säilyttää mahdollisimman laajoina myös yritysten omistusrajoitukset."

Arvoisa puhemies! Kaikkia niitä, jotka horjuvat kahden käsityksen välissä kuunnellen toisaalta omantuntonsa ääntä ja toisaalta niitä painostusryhmiä, jotka erilaisin keinoin yrittävät nyt suostutella heitä tämän lain taakse, haluaisin kehottaa tarkkaan miettimään, kuinka paljon luottamista täällä on erinäisten ihmisten puheisiin.

Ed. Niinistö: Herra puhemies! Käsitellessään tätä lakiehdotusta talousvaliokunta toteaa mm.: "Valiokunta pitää ulkomaalaisomistuksen rajoitusten lieventämistä mahdollisimman pikaisesti Suomen talouselämälle myönteisenä." Edelleen: "Valiokunta pitää kannatettavana,

että myös ulkomailla asuvien kiinteistönhankintarajoituksia väljennetään."

Ed. Paloheimo, nämä ovat teidänkin sanojanne. Ainakin ymmärsin talousvaliokunnan mietintöön jättämästänne erivästä mielipiteestä, että te ette halua irtautua näistä lauseista. Siitä lienee nyt noin kolme viikkoa aikaa, kun talousvaliokunta on toisin lausunut, lausunut niin, että te olette niihin yhtynyt, tai ehkä sitten korjaatte asian.

Herra puhemies! Mitä ensiksi tulee yritysseurantaan, täällä on moneen otteeseen viitattu kiinteistöjen osalta ns. Tanskan malliin. Todetakaan nyt selvästi, että yritysseurannan kohdalla me omaksumme tiukemman mallin kuin Tanska, joka ei millään tavalla lähtenyt seurantaan harjoittamaan. (Ed. Halonen: Ylimenokaudeksi!) — Ylimenokauden ajan, jota Tanska ei käyttänyt hyväkseen.

Minusta tässä keskustelussa on käynyt ilmi vähintään se, että ne ulkomaalaisomistukset, jotka Suomessa ovat toteutuneet, eivät ole voittopuolisesti ainakaan olleet kielteisiä, päinvastoin.

Mitä tulee kiinteistöjen hankinnan osalta lakiehdotukseen, minusta tuntuu, että tässä puhutaan toisaalta kyllä lakiehdotuksesta ja sen sisällöstä, mutta sitten siitä erillään selvästi vähän yleisemmistä asioista niin kuin esimerkiksi omistusoikeuden elastisuudesta, rakentamisoikeudesta, sen oikeasta laajuudesta ja sitten kaavoituksesta ja rantalaista. Minä en ole puheenvuoroista huomannut selvää syy-yhteyttä, miten juuri ulkomaalaisuus vaikuttaa näihin kolmeen suomalaiseen oikeudenalaan.

Minusta tuntuu, että useilla niillä, jotka ovat jättäneet erivän mielipiteensä lakivaliokunnan lausuntoon, itse asiassa on mielessä jotain muuta kuin ulkomaalaisten omistusoikeuden rajoittaminen. Mielessä on varmasti hivenen muuntaa omistusoikeuden käsitettä, muuntaa rakennusoikeuden käsitettä ja laajentaa kaavoitusmahdollisuuksia. Kuuluvatko ne sitten tämän lain yhteyteen ja pitääkö sillä perusteella vastustaa ulkomaalaisomistusta, on jäänyt hivenen epäselväksi. Tai ei oikeastaan ole. Nimittäin samat vastalauseen kirjoittajat eivät tunnu vastustavan ulkomaalaisomistusta itse asiassa juuri kovinkaan paljon enempää kuin hallituksen esityksessä ja lakivaliokunnan enemmistön mietinnössä vastustetaan tai rajoitetaan.

Toistaiseksi käytetyissä puheenvuoroissa kuukaan ei ole vastannut keskustelun alussa esittämäni ihmettelyyn, millä tavalla vastalauseitten

rajoitussäännökset oikein konkreettisissa tapauksissa poikkeavat enemmistön mielipiteestä. Eli tämän lain sisällön sittenkin suhteellisen pienistä mielipide-eroista rakennetaan erittäin suuri paketti, koska taustalla ovat aivan muut asiat, ainakin puheenvuoroissa olleet päällimmäisinä.

Totean vielä, että kaikki mallit tässä, paitsi hylkäävät, perustuvat siihen, että on olemassa lupajärjestelmä, jolla vapaa-ajan asumista rajoitetaan. Tältä lupajärjestelmältä on toivottu liikuvuutta. Minä totean, että hallituksen esitys lähtee siitä liikkeelle, erittäin laajasta lupaharkinnasta, joka antaa mahdollisuuden liikutella lupaharkintaa. Lisäksi viitataan lain muistaakseni 12 §:ään, jossa voidaan siirtyä aivan uuden tyyppisiin lupajärjestelmiin siinä tilanteessa, että tämä lakiehdotus uhkaisi aiheuttaa vakavia tai todennäköisiä pysyviä taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöä koskevia alakohtaisia tai alueellisia vaikeuksia. Kyllä tässä itse asiassa muodostuu aika kovan tason byrokrattinen lupajärjestelmä.

Mutta ainakin omalta kohdaltani haluan myös irtautua siitä, että oikea suhtautuminen tämän tyyppiseen lainsäädäntöön olisi, että tervetuloa, kritiikittömästi. Ei toki. Olen oikeastaan tyytyväinen, että lakivaliokunta, varmasti osin siellä käydyn keskustelun, ansiokkaankin keskustelun, jota täällä kyllä on moitittu, ja myös opposition käymän ansiokkaan keskustelun perusteella yksimielisesti vähän täydensi tätä enemmistönkin versiota. Sinne otettiin mm. peruskunnan kuulemisvelvollisuus. Se saattaa kuulostaa vain kauneustempulta, mutta jos tutustuu hallituksen esityksen perusteluihin, siellä mainitaan eräinä lupavaruisuuden ehtoina plus vielä luvan epäämisen ehtoina seikkoja, jotka kyllä tunnetaan paljon paremmin peruskunnassa kuin lupaviranomaisessa lääninhallituksessa. Esimerkiksi hallituksen esityksessä viitataan jopa tällaiseen kuin perinteisesti satamapaikkana käytettyyn ranta-alueeseen. Ei lääninhallitus sellaisesta tiedä, mutta kunnassa se tiedetään. Juuri se seikka, että hallituksen esityksessä mennään näin pieniinkin yksityiskohtiin, jättää lupaharkintaviranomaiselle itse asiassa valtavan suuren tulkintavallan.

Edelleen luonnonsuojelullisia näkökohtia ympäristövaliokunnan lausunnon johdosta otettiin huomioon sillä tavalla, että luvan saannin ehkäisee heti myöskin hanke, joka aiheuttaa huomattavaa luonnonsuojelullista haittaa. Lopujen lopuksi siellähän on yleisen edun haittaa-

misperuste, joka on hyvin laajan tulkinnan sisältävä termi.

Herra puhemies! Minä en tunne itseäni pahaksi ihmiseksi ehkä kovin hyväntahtoiseksi, joten en katso lukeutuvani näihin hyväntahtoisiin hölmöihin. Mutta hiukan välillä vaikuttaa, että sellainen termi on jäänyt määrittelemättä, jolla ehkä olisi ollut käyttöä, kuin pahantahtoinen hölmö.

Ed. V. L a u k k a n e n : Arvoisa herra puhemies! Tämä lainsäädäntö on tietysti hyvin merkittävä, ja olen siihen yrittänyt paneutua mahdollisimman huolellisesti. Minun on heti alkuun myönnettävä, että totta kai tausta-ajatuksenani on se perusajatus siitä, miten suhtauduin ylipääntänsä Eta-sopimukseen. Olen sisäisesti täysin vakuuttunut, että Eta ei ole Suomen etu eikä tule koskaan olemaankaan. Silloin on johdonmukaista ensinnäkin ajatella, että ei tätä lakia tulisi säätää itsenäisesti voimaan lainkaan. Se, että Eta pakottaa Suomen tällaiseen lainsäädäntöön, vaikuttaa tietysti niin, että joudun ikään kuin väistämättä hyväksymään tämän lainsäädännön Eta-sidonnaisena. Eli siinä tapauksessa, jos Eta syntyy, Suomi on sidottu näihin ratkaisuihin. Työläs on tutkainta vastaan potkiskella. Sen takia tähän täytyy mennä siinä tapauksessa, mutta tietenkin tästä päästään aina Etassakin irti yhden vuoden irtisanomisajalla.

Mutta se, että tämän lain voimaantuloa vaaditaan valtiovarainministerinkin suulla jo 1.1.1993, antaa tietysti aiheen kysyä, että syiden täytyy siis olla jossakin muualla kuin välitön Etan vaikutus. Arvoisa herra puhemies! Arvioin tässä hieman näitä taustasyitä.

Tietysti on niin, että valtiovarainministeri Viinanen kertoi hyvin rehellisesti, että yksi syy on yksinkertaisesti se, että kun he tuolla maailmalla ovat kulkeneet, he ovat kertoneet, että tämä tulee voimaan vuoden alusta. Kyllä melkein sai sellaisen vaikutelman, että siellä on paljon rahaa, joka suunnilleen on hersymässä Suomeen, ja sitten pitäisi saada välittömästi vuoden alussa se raha tänne Suomeen, jotta Suomi pääsisi nousuun. Tätä en missään tapauksessa voi uskoa enkä ymmärtää, että näin juuri välittömästi kävisi. Mitkään talouden muut indikaattorit eivät puolla tällaista ajattelua, kun markka kelluu eikä tiedetä, mihin Suomi oikein suunnistaa.

Haluan myös vähän tarkastella tätä kysymystä kokonaisuutena sinänsä, onko tämä todellakin kansantaloudellinen etu, koska ministeri Viinanen sanoi hyvin lakonisesti, että no, tässä nyt

on ajateltu, että valuuttaa virtaisi Suomeen ja siksi tämä on hyvä asia. Mutta minusta tämä on äärimmäisen köykeistä pohdiskelua, koska ei mikään asia ole niin yksioikoinen, että on vain yksi kriteeri, jonka perusteella tämä sitten arvostellaan hyväksi, ja mitään muita kriteereitä ei olekaan.

Ajattelen ennen kaikkea niin, että tämä lainsäädäntö mahdollistaa sen, että Suomen parhaimmatkin ja menestyvimmmätkin yritykset voivat siirtyä ulkomaalaisomistukseen. Minusta tämä on todellinen vakava uhkatekijä. (Ed. Seppänen: Tässä suhdannetilanteessa vielä halvalla!) — Aivan niin, ed. Seppänen, ne menisivät todella halvalla tässä tilanteessa.

Nyt voi tietysti sanoa, että täällä esitetään paljon juuri sen takia vaatimuksia valvonnan suhteen ja sen alentamista esimerkiksi 500 työntekijään. Mutta jos olemme rehellisiä, niin tämä kaikkiaan puoltaisi juuri sitä, että Suomen pysyvä etu olisi estää näitä kauppoja. Mutta kuitenkin juuri tämä mahdollisuus pysyvästi päättää, siirtyvätkö suomalaiset yritykset ulkomaiseen omistukseen vai ei, on ikään kuin menetetty sen takia, että koko eduskunta käytännöllisesti katsoen, lukuun ottamatta näitä kahtatoista, hyväksyi Eta-sopimuksen. Näin ollen tämä on ikään kuin taakse jäänyt mahdollisuus, että Suomi pysyvästi voisi torjua tämän uhan.

Voi tietysti kysyä, miten niin yritysten siirtyminen on mahdollista. Siltä osin viittäisin vain siihen, että vaikka paljon puhutaan vapaasta kilpailusta Euroopan yhteisössä, on oikeastaan aika yllättävää, että Euroopan yhteisön direktiivi vuodelta 1989 yrityskeskittymien valvonnasta toteaa ensinnäkin selkeästi sen, että sisäisten rajojen poistaminen on johtamassa ja johtaa suuriin yritystoiminnan uudelleenjärjestelyihin yhteisössä, erityisesti keskittymiin. Tässä siis selkeästi ja rehellisesti sanotaan, mitä tapahtuu. Pienet yritykset pala palalta tippuvat pois ja tulee suuria keskittymiä. Mutta kaiken lisäksi ei tässä sanota, että se on kielteistä, vaan seuraava 4) kohta sanoo: "Tällaista kehitystä on pidettävä myönteisenä, koska se sopii tehokkaan kilpailun vaatimuksiin ja sillä voidaan edistää Euroopan teollisuuden kilpailukykyä, parantaa kasvun edellytyksiä ja nostaa elintasoa yhteisössä." Tässä siis sanotaan suunnilleen niin, että jos tulee valtavia yrityksiä, ne pystyvät paremmin kilpailemaan Japanin ja Amerikan kanssa, ja jokuhan siitä aina hyötyy.

Arvoisa herra puhemies! Rehellisyyden nimessä on tietysti sanottava, että tässä direktiivis-

sä otetaan huomioon, että voi tulla myös vahingollisia vaikutuksia tällaisessa kehityksessä. Se kuulostaa tietysti hyvältä, kun puhutaan yhteisön laajuisista keskittymistä, mutta suomalaisen yrityksen kannalta tämä on laiha lohtu, koska 1 artikkelissa todetaan, että yhteisön laajuinen keskittymä tulee kysymykseen vain silloin, kun yritysten yhteen laskettu yhteisön alueella kertynyt kokonaisliikevaihto on yli 5 000 miljoonaa ecua, joka tarkoittaa tämän päivän kurssin mukaan melko tarkkaan 32:ta miljardia markkaa. Siinä saa olla jo aika monta yritystä yhdessä eikä voida vielä puhua yhteisön laajuisesta yrityskeskittymästä, koska liikevaihto voi olla vain vaatimattomat 30 miljardia. Ymmärrämme, että tällaisia yrityskeskittymiä voi olla sitten pilvin pimein joka alalla.

Tämän kehityksen kielteisyyks käy ilmi myös siitä, että Euroopan yhteisö teki sellaisen mammuttimaisen tutkimuksen, joka kulkee Cecchinin komitean nimellä. Siinä todetaan mm. — totean vain yhtenä kurioositeettina enkä sitä tietenkään ole edes lukenut, mutta tiedän siitä yhden kohdan — että kilpailun lisääntyminen johtaa yhä harvempiin suuryrityksiin. Esimerkiksi Euroopan yhteisön maissa on 15 vetureita valmistavaa yritystä. Lopputuloksena tulee olemaan se, että Euroopassa on tilaa 2:lle. Ymmärrän sen, että jokainen voi kussakin maassa, missä näitä yrityksiä on, sanoa, että on se onni, että se toinen on sitten suomalainen yritys. Mutta jokainen myös ymmärtää, että 13 tällaista maata ponnistaa pettävältä pohjalta, koska niin ei voi käydä, vaan niitä loppujen lopuksi on vain ne 2.

Tällaisen taloudellisen kehityksen sinetöiminen tällä lailla, jota siis Eta-lainsäädäntö ei edes edellytä tässä vaiheessa, minusta on vastuuntuntoa enkä näe siinä todellakaan mitään myönteistä.

Sitten, arvoisa herra puhemies, mennäkseni vastalauseen ajatuksiini, ensinnäkin haluaisin korostaa sitä, että tämä lainsäädäntö sallisi nyt edes väliaikaisesti eli juuri nämä seuraavat kolme vuotta, jolloin suomalainen yritys kulkee taloudellisesti mitattuna halvimmillaan, yritysvalvonnan eli mahdollistaista sen, että yritykset eivät siirtyisi mistä hinnasta tahansa ulkomaalaisomistukseen. Nyt voisi ajatella, että kukaan ei vastusta tätä, että suomalainen valvontaviranomainen saa kontrolliin tällaiset yritysostot. Jos on Suomen etu, että nämä yritykset siirtyvät, ne voivat tietenkin tästä valvonnasta huolimatta siirtyä ulkomaalaisomistukseen, mutta valvonnan mahdollisuus säilyisi, joka nyt säädettäisiin.

Siksi mikään ei selitä sitä, että Kirsti Rissasen johdolla ulkomaalaisomistuskomitea esitti 200:aa henkilöä yritysrajaksi, realistinen koko, kun ajatellaan suomalaisia yrityksiä, ja hallitus tuo esityksensä, jossa tämä korotetaan 1 000 työntekijään. Tällaisia 1 000 työntekijän yrityksiä on ehkä satakunta Suomessa. Se on uskomatonta, mikä ikinä taustalla onkin, että halutaan tehdä raja-juuri näin korkealle. Sen takia olen vakuuttunut siitä, että olisi oikein, että raja alennettaisiin vähintäänkin 500:aan, mitä oppositiokin on esittänyt ja tulee luonnollisesti äänestämään sen mukaisesti. Jos kerran on vaaraa, että Suomen kansallisedut vaarantuvat, jos 1010 työntekijän yritys siirtyy ulkomaalaisomistukseen, totta kai se sama vaara piilee silloinkin, kuin vain 510 työntekijän yritys siirtyy ulkomalaiseen omistukseen.

Toisaalta haluaisin kiinteistönhankinnan luvavaraisuudesta yhtiöille ranta-alueiden osalta todeta, että juuri tällä hetkellä on todella akuutti uhka, että ulkomaalaiset yritykset, jotka saavat vapaasti Etan aikana toimia ja perustaa täällä liikkeitä, voisivat ostaa lähes konkurssin partaalla olevia, mm. lomatoimintaa harjoittavia mökkikyliä rantojen ääreltä. Eta-kilpailulainsäädäntö ei missään tapauksessa salli sinänsä tällaisia rajoituksia, mutta on selvät säännökset siitä, että jos valtio tekee nämä rajoitukset koskemaan sekä kotimaisia että ulkomaisia yhtiöitä eli ei siis diskriminoida ulkomaisia yhtiöitä, se saa tehdä näin. Se mahdollistaa todella sen, että näitä rantoja ei bisnesmielessä osteta mielin määrin ja harjoiteta sitten niitten kanssa vuokraustoimintaa tai mitä muuta toimintaa tahansa. Tässä mielessä olisi minusta tavattoman tärkeää, että 5 §:n muutosesitys menestyisi salissa.

Sitten puuttuisin vähän pienempään yksityiskohtaan. Yritysostojen osalta todetaan 12 §:ssä, että se valvonta, joka on luvallista myös Eta-sopimuksen siirtymäajan jälkeen, voitaisiin lakauttaa asetuksella. Tässä on kysymys siitä, että vaikka siirtymäajat menevät umpeen, Suomessa voitaisiin harjoittaa yritysten oston valvontaa silloin, kun ostaja on jokin muu ulkomainen yhteisö kuin Eta-valtion yhteisö. En voi ymmärtää, ettei tämä olisi sellainen asia, josta eduskunta saisi aikanaan päättää. Jos syntyisi uusia kehityspiirteitä ja suomalaisia yrityksiä alkaisi siirtyä Eta-valtioiden ulkopuolisiin omistuksiin, minusta olisi aivan luontevaa, että eduskunta vasta päättäisi, poistetaanko tämä valvonta. Siksi en voi kerta kaikkiaan hyväksyä sitä, että näinkin massiivinen kysymys säädettäisiin

pelkästään asetuksella, ilman että eduskunnalla olisi pienintäkään sananvaltaa tähän.

Ymmärrän sen, että kansanedustajat varsin usein kokevatkin olevansa vain kuin kulissi demokratialle ja silloin on oikeastaan samantekevää, tuodaanko jokin asia tänne vai päätetäänkö siitä asetuksella. Mutta haluaisin puhua ikään kuin perustuslaillisessa mielessä tästä asiasta kaikella vakavuudella. Toivon todella, että tässä suhteessa tämä muutos myös hyväksytään.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi haluaisin puhua vielä yhdestä asiasta, joka liittyy sinänsä välittömästi tähän kysymykseen. On olemassa tietysti periaatteessa mahdollisuus, että näiden puheiden perusteella ja ottaen huomioon, mitä lakivaliokunnassakin on äänestetty, suuri sali äänestäisi minun nähdäkseni Suomelle edullisella tavalla. Koska tämä on periaatteellisesti mahdollista, haluan kuitenkin puuttua siihen tosiasialliseen esteeseen, joka vaarantaa tämän hyvän mahdollisuuden toteutumisen.

On jo viitattukin siihen, että todennäköisesti moni 200 kansanedustajasta, jos he huolellisesti harkitsevat asiaa ja ilmaisevat oman vakaan käsityksensä puoltaisi Eta-sopimuksen sallimia rajoituksia. Mutta nyt kuitenkin näin ei tahdo käydä. Ed. Halonen jo viittasi siihen, että ainoa selitys voi olla ryhmäkurissa. Siksi, arvoisa herra puhemies, katson, että ryhmäkurista puhuminen liittyy välittömästi siihen, miten tämä juttu päättyy.

Eilen lakivaliokunnassa oli ed. Björkenheim hyvin paneutuneena tähän asiaan yksiselitteisellä kannalla. Hän tuki niitä opposition tekemiä ehdotuksia, joita itsekin tuin, ja hän äänesti rajoitusten puolesta. Se oli hänen henkilökohtainen kantansa, ja kukaan ei häntä varmasti missään tapauksessa painostanut. (Vasemmalta: Hän joutui sen jälkeen puhutteluun!) Minä arvostan sitä, että hän teki niin kuin hän koki oikeaksi, ja hän on varmasti hyvin ammattilainen, enemmän kuin minä, tällaisissa kysymyksissä. Tänään hän tuli lakivaliokuntaan ja ensimmäiseksi kertoi kaikille, ja siksi kerron sen myös julkisesti, että hän on täsmälleen samaa mieltä tänään kuin eilen. Kuitenkin se, mitä hän teki, oli jotakin aivan muuta. Kun hän äänesti, hän äänesti täysin vastoin sitä, mitä mieltä hän on.

Arvoisa puhemies! Luulen, että herra puhemieskin itse eilen hieman kosketteli julkisestikin tätä ongelmatiikkaa, joka liittyy siihen, onko riski, että eduskunnan arvovalta on osittain romahtanut juuri sen takia, että puhutaan yhtä ja äänestetään toista. Olen jopa ajatellut niin,

että ehkä ainoa mahdollisuus korjata tilannetta olisi se, että kansanedustajilta kielletäisiin puhuminen kokonaan. Sen jälkeen he vain äänestisivät. Näin ollen ainoa, millä he voisivat osoittaa todellisen tahtonsa, olisi painaa nappulaa ja selitykset eivät auttaisi. (Välihuuto) — Minä tunnen täällä monia, ei tämä koske vain oppositio puolueiden kansanedustajia, tiedän ryhmäkurin.

En halua nyt syyllistää ketään, siitä en misään tapauksessa puhu vaan siitä, että päätöksenteon pitäisi olla rehellistä ja aitoa. Argumentointien pitäisi olla rehellisiä, ja sitten sen pohjalta jokaisen pitäisi henkilökohtaisesti vakuuttua siitä, mikä on oikein. (Vasemmalta: Äänestetään ensin ja puhutaan sitten!) Minun on rehellisesti myös sanottava, etten todellakaan halua syyllistää ketään, koska täytyy myöntää, että vaikka meidän ryhmämme säännöissä on nimenomainen maininta, että meillä ei ole ryhmäkuria, meidän ryhmässämme vallitsevat ns. pelisäännöt, jotka vallitsevat tietysti kaikkien hallituspuolueiden kohdalla. Ne pelisäännöt valitettavasti johtavat siihen, että äänestyskäyttäytyminen ei ole sitä, mitä se muuten olisi.

Minä olen todella syvästi huolissani tästä kielteisestä kehityksestä, koska tämä todella vaarantaa sen alkuperäisen upean idean, joka meidän perustuslakeihimme liittyy. Täällä pitäisi äänestää siitä, onko Suomen kansan etu, että tiettyjä valvontoja määrätään näissä laeissa, ja 200 kansanedustajan pitäisi vilpittömästi vastata kyllä tai ei. Tähän ei saisi mikään muu vaikuttaa. (Ed. Rätty: Näin tekevät vihreät, tekevätkö kristilliset?) — Minä teen mutta en voi vastata kuin omasta puolestani, ed. Rätty. — Puhun tästä nyt kaikella vakavuudella ja uskoisin, että Suomesakin on voimia, jotka voisivat todella huolehtia siitä, että tämä uusi, paljon puhuttu poliittinen kulttuuri saisi jopa tilaa eduskunnassa.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelussa on käynyt ilmi, että lain vastustajat vastustavat samalla Eta-sopimusta ja se on peruste myös lain vastustamiselle tai toisin päin. Osa niistä, jotka suhtautuvat kriittisesti hallituksen ja valiokunnan esitykseen, ei sinänsä ole kieltämässä ulkomaalaisten omistusta vaan sen sijaan vastalauseittensa mukaisesti haluaisi, että myös osa suomalaistenkin yhteisöjen kiinteistöhankinnasta muuttuisi luvanvaraiseksi. Tämä on vastalauseiden olennaisin sisältö.

Ed. Tuulikki Hämäläinen aikaisemmin syytti hallitusrintamaa siitä, että tällä puolella tarraudutaan odotukseen kiinteistöjen arvojen noususta. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan nimenomaan opposition puolelta keskustelussa on logiikka ollut se, että odotetaan, että laki johtaa kiinteistöjen arvojen nousuun, lisää kiinnostusta, antaa tarjolle rantapaikkoja ja sitä kautta on lisäämässä rakentamista. Tämä on opposition logiikka.

Vihreät ovat vastustuksessaan aivan omalla tasollaan. He pelkäävät kaikkea rannalle rakentamista ja määrittävät jopa suhteensa koko eurooppalaiseen integraatioon tämän yhden asian perusteella. Minusta vihreiden kannattaisi rantarakentamista hieman analysoida. Ei kaikki rannalle rakentaminen ole niin pahaa kuin te haluatte antaa ymmärtää. Kaikki rantarakentaminen ei ole luonnon kannalta tuhoisaa.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Juuri ed. Vanhanen ehti todeta, että jopa suhtautuminen Etaan ja EY:hyn eräiden vihreiden piirissä määräytyy juuri nyt käsiteltävänä olevan asian perusteella. Kuulun tähän ryhmään, kuten olen jo eräissä vastauspuheenvuorossani todennut.

Minä sain iltapäivän keskustelun aikana tämän asian yhteydessä jo rasistin leiman sillä perusteella, että olen tehnyt havaintoja ympäristöni käyttäytymisestä. Tämä oli aika uskomaton väite, kun on kysymys henkilöstä, jonka ammattiin kuuluu pelkästään havainnoiminen. Tämä oli lähes käsittämätön väite ed. Niinistön taholta. En kuitenkaan tuohon puutu sen enempää, sen sijaan sen havainnon sisältöön ja siihen analyysiin, joka tästä havainnosta nousi esiin. Se on se, miksi syntyy sanotaanko saksalaisella ajatusmallilla varustetun ja suomalaisen käytännön välillä ristiriita. Se johtuu seuraavasta konstellaatiosta:

Nämä henkilöt saksalaisen perinteen mukaisesti kokevat maan omistamisen näköjään täydellisenä omistamisena, että saa pistää lapun ja aidan ja sillä tavalla rajoittaa kaikkinaisen ulkopuolisen toiminnan eli maan läpi kulkemiseen tarvitaan maanomistajan lupa. Tämä on aivan strict periaate. Sitten he tulevat suomalaiseen kulttuuriin, jossa he kuulevat, että on olemassa jokamiehenoikeudet, käsite, joka ei heille alun perin sano yhtään mitään mutta jonka he mieltävät sillä tavalla, että tulee jokamiehenoikeuksia liikkua luonnossa, käyttää luonnonvaroja jnp. Kun ei ole mitään käsitteellistä taustaa, siitä tulee hyvin väljä käsite omassa mielessä, että saa todella hyödyntää näitä ja siitä tulee arvo sinän-

sä. Toisin sanoen, kun kiinnitin itseni suomalaiseen, siis tähän saakka vuokrasuhteella, sen jälkeen voin hyödyntää suomalaista luontoa suhteellisen vapaasti. Sitten kun tulee seuraava vaihe, jossa naapurimaanomistaja ei osaa saksaa tai englantia tai ranskaa, jotta kommunikointi onnistuisi kohtuullisesti, sen asian selvittäminen, missä kuitenkin rajat kulkevat, tuottaa vaikeuksia. Tämän vain halusin tuoda esille. Tätä ed. Niinistön terminologian mukaan kutsutaan rasismitse, kun kertoo tämän. En käytä sitä kuitenkaan minään perusteena mihinkään. Totean sen vain havaintona julki.

Sen sijaan tuon julki vielä uudestaan sen näkökohtani, että luonnonsuojelullisesti minusta ollaan perimmäisten kysymysten äärellä, niin kuin olen useissa vastauspuheenvuoroissa jo todennut. Olisin nimenomaan odottanut, että Tanskan mallin mukainen ratkaisu olisi ollut se vihoviimeinen piste, johon mennään. Mutta ei, vaan nimenomaan siitä on haluttu lipsua pois päin. Tämä minusta on äärimmäisen merkittävä signaali. Se on signaali siitä, mikä suunta on. Oma pyrkimykseni on rantalain suuntaan, siis juuri päinvastaiseen suuntaan. Se koskee silloin ulkomaalaista ja suomalaista, kaikkia meitä ihmisiä, ja ideana on säilyttää luonnolle mahdollisuus.

Sitten on puhuttu, että hoidetaan asia kaavoituksella. Me istumme ed. Vanhasen kanssa ympäristöministeriön asettamassa kaavoitustyöryhmässä, joka on ollut hyvin rakentavahenkinen työryhmä, todettakoon, mutta jossa on ollut aistittavissa se, että pyrkimys on juuri pois päin kaavoituksellisista rajoituksista eikä suinkaan kohti lisäkaavoitusta, niin kuin on annettu ymmärtää. Siis trendi on jälleen pois päin siitä, miten luonnonsuojelullisesti voitaisiin asioita edistää. (Ed. Louekoski: Ja ulkomaalaisomistus aseena!) — Niinpä myös, ed. Louekoski.

Asia, joka on minua todella paljon kiusannut tämän keskustelun aikana, on se, että maatalouden ja maanomistuksen piirissä on puhuttu siitä, että luottojen vakuudet eivät riitä. Missä niitä reaalivakuuksia on tällä hetkellä? Reaalivakuuksia on monilla nimenomaan rantaomistuksessa. Silloin kun myydään 200 000—300 000 markalla pienehkö rantatontti, sellainen jossa on kohtuullisesti rakennusoikeutta, että sen mökin saisi, siinä on maalla aika iso hehtaarihinta ja siinä on sitä reaalivakuutta.

Täällä kävi muutama vuosi sitten kasinopelikauden huippuhetkenä Nippon Life Insurancen pääjohtaja ja häneltä eräässä tilaisuudessa oli

kysytty, mikä olisi sellaista, mihin olisitte valmis Suomessa investoimaan, mitä pitäisitte varmana investointina, missä varmasti ette pitkällä aikavälillä häviäisi. Vastaus oli ollut välittömästi, että suomalaiset rannat ja lisäksi minun prokuraani riittää ostamaan ne kaikki. Toisin sanoen tämä olisi ilman muuta spekuloinnin kohde, jos näin ajatellaan. (Ed. Seppänen: Onneksi ostivat Kansallis-Pankin!) — Onneksi ostivat Kansallis-Pankin ja huonosti kävi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi oma suhtautumiseni kaikessa riippuu siitä, millä tavalla tänään ja ensi viikon alussa tässä käy, suhtautumiseni hyvin paljon näihin integraatioasioihin, joissa näen toki vielä paljon myönteisiäkin mahdollisuuksia eikä aina kaikki ole kielteistä.

Vielä lopuksi, kun ed. Paloheimo siteerasi aiemmin tapahtunutta, todettakoon, että muutama vuosi sitten maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee tätä asiaa perusteellisesti ja oli yksimielisesti sillä kannalla, jonka ed. Rajamäki jo ehti julkituoda.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tämä ulkomaalaisomistuksen vaikutus hintabuumina on hyvin merkittävä ja sillä on myös liittymäkohtia maata omistavien ja omistamattomien välisen vastakkainasettelun korostumiseen Suomessa. Tässä mielessä juuri rantojen ulkomaalaisomistus hintakehityksen kautta lisääi sitä. Mutta MTK:n ja ilmeisesti myös keskustan piirissä on myös muita suunnitelmia jokamiehenoikeuden suhteen, joka täällä on vilahdellut ja myös ed. Pulliaisen puheenvuorossa tuli esille. Nimittäin Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen tuoreessa julkaisussa Metsäsektorin tulevaisuudenkuva esitetään sanatarkasti seuraavaa:

”Lievempi muoto jokamiehenoikeudesta olisi sellainen, että voitaisiin määrätä, minä kellonakoina, viikonpäivinä tai vuodenaikoina metsää käytetään tai että luonnon käyttäjällä olisi ilmoitusvelvollisuus käyttöoikeestaan metsänomistajalle, mutta metsänomistajalla ei olisi oikeutta evätä käyttöä. Jokamiehenoikeus voitaisiin rajata myös kuntakohtaiseksi, jolloin oikeus koskisi vain kussakin kunnassa pysyvästi asuvia.”

Hyvin pitkälti kyseessä on ilmeisesti myös sellainen strategia MTK:n ja keskustan osalta, että ulkomaalaisomistuksen suhteella jokamiehenoikeuteen tullaan myös ratsastamaan jatkossa ja ulkomaalaisomistusta tullaan käyttämään myös perusteena sille, että jokamiehenoikeudesta tulisi säätää lakitasolla, jolloin sitä päästään

myös rajoittamaan. Tässä asiassa on hyvin laajoja yhtymäkohtia ja analyysitarpeita.

Ed. Vilja nen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Pulliaisen puheenvuorosta kävi ilmi, että hän vastustaa tätä lakia luonnonsuojellisin perustein. Perusteita ei ilmennyt, minkä takia ed. Paloheimo vastustaa tätä. Hän epäili, että täällä on horjuvia edustajia. Tuskin tämän keskustelun jälkeen kukaan enää horjuu, vaan on tullut täysin selväksi se, mikä tällä opposition vastalauseella on taka-ajatuksena.

Ed. V. Laukkasen puheenvuoroon yhdyin siinä kohdin, kun hän epäili, että ed. Björkenheim on enemmän asiantuntija tässä kysymyksessä. Minä myös uskon, että hän on enemmän asiantuntija.

Valitettavasti ed. Hämäläinen on poistunut, mutta hän epäili, että keskusta on tämän lain kannalla sen takia, että se on viimeinen oljenkorssi ja estää keskustalaisia hukkumasta. Tässä myös ilmenee se, että sosialidemokraateilla ilmeisesti on tarkoitus keskustalaiset ja yleensä maaseudun ihmiset hukuttaa. Ensin te ajatte maataloustuotannon alas ja sen jälkeen te otatte maanomistusoikeudet pois.

Mitä tulee jokamiehenoikeuksiin, maaseudun ihmiset haluavat, että jokamiehenoikeudesta pidetään kiinni. Missään vaiheessa ei ole käynyt ilmi, että jokamiehenoikeudet poistuisivat. Voitte olla varmoja siitä, että mikäli demarit eivät onnistu keskustan hukuttamisessa, niin näin on myös jatkossa.

Ed. Halonen: Arvoisa puhemies! Koetin pyytää tätä puheenvuoroa vain vastauspuheenvuoroksi, mutta kun tässä nyt nämä melkein kaksosilta kuulostavat edustajat Vanhanen ja Viljanen ovat sen jälkeenkin kommentoineet sosialidemokraatteja, en malta olla sanomatta, että olisi kyllä hyvin mielenkiintoinen psykologinen tutkintatilanne, mikä saa sinänsä niin mukavat miehet yhtäkkiä näkemään punaisia peikkoja kaikkialla, kun he kuitenkin valiokuntavaiheessa vaikuttivat vielä suhteellisen ajattelevilta. Mutta jospa voisın koettaa rauhoittaa.

Ensinnäkin minä olen Etan kannalla. Olen äänestänyt sen puolesta. Toiseksi olen ollut myös EY-jäsenyyden hakemisen kannalla. Minun mielestäni on ollut ihan oivallinen aika hakea silloin, kun pitää, kun ruotsalaisilta petti pinna. Kolmanneksi minä olen sitä mieltä, että sen jälkeen, kun on neuvoteltu, katsotaan, mikä on lopputulos. Neljänneksi olen sitä mieltä, että

aion pitää kiinni sekä omistani että myös suomalaisten oikeuksista kaikin mahdollisin keinoin, mitkä ovat laillisia. Minä aion pitää niistä kiinni niin Etan kuin EY:nkin piirissä.

Mitä tulee sosialismilla pelotteluun, minun pitää kyllä valitettavasti kertoa ed. Vanhaselle sekin kauhea tosiasia, että niin Euroopan neuvostossa kuin EY:ssäkin he ovat kyllä iso ryhmä, EY:ssä taitavat olla vielä isoin ryhmä, joten minä löydän paljon helpommin siellä vielä kaiken lisäksi aatetovereita kuin moni muu. Toinen semmoinen ryhmä, joka siellä on hyvin edustettuna, on juristit, ja sosialistinen juristi vasta siellä tuntee olevansa kotonaan, mutta siitä huolimatta minä olen epäileväinen. Sen vuoksi minä olen epäileväinen, että minusta tuntuu, että Suomea myydään kiloittain ja vähittäin jatkuvasti joka suuntaan sen vuoksi, ettei jakseta itse yrittää. Tämä hallituksen esitys on erinomainen osoitus siitä, että tästä kuvitellaan jotenkin kikkailemalla saatavan nyt helpolla rahaa. Näin ei pidä tehdä sen vuoksi, että kysymys on arvoista, joita ei voida sitten enää korvata.

Me otimme esimerkin. Kysyimme valiokunnassa asiantuntijalta, joka oli ollut valmistelussa tätä, onko viime noususuhdanteen aikana tapahtunut kiinteistöjen hinnannousu sellainen hinnannousu, joka olisi oikeuttanut tämän lain puitteissa ryhtymään joihinkin toimenpiteisiin. Vastaus oli "ei". Minä ihmettelen, kuinka paljon hintojen pitäisi nousta, jotta niihin olisi voitu puuttua.

Ed. Paloheimo: Arvoisa puhemies! Koska vastauspuheenvuoroja jaetaan niukasti, käytän lyhyen varsinaisen toisen puheenvuoron ensinnäkin puolustellakseni hieman ed. Pulliaista häntä vastaan esitettyjä syytöksiä vastaan, jotka koskivat ed. Pulliaisen oletettua rasismia. Rajoittavilla asenteilla on ainakin kolme nimitystä. Ensimmäinen on spesistit, joiksi kutsutaan ihmisiä, jotka pitävät ihmistä arvokkaampana kuin muita elollisia olentoja. Rasisti pitää jotakin rotua arvokkaampana kuin muita, ja natsisti tai natsi pitää jotakin kansallisuutta arvokkaampana kuin muita.

Tässähän oli kysymys kai saksalaisista, jotka ovat samaa rotua kuin me, joten siinäkin suhteessa ed. Niinistön huomautus oli virheellinen, niin että ed. Pulliaista kai nyt ei ainakaan rasistiksi voisi sillä perusteella syyttää eikä minusta muutenkaan millään nimityksellä ainoastaan sen perusteella, että ed. Pulliainen tekee havaintoja ympäristöstään. Tämä siitä.

Ed. Vanhanen väitti täällä, että vihreät ovat katsooneet, että millekään rannalle ei saisi rakentaa mitään. Se ei pidä paikkaansa. Olen jättänyt eriävissä mielipiteessäni, siis talousvaliokunnan lausunnon eriävissä mielipiteessä, seuraavan huomautuksen: "Työryhmien tavoitteeksi tulisi asettaa maisemansuojelulaki, johon sisällytettäisiin rannat ja muut etäälle näkyvät maastokohteet, esimerkiksi tunturien ja korkeiden kallioiden lakialueet sekä luonnonkauniiden soiden reunat. Nämä alueet pitäisi pääsääntöisesti suojella kokonaan rakentamiselta. Kun poikkeuksia tästä peruslinjasta tehdään, tulee näiden poikkeusalueiden sijainti ja rakentaminen hoitaa erityisellä hienovaraisuudella ottaen maiseman esteettiset arvot tarkoin huomioon." Tähän käsitykseen ymmärtääkseni yhtyvät kaikki vihreän ryhmän kansanedustajat. Siis kysymys ei ole suojelemisesta kokonaan vaan pääsääntöisestä suojelamisesta siten, että valittaisiin tarkoin ne kohdat, joihin voidaan rakentaa, ja loput alueet jätettäisiin rauhoitetuiksi. Näin ollen niille alueille, jotka olisivat valittuja, voitaisiin rakentaa rantaankin saakka.

Lopuksi ed. Björkenheimille, joka ei näytä olevan täällä salissa. Minä toivoisin, että Suomen keskustan piiristä löytyisi nyt sellaisia ihmisiä, jotka eivät sentään ole myymässä kaikkein arvokkaimpia asioita — tässä on kysymys suurin piirtein itsenäisyyden veroisesta asiasta — eivät olisi myymässä kaikkein arvokkaimpia asioita sellaisten seikkojen takia, jotka liittyvät lähinnä johonkin sen tyyppiseen, että ryhmätoverit eivät puhu muutamaan päivään tai katselevat muualle, kun mennään kahvilaan, tai eivät oikein halua istua samassa kahvilan pöydässä. Jotta tammöisiltä hirvittävyysiltä välttyttäisiin, kun nämä ihmiset ovat nyt ottamassa kantaa tämän suuruusluokan asioihin, joista tässä on nyt kysymys, toivoisin, että Suomen keskustasta löytyisi lisää sellaisia ihmisiä, jotka tukisivat ed. Björkenheimiä kuuntelemaan omantuntonsa ääntä ja äänestäisivät myös itse siinä äänestyskäsissä, joka tulee toisessa käsittelyssä, siten että meillä olisi vielä mahdollisuus muuttaa tätä lakia järkevämmäksi.

Ed. Haavisto: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron voidakseni vastata ed. Vanhaselle, joka toivottavasti jossakin kuuntelee tätä. Huomaan, että kun puhutaan maankäytön ohjauksesta, niin tullaan hyvin herkäälle alueelle. Ed. Vanhanen oli ed. Viljasen tavoin selvästi kiihdyksissä, että jossakin kolisee nyt sosialismin

luuranko ja jostain aukeaa kaappi ja uuranko tulee esiin. Minä puolestani myönnän, että olen kiihdyksissä siitä, että katson keskustan toiminnan epäisänmaalliseksi tässä kysymyksessä. Tätä ei ole nyt harkittu loppuun sillä puolella.

Kun ed. Vanhanen ihmetteli, että kontrolliin on nyt tarkoitus opposition vastalauseen mukaan saattaa myös suomalaisyritykset, niin se ei todellakaan ole sosialismia, ellei Tanska ole sitten sosialistinen valtio. Se on se tapa, jolla voidaan kontrolloida sekä kotimaisia että ulkomaisia yrityksiä, koska niitä ei voi tässä suhteessa erotella. Jos keksitään parempi tapa, niin kyllä minä luulen, että vihreät saadaan siihen heti mukaan. Toivon, että tästä voidaan keskustella, mutta se on ainoa keino, joka on löydetty Tanskassa suhteessa EY-direktiiveihin.

Toinen asia: Ed. Vanhanen kehotti vihreitä analysoimaan rantalakia ja sen tarvetta, ja se on todella keskustelu, jota pitäisi käydä. On aivan totta, että usein se käsitetään liian mekaanisesti, ja viittaa nyt ed. Paloheimon puheenvuoroon, jossa selitettiin tarkemmin, mitä se voisi tarkoittaa: maisemansuojelulakia. Siinä tietysti pitää käyttää harkintaa, paikallisia olosuhteita, sen pitää olla sovellettavissa erilaisiin tilanteisiin ja muuta. En itsekään missään tapauksessa kannata mekaanista järjestelyä, mutta on selvästi tarpeita Suomessa suojella muutakin kuin se 5 prosenttia, joka nyt on rantojensuojeluohjelmien piirissä.

Ed. Aittomien: Herra puhemies! SDP:n taholta väitetään, että tässä tulee hintabuumeja ja maanomistajat pyrkivät siihen. Se on virheellinen ajatus. Hintabuumi voisi tulla vuonna 96, jos olisi toimittu alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Nyt jos laki astuu voimaan ensi vuoden alussa tai alkupuolella, mitään hintabuumia ei tule, mutta rosvobuumi kyllä. Euroopalaiset ostavat nälkiintyneiltä ja velkaantuneilta suomalaisilta puoli-ilmaiseksi ja nimenomaan bisnestarkoituksessa. Tästä on kysymys.

Kysyntää nimittäin on. Poiketessani Honkarakenteen toimistossa Lempäälän Moiossa, mistä alkaa Kuljun moottoritie Tampereella, kuulin — siellä on myyntipiste — että viime kesänä erityisesti saksalaiset turistit säännönmukaisesti poikkisivat tutustumassa piirustuksiin ja juuri tältä pohjalta, että Suomessa osto on mahdollista tulevaisuudessa. Kysyntää siis on, mutta hintabuumi olisi vasta vuonna 96. Nyt on rosvobuumi, kun tämä laki hyväksytään.

Herra puhemies! Nämä vastalauseissa olevat lakiehdotukset eivät auta yhtään mitään. Se on politiikkaa, ja tässä on nimenomaan esimerkiksi vihreillä tarkoitus se, että he saisivat omia suunnitelmiaan ja tavoitteitaan toteuttaa jonkun tanskalaisen mallin kautta. Ei ole mitään muuta mahdollisuutta, herra puhemies, kuin hylkäys. Toisin sanoen minä en tee mitään eroa vastalauseeseen ja valiokunnan mietinnön välille. Se on keltaista väriä ja kolmannessa hylkäys. Se ei tule menemään läpi, mutta saa ainakin omalletun-
nolleen rauhan.

Ed. Hä mäläinen: Herra puhemies! Minä puolestani en välttämättä väittäisi, että syntyy sen paremmin ostoryntäystä kuin hintabuumiakaan. Olen kuitenkin ollut aistivini, että tämän lain kiirehtijät sitä tuntuvat odottavan. Olen kuunnellut keskustelua välillä työhuoneessani papereitani järjestellen ja kuunnellut kuin kumpujen yöstä niitä vanhoja sosialistipelkoja. Tulkitsen niin, että argumentit tämän lain valiokunnassa saaman muodon puolustamiseksi ovat viime vaiheessa jääneet vähiin ja puolustus pitää sitten naamioida näillä puheilla, jotka kuulun jo aikojia ohitetun. On nähty takinkääntöjä, on nähty yönylinukkumisia siinä vaiheessa, kun tämä laki on saanut valiokunnassa viimeistä muotoaan.

Se on sillä tavoin valitettavaa, että se ei anna oikein uskottavaa kuvaa siitä tavasta, jolla Suomen parlamentti erään kaikkien vuosikymmenten tärkeimmistä lakiesityksistä käsittelee, eikä anna vakuuttavuutta myöskään lopputuloksensa.

Ed. V. L a u k k a n e n: Arvoisa herra puhemies! Ed. Aittoniemen puheesta tuli mieleeni vain, että ministeri Pokkakin on juuri puhunut siitä, että nyt pitäisi rauhoittaa tämä tilanne, kun maa ja kaikki kiinteistöt ovat niin tavattoman halpoja, ettei kauppooja tehtäisi nyt ja etteivät pankit realisoisi omaisuutta kahden vuoden aikana. Tämä on siis tavoite, ja ed. Aittoniemi on aivan oikeassa: Suurin uhka on se, että kaikki menee pilkkahintaan. Kuitenkin sitten toisella kädellä samanaikaisesti toteutetaan lainsäädäntöä, joka juuri mahdollistaa sen, ja sitä ei käytännössä voida estää, että nämä maaomaisuudet ja huonosti pärjäävät yrityksetkin ehkä joissakin tapauksissa ostetaan pilkkahinnalla.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotukset laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 324

Sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 58

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintö n:o 58.

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a: Arvoisa puhemies! Tämäkin hallituksen esitys tapaturmavakuutuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi kuuluu sarjaan, jossa eduskunta ja erityisesti sosiaali- ja terveystoimikunta on pakotettu tekemään mittavia ja merkittäviä muutoksia erittäin lyhyellä aikavälillä. Valiokunta sai tämän asian käsiteltäväksi vasta tänään, ja tilanne oli todella sellainen, että meillä jäi merkittäviä asiantuntijoita kuulematta valiokunnassa tämän asian johdosta, koska tämä haluttiin viedä väkisin eteenpäin siten, että se saadaan voimaan ensi vuoden alusta.

Täytyy todeta, että tämä lakiesitys on allekirjoitettu ministerin taholta 27.11., ja todella hallituspuolueet halusivat sen väkisin viedä lävitse. Kuitenkin lakia on valmisteltu seitsemän vuotta. Huom! Toivon, että kaikki kuulevat: Seitsemän vuotta tätä lakiesitystä on valmisteltu. Kuitenkaan hallitus ja sen ministerit sen paremmin kuin sosiaali- ja terveystoimistönkään eivät valitettavasti ole pitänyt millään tavalla tarpeellisenä sitä, että esimerkiksi eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikuntaa olisi riittävästi varhaisessa vaiheessa syksyllä informoitu tämän lain valmistelusta ja kerrottu, että tämä laki halutaan ehdottomasti saattaa voimaan tämän vuoden lopussa tai ensi vuoden alusta. Näin ollen keskellä kaikkein kiivainta työrupeamaa me joudumme tämän tosiasian eteen. Kuitenkin valmistelutyö on tehty jo niin pitkälle, että esimerkiksi soveltamisohjeet on tapaturmavakuutuslaitosten liiton osalta jo valmisteltu jo valmiiksi. Eli kysymys ei myöskään ole siitä, etteikö olisi voitu antaa sosiaali- ja terveystoimikunnalle tarvittavaa informaatiota, mutta näin ei ole tapahtunut.

Kuten vastalauseesta käy ilmi, me vasemmistoliiiton edustajat sosiaali- ja terveystalioikunnassa paheksomme tällaista menettelyä. Haluan sen vielä kerran täällä todeta. Tämä on väkivaltaista asioiden käsittelytapaa, ja tämä todella merkitsee sitä, että täällä hyväksytään se, että eduskunta on pelkkä kumileimasin, joka tekee, niin kuin hallitus kääkee, ja omaa tahtoa ja ryhtiä ei löydy. Valiokunnan varapuheenjohtaja Taina, joka istuu paikalla, tietää aivan hyvin, millainen kädenvääntö tästä on valiokunnassa käyty.

Tämän lain keskeinen muutos nykyiseen verrattuna on se, että tapaturmaeläkkeen enimmäismäärän tasoa alennetaan nykyisestä 85 prosentista 70 prosenttiin vuosityöansioista eläkkeen saajan täytettyä 65 vuotta. Tämäkin on tietysti hyvin erikoista, että korvaustaso sitten vähenee, kun tämä ikä on tullut täyteen. Tämä merkitsee vastaavasti paineita työeläkepuolella, koska tapaturmavakuutuslain nojalla saatuja työkyvyttömyyseläkemääriä ja työeläkekorvauksia yhteensovitetään, joten sillä tavoin kaikki ne säästöt, mitä tästä ehkä ajatellaan tulevan, eivät välttämättä olekaan säästöjä.

Mutta kuitenkin minusta hyvin merkittävää on se, että tällä hetkellä työtaturmistusta, työperäisistä sairauksista ja ammattitaudeista aiheutuu yhteiskunnalle vuosittain noin 75 miljardin markan kustannukset. Meidän mielestämme tässä on aivan liian vähälle huomiolle jäänyt se, että yhteiskunnan pitäisi huomattavasti syvemmin paneutua siihen, että voitaisiin ennalta ehkäistä niin työtaturmia, ammattitaupeja kuin vastavia, jotta sitä kautta saataisiin todellisia säästöjä aikaan. Nämä säästöt, joissa nyt korvaustasoa näille eläkkeen saajille heikennetään, eivät meidän mielestämme ole todellisia säästöjä, joihin yhteiskunnassa pitäisi päästä. 75 miljardia markkaa kustannuksia tulee erilaisista syistä työperäisten sairauksien, työtaturmien ja ammattitautien vuoksi sairauslomakustannuksina ja vastaavina. Ne ovat niitä todellisia kustannuksia, ja niihin pitäisi päästä puuttumaan.

Samoin tässä esityksessä ollaan heikentämässä haittarahaa, ja haittarahaa koskevien säännösten muuttaminen nopeasti kuolemaan johtavien ammattitautien osalta johtaa meidän mielestämme sosiaalisen epäoikeudenmukaisuuden lisääntymiseen. Haittaraha laskisi yhden viidestä kuudesosan nykyisestä korvaustasosta niiden henkilöiden osalta, jotka saavat haittarahan päivärahakauden jälkeen.

On muistettava, että esimerkiksi asbestin kanssa työskentelemään joutuneet saavat vaka-

via sairauksia, syöpäsairauksia, jotka johtavat hyvin lyhyellä aikavälillä valitettavan usein kuolemaan. Me saimme Työterveyslaitoksen edustajalta professori Huuskoselta kirjallisen lausunnon, mikä on tilanne nimenomaan asbestin aiheuttamissa syöpätapauksissa maassamme 90-luvulla ja 2000-luvun alussa. On aivan selvää, että asbestista aiheutuvien syöpätapausten huippu tullaan saavuttamaan vasta 2000-luvun puolella. Esimerkiksi mesoteliomasyöpätapauksia professori Huuskosen mukaan arvioidaan 90-luvun lopulla vuosittain maassa tulevan ilmenemään 50—70. Vastaavasti keuhkosityöpätapauksia ilmenee tämän vuosikymmenen lopulla vuosittain noin 100—150, asbestin aiheuttamaa ammattisyöpää.

Kuten sanoin, esimerkiksi mesoteliomapotilaiden keski-ikä on noin 60 vuotta, ja heistä nuorimmat potilaat ovat 40-vuotiaita. Heidän jäljellä olevan elinikänsä mediaani oireiden alkamisesta on noin yksi vuosi, eli tämä merkitsee sitä, että puolet sairastuneista kuolee vuoden kuluessa oireiden alkamisesta. Voi sanoa, että kahden vuoden kuluttua diagnoosin toteamisesta on elossa noin 15 prosenttia tapauksista ja viiden vuoden kuluttua ainoastaan 5 prosenttia.

Kun tässä laissa aiotaan säilyttää edelleen se tilanne, että haittarahaoikeus syntyy vasta päivärahakauden jälkeen eli vuosi taudin ilmenemisen jälkeen, se merkitsee, että puolet esimerkiksi mesotelioma-ammattitautia ja lähes puolet keuhkosityöpäammattitautia sairastavista tulee jäämään tämän haittakorvauksen ulkopuolelle siitä yksinkertaisesta syystä, että he eivät enää silloin ole elossa. He ovat jo valitettavasti haudassa.

Muun muassa tästä syystä me teimme esityksen valiokunnassa. Sosialidemokraatit ja vasemmistoliiiton edustajat olivat sitä mieltä, että haittarahaoikeuden pitäisi tulla välittömästi, kun tällainen ammattitauti todetaan, koska todennäköisyys on suuri, että kyseinen henkilö, joka jo kärsii hirvittävästi, kun hän tietää myös oman tulevaisuutensa ja lyhyen jäljellä olevan elinikänsä, ei edes itse pääsisi lainkaan siitä hyötymään.

Kun joidenkin mielestä on oikeudenmukaista, että tämä haittaraha maksetaan vasta päivärahakauden jälkeen ja saavathan sen edes jälkeenjääneet ja omaiset, niin minusta se on kyllä vähintäänkin kyynistä suhtautumista tähän asiaan. Totta kai se on omaisillekin joku helpotus ja korvaus. Haluan nimenomaan korostaa, että tässä on kyseessä työperäinen sairaus, siitä aiheutuva syöpä ja vääjäämätön ja nopeasti kuo-

lemaan johtava tapaus. Omaiset joutuvat tietysti seuraamaan myös viime vaiheet ja tällä tavoin saavat taloudelliseen tilanteeseensa helpotusta. On tietysti selvää, että raha ei korvaa elämää koskaan, mutta joka tapauksessa kohtuullista olisi ollut määrätä niin, että haittaraha saadaan välittömästi, kun tapaus tulee ilmi.

Jotkut ovat myös yrittäneet väittää, että kysymyksessä olisi haittarahan ylimitoitus. Kun nämä summat liikkuvat 200 000:n, korkeintaan 300 000 markan paikkeilla, ei varmastikaan voida puhua mistään ylimitoitetusta korvauksesta hengen ja terveyden menetystä arvioitaessa. Haluan muistuttaa siitä, mikä tuli asiantuntijalausunnossa ilmi, että esimerkiksi liikenneturvallisuusasiassa, kuten siltahankkeissa, on arvioitu ihmishengen arvo ja siellä ihmishengen arvoksi lasketaan useita miljoonia markkoja, siis silloin kun siltoja rakennetaan ja liikenneturvallisuudesta on kysymys. Mutta näiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat tehneet työtä asbestin parissa ja joiden kohtalo todella on lähes puolessa tapauksista nopeasti kuolemaan johtava sairaus, puhutaan suurista summista, kun puhutaan paristasadastatuhannesta markasta. Minusta on erittäin valitettavaa, että tällaista ilmenee.

Arvoisa puhemies! Olisin halunnut kiinnittää huomiota siihen asiaan, joka käy myös ilmi valiokunnan mietinnöstä. Tästäkin saimme myös perustuslakivaliokunnalta lausunnon, ja eriävä mielipide on jätetty vasemmistoliiton, sosialidemokraattien ja SMP:n edustajilta. Nimenomaan 65 vuotta täyttäneiltä tullaan tapaturmaeläkkeen enimmäismäärää laskemaan 70 prosenttiin. Se merkitsee, että heidän kohdallaan etuutta heikennetään eräissä tapauksissa, jolloin tapaturma ja ammattitauti on tapahtunut ennen lain voimaantuloa, eli voi sanoa että takautuva heikentyminen tulee. Tähän mm. viitaten eriävässä mielipiteessä katsottiin, että tämä olisi tullut säätää perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Mutta tämähän ei perustuslakivaliokunnassa saanut suosiota eikä mennyt lävitse.

Arvoisa puhemies! Ei tässä laissa kaikki huono ole. Tässä on myös parannuksia, ja kiistatta myönnän myöskin ne. Muun muassa rikoksen uhrin asema silloin, kun esimerkiksi joutuu työmatkallaan tai työpaikallaan pahoinpidellyksi, paranee tämän lain voimaan tullessa aivan selkeästi. Esimerkiksi tiedämme, että monet poliisit, bussinkuljettajat ja varsinkin psykiatrisissa sairaaloissa ja tapaturma-asemilla ja vastaavilla terveydenhuoltohenkilökunta joutuvat valitettavasti silloin tällöin asiakkaidensa pahoinpitele-

mäksi. Tähän asti heidän kohdallaan korvausta on joutunut anomaan rikosvahinkolain mukaan, kuitenkin siten, että vuoden 1991 alusta voimaan tulleella uudistuksella rikosvahinkolakia ja sairausvakuutuslakia muutettiin niin, että rikoksen uhri saa rikoksella aiheutetusta työansion menetyksestä päivärahaa sairausvakuutuslain nojalla. Tämä parannus on olemassa, mutta näiden muiden kulujen ja korvauksien osalta on ollut ongelmia.

Tässä suhteessa nyt tapahtuu kieltämättä parannus. Mutta kuten sanoin tässä on vähintään kaksi ongelmallista kohtaa: 18 a § ja 18 b §, joihin tulemme toissa käsittelyssä tekemään muutosehdotukset.

Arvoisa puhemies! Ennen kaikkea juuri se, että laki valmistellaan tällä tavoin, jolloin valiokunnalle ei jää riittävää valmistautumisaikaa, on mielestämme hyvin arveluttavaa. Tästä syystä olimme jopa sitä mieltä, vasemmistoliiton edustajat sosiaalivaliokunnassa, että nämä olisi tullut hylätä, voi sanoa että hylätä yksinkertaisesti sen takia, että ei anneta todellista mahdollisuutta paneutua lakeihin ja hallituksen esityksiin ja kuulla riittävästi asiantuntijoita.

Alkaa olla aika masentavaa, jos eduskunnassa joutuu jo valiokuntavaiheessa antaman periksi ja turhautumaan siihen, ettei ole tarkoitukseen, että kansanedustajat saavat paneutua asioihin ja ottaa hallituksen esitykset vakavasti ja yrittää todella paneutua näihin asioihin, jos tavoitteena on väkisin ja nopealla aikataululla runnoa läpi sellaisia lakeja, joilla ei todellisuudessa ole kiire. Kyllä minä ymmärrän, että on sellaisia budjettilakeja, joilla on taloudellista merkitystä ja jotka on saatava voimaan.

Mutta on se mielenkiintoista, että esimerkiksi budjettiakaan emme saa tämän vuoden lopulla voimaan, vaan sitä varten kokoonnumme tänne tammikuulla. Olisi ollut aivan yhtä kohtuullista, että eduskuntatyössä olisi mahdollista myös se, että voimme myös muita asioita käsitellä, sen sijaan että pelkästään lyömme budjetin lukkoon. Kyllä minusta se on outoa. Minä pahoittelen suuresti näitä menettelytapoja, joita tämän porvarihallituksen ja valiokunnan porvarienemmistön toimesta jatkuvasti sosiaali- ja terveysvaliokunnassa harjoitetaan.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Ed. O. Ojala piti erittäin hyvän ja perusteellisen puheenvuoron, joten korostan vain muutamia hänenkin puheenvuorossaan esille tulleita asioita. Eli tärkein lähtökohta on

se, että työtapaturmat ja työssä aiheutuvat ongelmat aiheuttavat työpäivien menetyksinä, ennenaikaisina eläkkeellesiirtymisinä ja ennenaikaisina kuolemina 75 miljardin markan kustannukset vuodessa. Näiden pienentäminen on ensisijainen tavoite, ja tähän voidaan päästä eli myös tapaturmavakuutuslain mukaisia menoja pienentää sillä, että kiinnitetään huomiota ennalta ehkäisyyn, paneudutaan todella ennalta ehkäisyyn. Tämä olisi oikea tie edetä, jos halutaan tapaturmavakuutusmenoja pienentää.

Mutta hallituksella on tässä asiassa niin kuin kaikissa muissakin tämä hölmöläisen täkinjatkopolitiikka: Leikataan toisesta päästä ja siirretään toiseen päähän, ja lopputuloksena on se, että kustannukset sen kuin kasvavat.

Me pyysimme prosenttijakautumaa siitä, millä prosentilla tapaturmaeläkkeitä on myönnetty. 100 prosentin eläkkeitähän on hyvin vähän. Mutta sellaista tilastoa meille ei esimerkiksi ollut mahdollista jakaa, koska sitä ei ole tehty, mutta sehän kertoisi siitä tilanteesta, mikä on. Oma kokemukseni on se, että on erittäin vaikea saada työstä johtuvaa tapaturmaa tai ammattitautia hyväksytyksi tapaturmavakuutuslain mukaan.

Herra puhemies! Haluan tuoda vielä esille näkökohtia tästä tilastosta, minkä nyt onnistuimme Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta saamaan. Tässä on markkamääräiset jakautumat ja ikäjakautumat. 0—500 markan suuruisia tapaturmaeläkkeitä on lukumääräisesti eniten: 3 700; 500—1 000 markkaan 3 200. Kun mennään yli 1 000 markan kuukaudessa, niitä on enää 2 000. Kun mennään yli 2 000:n, on 1 000. Kun mennään yli 4 000:n, on 452. Kun mennään yli 10 000:n, on 318. Yli 15 000:n on vain 58 tapaturmaeläkettä. On syytä muistaa, että tämä todella johtuu työstä eikä mistään muusta ja nämä ovat usein todella vaikeita tapaturmia ja tekevät ihmisen elämästä hyvin vaikean loppuiäksi. Esimerkiksi jos onnettomuudessa menettää molemmat jalkansa, kyllä siitä pitäisi saada korvausta.

Tämä voi nuorena tapahtua. Meillä on alle 16-vuotiaita tapaturmaeläkkeellä olevia 13. Suurin osa on 40—49-vuotiaita, heitä on noin 2 500. Näin nuorella iällä jo työkyvyn menettäneenä on monta kertaa varsin vaikea tulla toimeen. Tietysti kaikki näistä eivät ole niin pahasti vaurioituneet, että he olisivat joutuneet jättämään työelämän. Mutta tämä kuvastaa kuitenkin niitä vaikeita tilanteita, mitä saattaa eteen tulla.

Ammattisyöpäasiat ovat varsin vaikeita. Ed. Ojala kuvasi ne perusteellisesti. Se, mikä mieles-

täni tässä on ikävimpiä asioita ja todella tuntuu pahalta, että näin voidaan tehdä, ovat juuri asbestin aiheuttamista syövistä maksettavat haittarahat. Asbestiohjelman puitteissa, jota Työterveyslaitos on toteuttanut vuodesta 1987 alkaen, on mielestäni tehty erittäin hyvää työtä. Valitettavasti sen tuloksena on näitä alkanut löytyä enemmän. Mutta tosiasiaan on juuri se, että 60- ja 70-luvulla asbestia eniten käytettiin, ja kyllähän nämä varmasti osittain olisivat muutenkin tulleet eteen. Niitä kuolemantapauksia ei varmasti voida välttää.

Nyt lopultakin 20 vuoden työn jälkeen on ruvettu tunnustamaan, että asbesti todella aiheuttaa nämä syövät johtaen hyvin nopeasti kuolemaan. Nyt kun tiedetään, että näiden määrä tulee kasvamaan ja olemaan suurimmillaan, kun mennään vuoden 2 000 paremmalle puolelle, heikennetään haittarahaa. Siis haittaraha tulee tämän jälkeen pienenevänsä yhteen viidesosaan tai yhteen kuudesosaan siitä, mitä se muuten olisi. On tietysti hyvä, että se saadaan nopeammin maksuun, mutta se ei ole riittävä perustelu, kun samalla pyritään siihen, että suurin osa jää kokonaan korvauksetta. Kun tauti etenee nopeasti, niin monta kertaa perhe on joutunut tekemään suuria uhrauksia tämän sairastuneen hoidossa. Kun kuolema koittaa varsin nopeasti, ne haitat jäävät korvaamatta, jollei tätä voi myöskin jälkikäteen maksaa ja riittävän suurena.

Tämän lain käsittely on ollut myöskin erittäin puutteellista valiokunnassa. Koska olen tätä asiaa aikaisemmin monen muun asian yhteydessä käsitellyt, niin tässä yhteydessä haluan vain tuoda esille todella syvän paheksumiseni siitä, millä tavalla tässä talossa nykyään lakiesityksiä käsitellään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 21.35.

Täysistunto lopetetaan kello 21.26.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

